

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของ
คณะกรรมการการค้า เศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
วุฒิสภา

เรื่อง
แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ๑) ๐๐๐๙/ (ร ๑๘) วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่อังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณามติที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอโทษหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจในภาพรวม สถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย รวมทั้งนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ การเงิน การคลัง การธนาคาร การประกันภัย ตลาดทุน ตลาดตราสารหนี้ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และนโยบายรัฐวิสาหกิจ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการสามัญคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ
๒. นายวุฒิพันธ์ วิชัยรัตน์
๓. นายสมชาย หาญหิรัญ
๔. นายสมบูรณ์ งามลักษณ์
๕. นายลักษณ์ วจนานวัช
๖. นายปิยพันธ์ุ นิมมานเหมินท์
๗. นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย
๘. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์
๙. ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์
๑๐. นายจिरชัย มุลทองโร้ย
๑๑. นายสุรัชชัย ดนัยตั้งตระกูล
๑๒. นางประภาศรี สุฉันทบุตร
๑๓. นายสมพล เกียรติไพบูลย์
๑๔. นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ
๑๕. นางเบญจรัตน์ จริยธาราสีหิ
๑๖. นายกฤษดิษฐ์ จันทร์ศรีชวาลา
๑๗. นางจิริดา สงษ์ประชา

ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
เลขานุการคณะกรรมการ
โฆษกคณะกรรมการ
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
กรรมการ
กรรมการ

๑๘. พลเอก สนธยา ศรีเจริญ กรรมการธิการ
๑๙. นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์ กรรมการธิการ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ นางเบญจรัตน์ จรรย์ธราสิทธิ ได้ขอลาออกจาก การเป็นกรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้งนายวิรัตน์ เกสสมบูรณ์ เป็นกรรมการ แทนตำแหน่งที่ว่าง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และได้จัดทำ รายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อเสนอรายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ให้ที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) วิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ

(นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ)

ประธานคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายเอกชัย บุตสินนท์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

สำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๕

อัญชลี พิมพ์

เอกชัย/อริษา/สว่างจิต ทาน

รายนามคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
วุฒิสภา

นายวิสุทธิ ศรีสุพรรณ
ประธานคณะกรรมการ

นายวุฒิพันธุ์ วิชัยรัตน์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายสมชาย หาญหิรัญ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายสมบูรณ์ งามลักษณ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายลักษณ์ วัจนานวิช
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า

นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย
เลขานุการคณะกรรมการ

นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์
โฆษกคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์สม จาคูศรีพิทักษ์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายจิรัชัย มูลทองร้อย
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายสุรัชชัย ดนัยตั้งตระกูล
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นางประภาศรี สุธันบุญตร
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายสมพล เกียรติไพบูลย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายณัฐดิษฐ์ จันทร์ศรีชวาลา
กรรมาธิการ

นางจิริตา สงฆ์ประซา
กรรมาธิการ

พลเอก สนธยา ศรีเจริญ
กรรมาธิการ

นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์
กรรมาธิการ

นายวิรติ เกสสมบูรณ์
กรรมาธิการ

รายนามคณะอนุกรรมการด้านการเงิน
ในคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
วุฒิสภา

นายสุรัชย์ คณิตังตระกุล
ประธานคณะอนุกรรมการ

นายสมชาย หาญหิรัญ
รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายภูรติศักดิ์ จันทรศรีขวลา
รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง

นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์
รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม

นายลักษณ์ วจนานวิช์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

พันเอก ดร.เจียรนัย วงศ์สอาด
อนุกรรมการและเลขานุการ

พันเอก กิติเดช ศรฤทธิ์ชิงชัย
อนุกรรมการ

นายรัชชัย กิจรัตน์กุล
อนุกรรมการ

นายเลอพงษ์ ชูประยูร
อนุกรรมการ

นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล
อนุกรรมการ

นายวรมิตร ครุฑโต
อนุกรรมการ

นางสาวสภัทร์พร ธรรมภรณ์พิลาศ
อนุกรรมการ

นางประภาศรี สุฉันทบุตร
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางเบญจรัตน์ จริยธาราสีทธิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายอุทัย วุฒิ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายบรรชา พงศ์อายุกุล
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
ของคณะอนุกรรมการด้านการเงิน
ในคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา
เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการด้านการเงิน โดยให้มีหน้าที่ศึกษา ติดตาม และผลักดันนโยบายการเงิน โครงการ แผนงาน หรือมาตรการด้านการเงินที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น เพื่อกระตุ้นหรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ การสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจประกอบการท้องถิ่นและชุมชน การพิจารณารวบรวมผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะอนุกรรมการด้านการเงินพิจารณาว่าการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นทั้งปัจจัยและอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจ นับตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการขยายกิจการ เนื่องจากลักษณะทั่วไปของธุรกิจ SMEs มักจะถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงทางการเงิน รวมทั้งยังมีปัจจัยภายในและภายนอกอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดหรือความเจริญเติบโตของธุรกิจ เช่น โครงสร้างและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ภาวะด้านต้นทุนทางธุรกิจที่สูงและผันผวน ความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันระหว่าง SMEs ด้วยกันเอง และการแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ หรือการแข่งขันกับธุรกิจ E-commerce เป็นต้น

ธุรกิจ SMEs เป็นรูปแบบธุรกิจที่มีข้อดี คือ การจัดตั้งไม่ยุ่งยาก ไม่มีความซับซ้อนและมีความอิสระคล่องตัว แต่ในทางกลับกันก็มีข้อเสีย คือ การเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มเลิกกิจการได้ง่าย ไม่ยั่งยืนและอยู่รอดน้อย โดยเฉพาะด้านความน่าเชื่อถืออันนำไปสู่การพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินต่าง ๆ ซึ่งตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ รัฐบาลได้มีนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายสนับสนุนส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีอัตราการเติบโตสูงขึ้นมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นกลไกหลักสำหรับการขับเคลื่อนและเสริมสร้างความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทยในอนาคต ทั้งการสนับสนุนด้านการเงิน การค้าประกันสินเชื่อ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี รวมไปถึงมีการกำหนดรายละเอียดไว้ในโครงการ แผนงานหรือกิจกรรมในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนการปฏิรูปประเทศ

การสนับสนุนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้แก่ การจัดหาแหล่งเงินทุนและการพัฒนาช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง การพัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ การพัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตและระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสมโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม

มาช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการเงิน รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกฎหมายที่เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ด้วยเหตุนี้ คณะอนุกรรมการด้านการเงิน จึงได้กำหนดประเด็นการพิจารณาศึกษาและติดตามแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมไปถึงการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคในปัจจุบัน และแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)” เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ซึ่งปรากฏผลดังนี้

๑. การดำเนินงาน

๑.๑ คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา

๑.๑.๑ นายวิสุทธิ ศรีสุพรรณ	ประธานคณะกรรมการ
๑.๑.๒ นายวุฒิพันธ์ วิชัยรัตน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๑.๓ นายสมชาย หาญหิรัญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๑.๑.๔ นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๑.๑.๕ นายลักษณ์ วจนานวัช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๑.๑.๖ นายปิยพันธ์ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๑.๑.๗ นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย	เลขานุการคณะกรรมการ
๑.๑.๘ นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑.๑.๙ ศาสตราจารย์พิเศษสม จาตุศรีพิทักษ์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๐ นายจรัสชัย มูลทองโร่ย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๑ นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๒ นางประภาศรี สุฉันทบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๓ นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๔ นายกุรดิษฐ์ จันทร์ศรีชวลา	กรรมการ
๑.๑.๑๕ นางจิริดา สงฆ์ประชา	กรรมการ
๑.๑.๑๖ นางเบญจรัตน์ จรรย์ธาราสีหิ	กรรมการ
๑.๑.๑๗ พลเอก สนธยา ศรีเจริญ	กรรมการ
๑.๑.๑๘ นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ	กรรมการ
๑.๑.๑๙ นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์	กรรมการ

๑.๒ คณะอนุกรรมการด้านการเงิน

คณะอนุกรรมการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการด้านการเงิน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๘ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑.๒.๑ นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	ประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๒.๒ นายสมชาย หาญหิรัญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง

๑.๒.๓ นายgurดิษฐ์ จันทร์ศรีชวาลา	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๑.๒.๔ นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๑.๒.๕ นายลักษณะณ์ วจนานวัช	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สี่
๑.๒.๖ พันเอก ดร.เจียรนัย วงศ์สอาด	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒.๗ พันเอก กิติเดช ศรฤทธิ์ชิงชัย	อนุกรรมการ
๑.๒.๘ นายธวัชชัย กิจรัตน์กุล	อนุกรรมการ
๑.๒.๙ นายเลอพงษ์ ชูประยูร	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๐ นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๑ นายวรมิตร ครุฑโต	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๒ นางสาวสภัทร์พร ธรรมาภรณ์พิลาศ	อนุกรรมการ

นอกจากนี้ คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการด้านการเงิน ดังนี้

๑.๒.๑๓ นางประภาศรี สุฉันทบุตร
๑.๒.๑๔ นางเบญจรัตน์ จรรย์ธาราสีทธิ์
๑.๒.๑๕ นายอุทัย วุฒิ
๑.๒.๑๖ นายบรรชา พงศ์อายุกุล

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะอนุกรรมการได้จัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาประเด็นแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน ๖ ครั้ง ดังนี้

๒.๑.๑ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๒
๒.๑.๒ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓
๒.๑.๓ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓
๒.๑.๔ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓
๒.๑.๕ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓
๒.๑.๖ การประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๓ วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

๒.๒ เพื่อให้การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการมีความสมบูรณ์และรับทราบถึงข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้องอย่างครบถ้วนรอบด้าน คณะอนุกรรมการจึงได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๒.๒.๑ กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๑. นายเดชา จาตุชนานันท์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
๒. นางสุชาดา โพธิ์เจริญ	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
๓. นางสาวประเทือง พงกษาพิทักษ์กุล	นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการพิเศษ
๔. นายทินวัฒน์ แก้วสวี่	นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวยุพา งานฉมิ่ง	นักวิชาการอุตสาหกรรมปฏิบัติการ

๒.๒.๒ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

๑. นายเวชยันต์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหาร
๒. นายลักขณา ตั้งจิตนบ	ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ SMEs
๓. นายมานิต จตุจรรย์พงศ์	ผู้เชี่ยวชาญสำนักสนับสนุนด้านการเงิน
๔. นางสาววนิดา จรุงฤกษ์	หัวหน้าส่วนทะเบียนสมาชิก
๕. นายสุภาพ สุขเรือง	นักวิชาการ SMEsชำนาญการ
๖. นายสมยศ พิภูเงิน	นักวิเคราะห์นโยบาย SME ๖
๗. นายกรณัญ บัวสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบาย SME ๔

๒.๒.๓ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

๑. นางสาวนารณารีย์ รัฐปัติย์	กรรมการผู้จัดการ
๒. นายพิชิต มิทรวงค์	ผู้อำนวยการอาวุโส รับผิดชอบสายงาน
การตลาดและนโยบายภาครัฐ
๓. นายณัฐวุฒิ คงทอง	รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์

๒.๒.๔ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

๑. นางดุสิตา ทัพวงษ์	รองผู้จัดการทั่วไป
สายงานกลยุทธ์และผลิตภัณฑ์
๒. นายกิตติพงษ์ บุรณศิริ	ผู้อำนวยการอาวุโส
ฝ่ายพัฒนาและบริหารผลิตภัณฑ์
๓. นางสาวศิริพร เหล่าอารยะ	ผู้อำนวยการฝ่ายกลยุทธ์องค์กร

๒.๒.๕ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

- นายสรวิทย์ สิ้นสำเนา	นายกสมาคมส่งเสริมผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
จังหวัดเชียงใหม่ |
|------------------------|--|

๒.๒.๖ ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑. นายอานุภาพ คูวินิชกุล	ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบ ๒
๒. นายทัตลาภ เฝ้าเหลืองทอง	ผู้อำนวยการ ฝ่ายตรวจสอบ ๒
๓. นางสาวชนานันท์ สุภาดูล	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายตลาดการเงิน
๔. นายธนศุทธ แก้วเกตุสัมพันธ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายตลาดการเงิน

๒.๒.๗ สมาคมธนาคารไทย

๑. นายกอบศักดิ์ ดวงดี	เลขาธิการสมาคมธนาคารไทย
๒. นายทัพท์ สิริโกคี	ประธานชมรมเพื่อพัฒนาธุรกิจ SMEs
๓. นางสาวธัญญาพร ผดุงการ	เจ้าหน้าที่ด้านบริหาร

๒.๒.๘ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ

๑. นางไฉวรรณ ปองเสงี่ยม	เลขานุการสมาคมสถาบันการเงินของรัฐ
๒. นายพินิจ แคนมณี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

๓. นางจรงค์ โปไลตานนท์	รองกรรมการผู้จัดการ
ธนาคารเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
๔. นางดุสิตา ทัพวงษ์	รองผู้จัดการทั่วไป บริษัทประกันสินเชื่อ
อุตสาหกรรมขนาดย่อม

๒.๒.๙ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๑. นางสุทธาสินี อาภากร ณ อยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเงิน
๒. นายศรัณย์วุฒิ ธรรมพงษ์	เศรษฐกรชำนาญการ
๓. นายชาญณรงค์ จางกิตติรัตน์	เศรษฐกรชำนาญการ

๒.๓ คณะอนุกรรมการร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานกับคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ เพื่อติดตามการดำเนินงานของสถาบันการเงินของรัฐตามนโยบายของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนภาพรวมการปล่อยสินเชื่อ ให้แก่ลูกค้ารายย่อยและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือบริการทางการเงินของ SMEs รวมไปถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยมีการประชุมร่วมกับคณะผู้บริหารของสถาบันการเงินของรัฐ ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) และบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

๒.๔ คณะอนุกรรมการได้ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานกับคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ตลาดน้ำประชารัฐวัดแคนอก ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสำนักงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และการพัฒนาศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็น ผู้ประกอบการ SMEs เช่น การอบรมผู้ประกอบการธุรกิจ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดภูมิทัศน์ของตลาด หรือสถานที่ท่องเที่ยว การสนับสนุนการลงทุนโดยการจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน (Matching fund) การสร้าง แปรนต์สินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ การสนับสนุนสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการด้านการเงิน ขอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)” เพื่อให้คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ได้พิจารณา หาก คณะกรรมการให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ ขอได้โปรดทราบ เรียนไปยังประธานวุฒิสภา และโปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล

ประธานคณะอนุกรรมการด้านการเงิน

ในคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

จากข้อมูลการปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของธนาคารพาณิชย์ จำนวน ๑๕ แห่ง และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) จำนวน ๖ แห่ง ตามการรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พบว่า มี SMEs เพียง ๑.๒๙ ล้านราย ที่ใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน ซึ่งเมื่อเทียบกับข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในปี ๒๕๖๒ ที่มีจำนวน SMEs อยู่ที่ ๓.๑ ล้านราย พบว่ามี SMEs ที่ยังไม่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบอีกประมาณ ๑.๘ ล้านราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๘ นอกจากนี้ หากนับ SMEs ที่เป็นกลุ่มตกสำรวจตามที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้วิจัยร่วมกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.: SME Bank) ซึ่งพบว่า มีจำนวนรวมประมาณ ๕ ล้านรายแล้ว จะทำให้สัดส่วนของ SMEs ที่เข้าไม่ถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบมีสูงถึง ร้อยละ ๗๔ รวมทั้งความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบยังคงกระจุกตัวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคกลางอีกด้วย

รัฐบาลได้เข้าแทรกแซงกลไกการตลาดเงินทุนสำหรับ SMEs อย่างต่อเนื่องทั้งการจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจ บริษัทค้ำประกันสินเชื่อ จัดตั้งกองทุนพิเศษด้านสินเชื่อ/ร่วมลงทุนด้วยเงื่อนไขผ่อนปรน การให้สินเชื่อ Soft Loan แบบ Two Step Loan ผ่านสถาบันการเงิน แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs ได้ โดย SMEs ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาด้านการเงินซึ่งต้องการให้ภาครัฐช่วยด้านการเงินมากที่สุด รวมทั้งมีการร้องเรียน และกล่าวถึงปัญหาดังกล่าวไว้ใน Social Media ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทำให้ SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งทุนสามารถจำแนกเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

- ๑) ปัญหาข้อจำกัดด้านนโยบายและมาตรการด้านการเงินของรัฐ
- ๒) ปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ SMEs ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- ๓) ปัญหาด้านโครงสร้างการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

อย่างไรก็ดี ปัญหาทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าว มีความเชื่อมโยงกันและกลายเป็นวงจรปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน SMEs ที่ต้องแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน โดยจุดเริ่มต้นของวงจรมาจากสภาพของ SMEs ที่อ่อนแอและไม่เข้าสู่ระบบการบัญชีที่เป็นมาตรฐาน ทำให้สถาบันการเงินขาดข้อมูลวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ส่งผลให้รัฐบาลต้องเข้าไปแทรกแซงตลาดด้วยการจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และมาตรการทางการเงินต่าง ๆ เพื่อให้โอกาส SMEs เข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น โดยมุ่งเน้นด้านอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือผ่อนปรนหลักประกันเป็นหลัก แต่ไม่สามารถผ่อนปรนด้าน Credit Analysis ที่ต้องยึดแนวทางปฏิบัติตามเกณฑ์ของ ธปท. ข้างต้นได้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่อ่อนแอและไม่เข้าระบบ มีปัญหาติดขัดหรือสะดุดด้านการชำระหนี้จนถึงเข้าไม่ถึงแหล่งทุนเช่นเดิม ในขณะที่ลูกค้าชั้นดีที่มีความสามารถกลับได้เงินทุนจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เกือบทุกครั้งที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน

(ข)

ด้านความพยายามที่จะทำให้ SMEs เข้าสู่ระบบ และมีขีดความสามารถสูงขึ้นเพื่อให้ อยู่ในเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ยังไม่ประสบความสำเร็จถึงแม้มีการจัดตั้งสำนักงาน ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และมีการจัดทำแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของประเทศทุก ๕ ปี รวมทั้งการจัดทำแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ทุก ๆ ปี ตลอดจน มีหน่วยงานของรัฐที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนา SMEs อยู่ถึง ๒๕ หน่วยงานก็ตาม หากแต่ในทางปฏิบัติยังไม่เกิดการบูรณาการความร่วมมือในภาพรวม หากแต่เป็นการต่างคนต่างทำตามภารกิจ หลักของหน่วยงานตัวเอง ส่วนงบประมาณด้านการพัฒนาก็พบว่า ยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับ จำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องการพัฒนาเพื่อให้เข้าระบบและมีคุณสมบัติที่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ ดังนั้น การแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนของผู้ประกอบการ SMEs จึงไม่ใช่การมุ่งเน้น การออกมาตรการและเม็ดเงินที่ให้แก่ SMEs เท่านั้น แต่ต้องแก้ไขที่ระบบการพัฒนาและมีมาตรการ เพื่อส่งเสริมความสามารถของ SMEs ซึ่งเป็นมาตรการที่มีใช้การเงินควบคู่กันไปกับมาตรการทางการเงิน

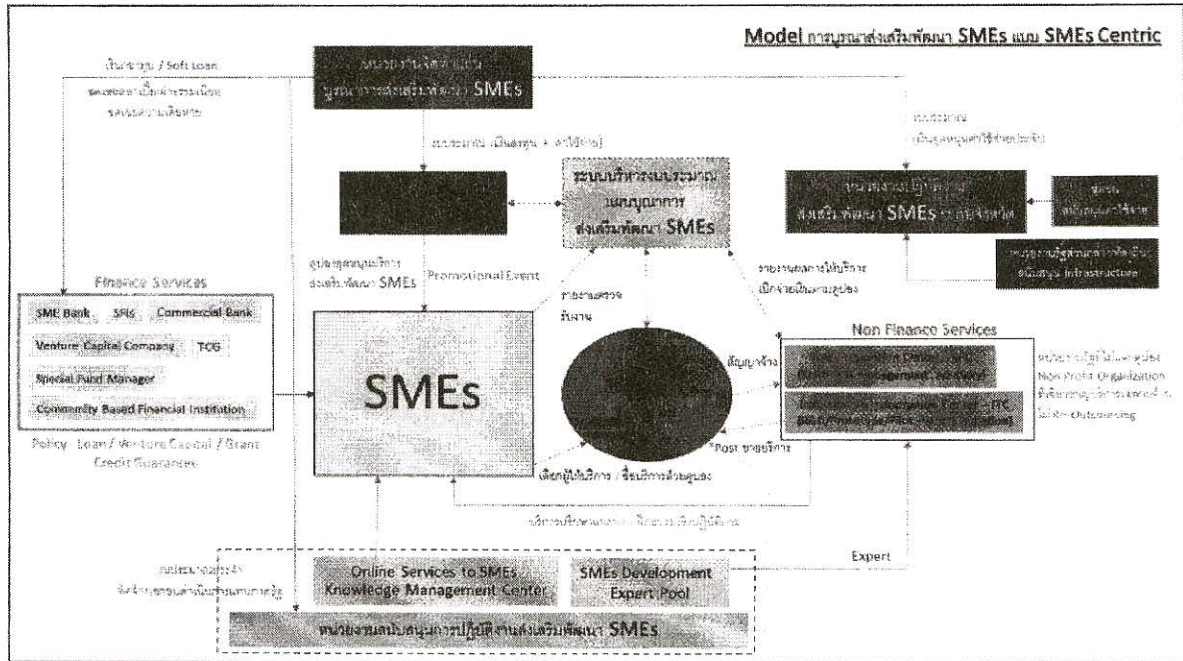
กรอบแนวคิดของการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการกรมการด้านการเงิน ได้ทำการศึกษาโครงสร้างของการพัฒนา SMEs ทั้งระบบ พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุน โดยมีกรอบแนวคิดแนวคิด ของการมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่กำกับดูแลดูภาพรวมในเชิงนโยบายทั้งระบบและเชื่อมโยงกิจกรรม ทั้งหมดผ่านหน่วยปฏิบัติ ตลอดจนเป็นผู้จัดสรรงบประมาณและกิจกรรมให้หน่วยงานปฏิบัติ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค รวมทั้งกำหนดให้มีหน่วยงานปฏิบัติประจำภูมิภาคที่มีบุคลากร ที่มีความสามารถและความรู้ต่อการให้คำปรึกษาแก่ SMEs ในพื้นที่ และเชื่อมโยงการดำเนินการ เข้ากับสถาบันการเงินในพื้นที่ในกรณีที่ SMEs ต้องการด้านเงินทุน

ทั้งนี้ สสว. จะเป็นผู้บริหารภาพรวมทั้งหมด ทั้งด้านการพัฒนาความรู้และทางการเงิน แต่ไม่ใช่หน่วยงานปฏิบัติ โดยด้านการเงินจะดำเนินการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐและทำการ สนับสนุนการเชื่อมความต้องการของ SME ด้านเงินทุนเข้ากับแหล่งทุนอื่น ๆ เช่น Venture capital หรือการร่วมลงทุนกับกองทุนต่างๆ ของเอกชน ส่วนมาตรการการพัฒนาที่ไม่ใช่ทางการเงินให้ดำเนินการ ผ่านหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ที่มีภารกิจตามหน้าที่ โดยจะต้องดำเนินงานในกิจกรรมที่อยู่ในแผนภาพรวม ของ สสว. โดย สสว. จะมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานของกิจกรรมของหน่วยต่าง ๆ ผ่านสำนักงานในภูมิภาคของตนเอง ซึ่งกรอบแนวคิดของข้อเสนอดังกล่าวสามารถสรุปได้ตามแผนภาพ และตารางดังต่อไปนี้

(ค)

แผนภาพการบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs แบบ SMEs Centric

ตารางแนวทางการดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์และหน่วยงานรับผิดชอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ปรับ Model การส่งเสริมพัฒนา SMEs ให้มีเจ้าภาพหลักที่พิจารณาภาพรวมและมีหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณและติดตามประเมินผล		
ปรับบทบาท สสว. เป็น Policy Body และผู้จัดสรรงบประมาณส่งเสริมพัฒนา SMEs ที่ ยิ่งใหญ่ แท้ จ ริ ง แ ละ มี ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ยกเลิกรับเป็นหน่วยงานปฏิบัติงานส่งเสริม SMEs ของ สสว. ที่ใช้งบประมาณจัดจ้างที่ปรึกษาให้บริการ SMEs โดยตรงให้เป็นหน่วยงานด้านนโยบาย วางแผนภาพรวม คุมงบประมาณด้าน SME และติดตามประเมินผล จัดทำแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ให้ตรงความต้องการของ SMEs โดย สสว. เป็นผู้ดูแลงบประมาณแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ผ่านการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs ทั้งในระดับหน่วยงานในกระทรวงต่าง ๆ และรายกลุ่มจังหวัด/จังหวัด/รายสาขา จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs รายจังหวัด จัดตั้งสำนักงาน สสว. ระดับภาค เพื่อประสานงาน ติดตาม 	สสว. รัฐสภา สำนักงานประมาณ

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>และเป็นแกนประสานในการพัฒนา SMEs ในระดับจังหวัดของหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปรับกระบวนการวางแผนและจัดสรรงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SMEs ที่เน้นผลลัพธ์มากกว่ากิจกรรม และประสานหลายหน่วยงานใน ๑ โครงการ มากกว่าการรวบรวมโครงการแต่ละหน่วยงานมาไว้ในแผน นำบริการทุกโครงการมาให้บริการบน Platform G2B (Government to Business) เพื่อความโปร่งใส และยุติธรรมในการใช้บริการ เปลี่ยนจากภาครัฐเป็นผู้ให้บริการงบประมาณและจัดจ้างบริการส่งเสริม SMEs มาจัดกิจกรรม และเชิญชวน SMEs เข้าร่วมกิจกรรม เป็นการมอบงบประมาณโดยตรงให้ SMEs ผ่านระบบคูปอง เพื่ออุดหนุนค่าใช้จ่ายด้านบริการส่งเสริม SMEs จากที่ปรึกษาที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว และ SMEs เป็นผู้เลือก ควบคุมการจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงินเอง 	
<p>เพิ่มหน่วยงาน และความเชี่ยวชาญของผู้ให้บริการส่งเสริมพัฒนา SMEs ในแต่ละพื้นที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แยกหน่วยงานปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนา SMEs ออกจากหน่วยงานแจกงบประมาณหรือคูปอง เพื่อให้มีหน่วยงานปฏิบัติมากขึ้น และมีการแข่งขันการให้บริการเพื่อคุณภาพบริการที่ดีขึ้น • พัฒนาระบบงานจัดจ้างและบริหารที่ปรึกษารองรับระบบการแจกคูปองเชื่อมโยงกับระบบงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SMEs • จัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติงานให้บริการปรึกษาแนะนำแก่ SMEs กระจายไปในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อแข่งขันกันรับคูปองและให้บริการที่มีคุณภาพดีขึ้น โดยมีการบริหารแบบเอกชน และได้รับการอุดหนุนบางส่วนจากรัฐและชุมชนในแต่ละพื้นที่ • เชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานที่ให้บริการส่งเสริม SME เข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายภายใต้การประสานงานของ สสว. ในพื้นที่ อาทิ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม และ 	<p>กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ สสว. สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าไทย</p>

(จ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	Industrial Transformation Center(ICT) ช่วยด้านเทคนิค นวัตกรรม Pilot Plant หรือศูนย์สนับสนุนที่ปรึกษา SMEs แห่งชาติ ช่วยจัดหาผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน สถาบันการศึกษา ฯลฯ	
เชื่อมระบบมาตรการและบริการทางการเงินเข้ากับระบบส่งเสริมพัฒนา SMEs อย่างมีประสิทธิภาพ		
กำหนดประเภทมาตรการทางการเงิน ที่ชัดเจน สำหรับแต่ละกลุ่มวิสาหกิจ ที่มีความสามารถต่างกัน เพื่อให้มี เงื่อนไข กระบวนการอนุมัติ และการ ชดเชยความเสียหายที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none">• มาตรการการเงินเชิงรุกเพื่อยกระดับ ขีดความสามารถการแข่งขัน : จัดตั้งกองทุนพิเศษ หรือ Soft Loan แบบ Two Step Loan ให้สถาบันการเงินทั่วไป และเฉพาะกิจดำเนินการด้วยอัตราดอกเบี้ย ผ่อนปรน• มาตรการการเงินเพื่อเปิดโอกาส ให้ SMEs ที่มีศักยภาพเข้าถึงเงินทุนเพื่อ ปรับปรุงกิจการ : คล้ายกับมาตรการเชิงรุก แต่ดำเนินการ ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีการผ่อน ปรนเงื่อนไขการอยู่ในข่ายให้บริการ และการ ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเชิงประจักษ์เพิ่มเติม จากเอกสารในการวิเคราะห์สินเชื่อ• มาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือ SMEs ที่มีปัญหา : ดำเนินการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือสนับสนุนให้สถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ ดูแลเองโดยภาครัฐมีการสนับสนุน การดำเนินงานบางส่วน และหากเป็นกลุ่ม ที่มีเจ้าหนี้หลายรายอาจจัดตั้งหรือใช้ AMC ของรัฐที่มีอยู่แล้วซื้อหนี้มารวมไว้ที่เดียว และดำเนินการพลิกฟื้นกิจการ• มาตรการทางการเงินช่วงวิกฤต : ต้องจัดตั้งกองทุนพิเศษ หรือ Soft Loan แบบ Two Step Loan ให้เจ้าหนี้เดิม และ สถาบันการเงินทุกประเภทเข้าร่วม ดำเนินการ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ผ่อนปรน และ ชดเชยความเสียหายให้กับสถาบันการเงินที่ เข้าร่วมโครงการ	กระทรวงการคลัง ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ ธนาคารพาณิชย์ หน่วยส่งเสริมในพื้นที่ ของทุกกระทรวง

(ฉ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none">• มาตรการทางการเงินสำหรับ Startup : เปลี่ยนบทบาทจากรัฐร่วมลงทุนโดยตรงมาเป็นการติดตั้ง VC Matching Fund ร่วมลงทุนใน Startup ที่มี VCC ตัดสินใจร่วมลงทุนไปแล้วในอัตรา ๑:๑ หรือตามที่กำหนด และ Exit ในการระดมทุนครั้งต่อไป รวมทั้งการเพิ่มปริมาณ Grant ที่ให้ในช่วง Seed Stage ตลอดจนสนับสนุนให้มี Thai Angle Platform เพื่อหา Strategic Partner ให้กับ Startup ไทย โดยทั้งนี้เงื่อนไขในการเข้าถึงสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการแต่ละรายนั้นควรได้รับการสนับสนุนด้านคำปรึกษาด้านธุรกิจและอื่น ๆ ที่จำเป็นกับหน่วยงานส่งเสริมเพื่อให้ SME แต่ละรายมีศักยภาพและความสามารถรวมทั้งความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบสินเชื่อของสถาบันการเงินได้ตามเงื่อนไขของแต่ละแหล่งประเภทเงินทุน	
การประสานงานกับกองทุนหรือระบบการเงินที่มีอยู่ในชุมชนให้สามารถตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจในชุมชนได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none">• พัฒนาระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินชุมชนให้มีประสิทธิภาพในการเป็นแหล่งทุนสำหรับวิสาหกิจในพื้นที่ชุมชนนั้น และสร้างเงื่อนไขการดูแลผ่านระบบการดูแลทางสังคมระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง• ขยายการจัดตั้งสถาบันหรือธนาคารประชาชนในระดับพื้นที่ที่สมาชิกดูแลตรวจสอบ กำกับการดูแลกันเอง โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านความรู้และเงินทุนบางส่วน	สสว. กระทรวงการคลัง กองทุนหมู่บ้าน
เพิ่มขีดความสามารถดำเนินการสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อให้สามารถดูแล SMEs ด้านการเงินได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none">• จัดทำระบบบริหารสินเชื่อ Policy Loan กลาง เพิ่มความเป็น Digital Banking ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยมีธนาคารกรุงไทย หรือ ธนาคารออมสินเป็นแกนพัฒนาเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านการพัฒนาโดยรวมของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ• ปรับเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้สามารถรับความเสี่ยงได้มากกว่าธนาคารพาณิชย์	ธนาคารแห่งประเทศไทย

(ช)

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none">• เพิ่มทุนหรือจัดตั้งกองทุนให้ SFIs ที่คาดว่าจะมีปัญหา BIS Ratio เช่น SME Bank	
เพิ่มบทบาทธนาคารพาณิชย์ในการสนับสนุนเงินทุนแก่ SMEs และกระจายสินเชื่อสู่ SMEs ในระดับภูมิภาค	<ul style="list-style-type: none">• กำหนดสัดส่วนสินเชื่อใหม่ที่เป็น SMEs ต่อสินเชื่อใหม่ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์เป็นรายปี• กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์มีสินเชื่อใหม่ที่เป็น SME ในภูมิภาคและพื้นที่ที่ธนาคารมีสาขาดังอยู่• สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่บริการสินเชื่อให้มีหน่วยสนับสนุนและส่งเสริม SMEs ให้มีศักยภาพและความพร้อมในทุกด้านในการเข้าสู่ระบบสินเชื่อและธุรกิจ โดยอาจมีการให้แรงจูงใจด้านการหักค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการคำนวณภาษี	ธนาคารแห่งประเทศไทย
บรรจุมาตรการทางการเงินและงบประมาณที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs ประจำปี	<ul style="list-style-type: none">• กำหนดให้สถาบันการเงินเป็นหน่วยร่วมดำเนินการในแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs และเป็นหน่วยงานรับงบประมาณผ่านกระทรวงการคลัง เพื่อรับงบประมาณด้านคุ้มครองส่งเสริม SMEs การขอชดเชยดอกเบี้ยและความเสียหาย การเพิ่มทุน เป็นต้น	สสว. สำนักงบประมาณ
ยกระดับ SMEs เข้าสู่มาตรฐานการวิเคราะห์สินเชื่อของสถาบันการเงินเอกชน		
สนับสนุนให้ SMEs เข้าสู่ระบบของรัฐเพื่อมีข้อมูลในการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างมีระบบและต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none">• จัดกิจกรรม และรณรงค์ให้ SMEs มี Financial / Digital Literacy ผ่าน การอบรม ให้ความรู้ด้วยความร่วมมือกับสถาบันการเงินต่าง ๆ• จัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนเพื่อให้ SMEs ในพื้นที่สามารถเชื่อมโยงระบบความช่วยเหลือของ สสว. และหน่วยงานอื่น ๆ• SMEs ที่จะเข้าสู่มาตรการการช่วยเหลือของรัฐต้องเข้าสู่ระบบโดยการลงทะเบียนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีช่วงเวลาให้มีการปรับตัวเพื่อเข้าระบบ• จูงใจให้ SMEs เข้าระบบด้วย การยกระดับรายได้ขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษีของ SMEs ที่ประสงค์จะเข้าระบบให้สูงขึ้นอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีของ	กระทรวงการคลัง กระทรวง DE กรมสรรพากร

(ซ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	SMEs และสามารถรับรองงบการเงินของตนเองได้ในรายย่อย ตลอดจนมีมาตรการจูงใจเพื่อให้มีการออกและขอใบกำกับภาษีในการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้ค้าและลูกค้า ทั้งนี้เพื่อให้ SMEs มีเอกสารประกอบการทำงบบการเงินที่น่าเชื่อถือ	

คำนำ

ด้วยคราวประชุมคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการด้านการเงิน โดยมีหน้าที่ศึกษา ติดตาม และผลักดันนโยบายการเงิน โครงการ แผนงาน หรือมาตรการด้านการเงินที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น เพื่อ กระตุ้นหรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ การสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) และการสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจประกอบกิจการท้องถิ่นและชุมชน การพิจารณา รวบรวมผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการด้านการเงินพิจารณาว่า การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นทั้งปัจจัยและอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจนับตั้งแต่ เริ่มต้นไปจนถึงการขยายกิจการ เนื่องจากลักษณะทั่วไปของธุรกิจ SMEs มักจะถูกประเมินว่า มีความเสี่ยงสูงทางการเงิน รวมทั้งยังมีปัจจัยภายในและภายนอกอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ ความอยู่รอดหรือความเจริญเติบโตของธุรกิจ ซึ่งการสนับสนุนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างโอกาส เข้าถึงบริการทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้แก่ การจัดหา แหล่งเงินทุนและการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง การพัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ การพัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตและระบบ การรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุน ที่เหมาะสมโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการเงิน รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกฎหมายที่เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ด้วยเหตุนี้ คณะอนุกรรมการด้านการเงิน จึงได้กำหนดประเด็นการจัดทำรายงานการพิจารณา ศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)” เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ซึ่งจะมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมไปถึงการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ให้มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและเสริมสร้างความเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

คณะอนุกรรมการด้านการเงิน
คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง
วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
รายงานการพิจารณาศึกษา	(๑-๕)
บทสรุปผู้บริหาร	(ก-ช)
คำนำ	(ณ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๒
๑.๔ วิธีการศึกษา	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒ การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ	๕
๒.๑ นิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	๕
๒.๒ ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมในระบบเศรษฐกิจไทย	๗
๒.๓ การส่งเสริมพัฒนา SMEs ของประเทศไทย	๑๖
๒.๔ สถานะการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs และมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ	๒๖
๒.๕ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา SMEs ของต่างประเทศ	๖๒
บทที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ	๗๗
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	
๓.๑ ปัญหาข้อจำกัดด้านนโยบายและมาตรการด้านการเงินของรัฐ	๗๗
๓.๒ ปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ SMEs ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	๗๙
๓.๓ ปัญหาด้านโครงสร้างการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย	๘๐
บทที่ ๔ ข้อเสนอแนะ	๘๓
๔.๑ ข้อเสนอแนะ	๘๓
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๘๓
บรรณานุกรม	๙๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ ๒-๑	ลักษณะกลุ่มวิสาหกิจของประเทศไทยตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๕	๕
ตารางที่ ๒-๒	ลักษณะกลุ่มวิสาหกิจของประเทศไทยตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๖๒	๖
ตารางที่ ๒-๓	สัดส่วนของ GDP ในรายสาขา ในปี ๒๕๖๑ (ล้านบาท)	๗
ตารางที่ ๒-๔	สัดส่วนของ GDP จำแนกตามประเภทกิจการในปี ๒๕๖๑ (ล้านบาท)	๘
ตารางที่ ๒-๕	กลุ่มประเภทวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑	๑๑
ตารางที่ ๒-๖	สรุปโครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑	๑๓
ตารางที่ ๒-๗	สรุปจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่มีการจดนับ	๑๖
ตารางที่ ๒-๘	เปรียบเทียบ KPIs แผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑ - ๔	๑๘
ตารางที่ ๒-๙	สรุปมาตรการทางการเงินในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑ - ๔	๑๙
ตารางที่ ๒-๑๐	สรุปมาตรการทางภาษีในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑ - ๔	๑๙
ตารางที่ ๒-๑๑	สาเหตุที่ SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งทุน และความช่วยเหลือที่อยากได้จากภาครัฐ	๓๒
ตารางที่ ๒-๑๒	มาตรการสนับสนุนทางการเงินเพื่อ SMEs ปี ๒๕๖๓ แบ่งตามที่มาของเงินหน่วยงาน และกลุ่มเป้าหมาย	๓๒
ตารางที่ ๒-๑๓	มาตรการและโครงการของรัฐในการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ระหว่างปี ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน (พฤษภาคม ๒๕๖๓)	๓๖
ตารางที่ ๒-๑๔	หน่วยงานสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย	๕๗
ตารางที่ ๒-๑๕	หน่วยงานสำคัญของรัฐที่ส่งเสริม SMEs ในญี่ปุ่น	๗๐

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ ๒-๑	การค้าต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑	๙
ภาพที่ ๒-๒	ประเภทการจัดตั้งของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑	๑๑
ภาพที่ ๒-๓	กลุ่มธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑	๑๒
ภาพที่ ๒-๔	จำนวน SMEs ตามนิยามใหม่ ในปี ๒๕๖๒	๑๔
ภาพที่ ๒-๕	จำนวนการจ้างงานของ SMEs ตามนิยามใหม่ ในปี ๒๕๖๒	๑๔
ภาพที่ ๒-๖	ข้อมูลงบการเงินของ SMEs ๑๐ ปีย้อนหลังตามนิยามใหม่	๑๕
ภาพที่ ๒-๗	รายได้เฉลี่ยของวิสาหกิจขนาดย่อม(บุคคลธรรมดา) ในแต่ละหมวดธุรกิจตามนิยามใหม่	๑๕
ภาพที่ ๒-๘	เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของ SMEs ตามนิยามใหม่ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑	๑๖
ภาพที่ ๒-๙	ตัวอย่างการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs ที่สอดคล้องกับแผนของชาติด้าน Startup	๑๗
ภาพที่ ๒-๑๐	Timeline การดำเนินนโยบายสนับสนุน SMEs	๑๘
ภาพที่ ๒-๑๑	กระบวนการบริหารแผนส่งเสริม SMEs	๒๑
ภาพที่ ๒-๑๒	กระบวนการส่งเสริม SMEs แบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย	๒๑
ภาพที่ ๒-๑๓	ตัวอย่างสรุปแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ปี ๒๕๖๒	๒๔
ภาพที่ ๒-๑๔	บทบาทของหน่วยงานภายใต้แผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ปี ๒๕๖๒	๒๕
ภาพที่ ๒-๑๕	ผลการประเมินโครงการภายใต้แผนบูรณาการ SMEs ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ (On Going)	๒๕
ภาพที่ ๒-๑๖	เปรียบเทียบสัดส่วนการเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs ในอาเซียน ๕ ประเทศ	๒๖
ภาพที่ ๒-๑๗	ความสัมพันธ์ของการกระจายสินเชื่อและการกระจุกตัวของสาขารณาคกร	๒๗
ภาพที่ ๒-๑๘	การกระจุกตัวของสินเชื่อตามวงเงิน รายได้ ประเภทกิจการ และพื้นที่	๒๘
ภาพที่ ๒-๑๙	การเกิด NPL แยกตามขนาดวงเงินกู้	๒๘
ภาพที่ ๒-๒๐	ปัญหาที่ธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ SMEs	๒๙
ภาพที่ ๒-๒๑	ปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)	๓๐
ภาพที่ ๒-๒๒	ความต้องการความช่วยเหลือของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)	๓๐
ภาพที่ ๒-๒๓	โครงสร้างของหน่วยงานการส่งเสริม SMEs ของประเทศไต้หวัน	๖๗
ภาพที่ ๒-๒๔	โครงสร้างของหน่วยงานการส่งเสริม SMEs ของประเทศเกาหลีใต้	๗๐
ภาพที่ ๔-๑	ข้อเสนอ Model การบูรณาการส่งเสริม SMEs ที่ยึด SMEs เป็นแกน	๘๕
ภาพที่ ๔-๒	ข้อเสนอการปรับกระบวนการจัดทำแผนและจัดสรรงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SMEs	๘๖
ภาพที่ ๔-๓	ข้อเสนอระบบบริหารงบประมาณแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs	๘๖
ภาพที่ ๔-๔	ข้อเสนอเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ไขอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs แยกตามปัญหา	๘๙

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของธุรกิจปัจจุบันพบว่า กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในแง่ของจำนวนของผู้ประกอบการรายเดิมหรือผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ด้านลักษณะเด่นขององค์กรธุรกิจประเภทวิสาหกิจ SMEs คือ การมีโครงสร้างธุรกิจที่ไม่ซับซ้อน มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ เนื่องจากรูปแบบของผู้ประกอบการธุรกิจส่วนมากจะเป็นแบบกิจการส่วนบุคคลซึ่งมีเจ้าของคนเดียว แบบคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ใช่นิติบุคคล หรือแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า

นอกจากนี้ ยังมีมิติในแง่มุมของการเติบโตทางธุรกิจที่เป็นไปได้อย่างต่อเนื่องโดยสามารถใช้จ่ายเงินลงทุนในจำนวนที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับธุรกิจหรือกิจการขนาดใหญ่ จากลักษณะเบื้องต้นจึงกล่าวได้ว่า SMEs มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งด้านการกระตุ้นการลงทุนในประเทศ การรองรับแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่ม การเชื่อมโยงธุรกิจหรือกิจการขนาดใหญ่เข้ากับภาคการผลิต และการก่อให้เกิดการพัฒนาเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศอย่างยั่งยืน

SMEs เป็นกลุ่มธุรกิจที่ทำให้เกิดได้ยาก ตายง่าย และมีโอกาสในการเติบโตและอยู่รอดน้อย จากข้อมูลรายงานสถานการณ์ SMEs ปี ๒๕๖๒ โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) พบว่า จำนวนกิจการ SMEs จำแนกตามการจัดตั้งและยกเลิก แบ่งเป็นการจัดตั้งใหม่ จำนวน ๗๑,๘๑๕ ราย หดตัวร้อยละ ๒.๗๓ และการยกเลิกกิจการ จำนวน ๒๑,๖๗๖ ราย ขยายตัวร้อยละ ๑.๘๔ ดังนั้น ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา รัฐบาลจึงมีมาตรการและโครงการต่าง ๆ นอกจากการสนับสนุนด้านการเงิน รวมไปถึงมีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย มาตรการโครงการหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการสนับสนุนส่งเสริมและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและเสริมสร้างความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ

การสนับสนุนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อันได้แก่ การจัดหาแหล่งเงินทุนและการพัฒนาช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง การพัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ การพัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตและระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสมโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการเงิน รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกฎหมายที่เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้เริ่มดำเนินการมาตรการและโครงการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยระหว่างปี ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน รัฐบาลให้ความสำคัญต่อมาตรการทางการเงินและโครงการที่มีความสำคัญต่าง ๆ อาทิ

โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft loan) การค้ำประกันสินเชื่อ (Portfolio Guarantee Scheme (PGS)) การร่วมลงทุน (Venture Capita) และการสนับสนุนแหล่งเงินทุนทางเลือก (Alternative financing) การจัดทำมาตรการบัญชีชุดเดียว (Single Account) รวมถึงการยกเว้นและลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับ SMEs หรือการปรับปรุงกฎเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การชำระเงิน เช่น Prompt Pay หรือ QR code เพื่อลดต้นทุนธุรกรรมทางการเงินให้แก่ SMEs

อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยังคงถือเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญของการดำเนินธุรกิจนับตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการขยายกิจการ เนื่องจากลักษณะทั่วไปของการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่นอกจากจะถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูง ในด้านการเงินแล้ว ยังมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดหรือความเจริญเติบโต ของธุรกิจ เช่น โครงสร้างและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ภาวะด้านต้นทุน ทางธุรกิจที่สูงและผันผวน ความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันระหว่าง SMEs ด้วยกันเองการแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ หรือการแข่งขันกับธุรกิจ E-commerce เป็นต้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพและการปรับปรุง ประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการขอสินเชื่อ ซึ่งจะเป็อุปสรรคต่อการขยายธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ตลอดจนเป็นอุปสรรคต่อความสามารถ ในการจัดเก็บภาษีของรัฐเพื่อนำมาพัฒนาประเทศหรือการนำข้อมูลไปประเมินภาพรวมของเศรษฐกิจ เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

รายงานแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ โครงการ หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของภาครัฐ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยมุ่งเน้นมาตรการสินเชื่อตามนโยบายของรัฐบาล เช่น กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ โครงการสนับสนุน SMEs ผ่านกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคในปัจจุบัน และแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

๓) เพื่อนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึง แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อนำไปสู่การดำเนินการ หรือแก้ไขปัญหาลูกอุปสรรคของ SMEs ต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมไปถึงมติคณะรัฐมนตรี มาตรการและโครงการของรัฐในการส่งเสริมและสนับสนุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

๑.๔ วิธีการศึกษา

๑) พิจารณาศึกษาเอกสาร ข้อมูล กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย มติ คณะรัฐมนตรี พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมไปถึงมาตรการและโครงการในรูปแบบต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ

๒) การเชิญหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ต่อที่ประชุม คณะอนุกรรมการ อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) บริษัทประกันสินเชื่อ อุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

๓) การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินของรัฐ ตามนโยบายของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนภาพรวมการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้ารายย่อยและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือบริการทางการเงินของ SMEs รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยมีการประชุมร่วมกับ คณะผู้บริหารของสถาบันการเงินของรัฐ ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SMEs Development Bank) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (Islamic Bank) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) และบริษัทประกันสินเชื่อ อุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

๔) การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อติดตามผลการดำเนินงานและการพัฒนาศักยภาพของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นผู้ประกอบการ SMEs เช่น การอบรมผู้ประกอบการธุรกิจ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดภูมิทัศน์ของตลาดหรือสถานที่ท่องเที่ยว การสนับสนุนการลงทุนโดยการจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน (Matching fund) การสร้างแบรนด์สินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นต้น

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) คณะอนุกรรมการมีข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการและโครงการของรัฐในการส่งเสริม และสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่จะสามารถใช้ในการผลักดันให้มีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) เข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้นในอนาคต

๒) คณะอนุกรรมการรับทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จากการให้สิทธิประโยชน์จากมาตรการ ส่งเสริมตามโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ

๓) คณะอนุกรรมการมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมไปถึงการปรับปรุงแนวทางการ ดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ให้มีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และมีระบบงานที่ชัดเจน

หน้าว่าง

บทที่ ๒

การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ

๒.๑ นิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นิยามคำว่า “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” (Small and Medium Enterprises) ของประเทศไทยที่ผ่านมามีการจำกัดความที่แตกต่างและหลากหลาย ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกตามความในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครอบคลุมกิจการ ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กิจการการผลิต (Production Sector) กิจการค้า (Trading Sector) และกิจการบริการ (Service Sector) โดยการพิจารณากำหนดว่ากิจการลักษณะใดเป็นกิจการขนาดกลางหรือขนาดย่อม จะพิจารณาจากมูลค่าชั้นสูงของทรัพย์สินถาวรสำหรับกิจการแต่ละประเภท และจากจำนวนการจ้างงานสำหรับกิจการแต่ละประเภท

ตารางที่ ๒-๑ ลักษณะกลุ่มวิสาหกิจของประเทศไทยตามกฎหมายกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๕

ประเภท	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน ๕๐	ไม่เกิน ๕๐	เกินกว่า ๕๐ - ๒๐๐	เกินกว่า ๕๐ - ๒๐๐	เกินกว่า ๒๐๐	เกินกว่า ๒๐๐
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน ๕๐	ไม่เกิน ๕๐	เกินกว่า ๕๐ - ๒๐๐	เกินกว่า ๕๐ - ๒๐๐	เกินกว่า ๒๐๐	เกินกว่า ๒๐๐
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน ๒๕	ไม่เกิน ๕๐	เกินกว่า ๒๕ - ๕๐	เกินกว่า ๕๐ - ๑๐๐	เกินกว่า ๕๐	เกินกว่า ๑๐๐
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน ๑๕	ไม่เกิน ๓๐	เกินกว่า ๑๕ - ๓๐	เกินกว่า ๕๐ - ๓๐	เกินกว่า ๓๐	เกินกว่า ๖๐

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยได้พัฒนาเข้าสู่เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่เน้นการขับเคลื่อนธุรกิจด้วยการใช้นวัตกรรมที่ทันสมัย ส่งผลให้ภาคธุรกิจ SMEs มีการปรับใช้เทคโนโลยีแทนการจ้างงานมากขึ้น ซึ่งบางกิจการอาจมีการจ้างงานไม่ถึง ๑๐ คน แต่สามารถสร้างรายได้เกือบ ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี หากแต่กลุ่มธุรกิจนี้จะไม่เข้าหลักเกณฑ์ของการเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดังที่กล่าวมา เนื่องจากการกำหนดค่านิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้พิจารณาจากจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินถาวรเป็นเกณฑ์

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เห็นชอบกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.๒๕๖๒ โดยให้มีการปรับแก้ค่านิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมโดยยังคงใช้เกณฑ์จำนวนลูกจ้าง แต่เปลี่ยนจากเกณฑ์ “มูลค่าทรัพย์สิน” มาเป็น “เกณฑ์รายได้” ของวิสาหกิจในการกำหนดขนาดกิจการและแบ่งกิจการออกเป็นประเภทการผลิต

สินค้า ประเภทการให้บริการ ประเภทการค้าส่งและประเภทการค้าปลีก เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมาย SMEs ในการส่งเสริมและช่วยเหลือสนับสนุนผู้ประกอบการได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน

นิยามที่ปรับแก้ใหม่ได้แบ่งกลุ่มวิสาหกิจออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มวิสาหกิจรายย่อย (Micro) ๒) กลุ่มขนาดย่อม (Small) และ ๓) กลุ่มขนาดกลาง (Medium) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) วิสาหกิจรายย่อย ประเภทการผลิตสินค้าและประเภทการให้บริการ การค้าส่งและค้าปลีก มีลูกจ้างไม่เกิน ๕ คน มีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๑.๘ ล้านบาท

๒) วิสาหกิจขนาดย่อม ประเภทการผลิตสินค้า มีลูกจ้าง ๖ – ๕๐ คน มีรายได้ต่อปีมากกว่า ๑.๘ – ๑๐๐ ล้านบาท ประเภทการให้บริการ การค้าส่งและค้าปลีก มีลูกจ้าง ๖ – ๓๐ คน มีรายได้ต่อปีมากกว่า ๑.๘ – ๕๐ ล้านบาท

๓) วิสาหกิจขนาดกลาง ประเภทการผลิตสินค้า มีลูกจ้าง ๕๑ - ๒๐๐ คน มีรายได้ต่อปีมากกว่า ๑๐๐ – ๕๐๐ ล้านบาท ประเภทการให้บริการ การค้าส่งและค้าปลีก มีลูกจ้าง ๓๑ – ๑๐๐ คน มีรายได้ต่อปีมากกว่า ๕๐ – ๓๐๐ ล้านบาท

สำหรับจำนวนลูกจ้างให้พิจารณาจากหลักฐานแสดงจำนวนลูกจ้างที่ได้จัดทำขึ้นตามกฎหมาย ขณะที่จำนวนรายได้ให้พิจารณาจากรายได้รวมที่ระบุไว้ในงบการเงินที่จัดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนดหรือเอกสารบัญชีแสดงรายได้ ส่วนกรณีที่กิจการมีจำนวนลูกจ้างเข้าเกณฑ์นิยามวิสาหกิจประเภทหนึ่งแต่รายได้ไม่เข้าเกณฑ์ ให้ยึดรายได้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตารางที่ ๒-๒ ลักษณะกลุ่มวิสาหกิจของประเทศไทยตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.๒๕๖๒

ภาคธุรกิจ	วิสาหกิจขนาดย่อม				วิสาหกิจขนาดกลาง	
	Micro		Small		Medium	
	จ้างงาน	รายได้	จ้างงาน	รายได้	จ้างงาน	รายได้
การผลิต	ไม่เกิน ๕ คน	ไม่เกิน ๑.๘ ลบ.	ไม่เกิน ๕๐ คน	ไม่เกิน ๑๐๐ ลบ.	ไม่เกิน ๒๐๐ คน	ไม่เกิน ๕๐๐ ลบ.
การค้า และบริการ	ไม่เกิน ๕ คน	ไม่เกิน ๑.๘ ลบ.	ไม่เกิน ๓๐ คน	ไม่เกิน ๕๐ ลบ.	ไม่เกิน ๑๐๐ คน	ไม่เกิน ๓๐๐ ลบ.

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

อนึ่ง จากข้อมูลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลที่ได้จากนิยามเดิมและนิยามใหม่ตามรายงานสถานการณ์ SMEs ปี ๒๕๖๒ พบว่า มีส่วนที่เปลี่ยนแปลงของนิยามเดิมและนิยามใหม่ ๓ ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก คือ การใช้รายได้แทนสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่รวมที่ดิน ประเด็นที่สอง คือ การเพิ่มขนาดวิสาหกิจจากเดิมที่มีวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมเท่านั้น แต่ในนิยามใหม่ได้เพิ่มให้ครอบคลุมถึงวิสาหกิจรายย่อย (Micro) อีกด้วย และประเด็นที่สาม คือ การใช้เกณฑ์เดียวกันในการกำหนดขนาดวิสาหกิจของภาคการค้าและบริการ

จำนวนวิสาหกิจมีการกระจายตัวตามขนาดวิสาหกิจที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยวิสาหกิจขนาดย่อมปี ๒๕๖๑ ตามนิยามเดิมมีจำนวนถึง ๓,๐๖๓,๖๕๑ ราย แต่นิยามใหม่มีจำนวน ๓,๐๕๖,๐๐๖ รายโดยส่วนใหญ่กระจายไปเป็นวิสาหกิจขนาดย่อย (Micro) ถึง ๒,๖๔๔,๖๕๑ ราย และพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่านิยามเดิม โดยจากนิยามเดิมมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลาง ๑๔,๑๗๑ ราย แต่ในนิยามใหม่มีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางจำนวน ๔๐,๖๕๒ ราย และเป็นลักษณะเดียวกันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ โดยวิสาหกิจขนาดใหญ่ตามนิยามเดิมมีจำนวน ๖,๔๕๕ ราย และตามนิยามใหม่มีจำนวน ๑๔,๑๐๒ ราย ผลรวมของวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดย่อม และขนาดกลาง ตามค่านิยามเดิมมีจำนวนวิสาหกิจ ๓,๐๗๗,๘๒๒ ราย ตามนิยามใหม่ ๓,๐๗๐,๑๗๗ พบว่า มีจำนวนวิสาหกิจแตกต่างกัน โดยตามนิยามใหม่ลดลง ๗,๖๔๕ ราย เมื่อพิจารณาตามสัดส่วนพบว่า นิยามเดิมมีจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมร้อยละ ๙๙.๓ และวิสาหกิจขนาดกลางร้อยละ ๐.๕ แต่ในส่วนของนิยามใหม่พบว่า วิสาหกิจขนาดย่อมมีสัดส่วนร้อยละ ๑๒.๕ วิสาหกิจขนาดกลางร้อยละ ๑.๓ แต่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อยร้อยละ ๘๕.๗ โดยวิสาหกิจขนาดใหญ่มีสัดส่วนในนิยามใหม่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๐.๕ จากร้อยละ ๐.๒ ในนิยามเดิม

๒.๒ ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมในระบบเศรษฐกิจไทย

ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศมวลรวม (Gross Domestic Product: GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยในปี ๒๕๖๑ มีมูลค่า ๗,๐๑๓,๙๗๑ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐ ของ GDP ทั้งประเทศ ซึ่งสัดส่วนของ GDP ของ SMEs ต่อ GDP รวมของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๐ มีสัดส่วนร้อยละ ๔๒.๔ หรือเพิ่มจากร้อยละ ๓๓ เมื่อทศวรรษที่ผ่านมา

นอกจากนี้ หากพิจารณาในส่วนเฉพาะส่วนของ GDP ของ SMEs โดยแยกออกเป็นตามขนาดของ SMEs เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprises: SE) และวิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprises: SE) แล้วพบว่ามูลค่า GDP ของวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) มีมูลค่ากว่า ๕.๐๑ ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๑.๕ ของส่วน GDP ของ SMEs ทั้งหมด หรือร้อยละ ๓๐.๗ ของ GDP ทั้งประเทศ ในขณะที่ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลาง (ME) เท่ากับ ๒.๐ ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕ ของ GDP ของ SMEs หรือ ร้อยละ ๑๒.๐ ของ GDP รวมทั้งประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของ SMEs ต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นขนาดเล็ก

ตารางที่ ๒-๓ สัดส่วนของ GDP ในรายสาขา ในปี ๒๕๖๑ (ล้านบาท)

	เกษตร	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	รวม SMEs	ขนาดใหญ่	อื่น ๆ	รวม
GDP (ล้านบาท)	๑.๓๓	๕.๐๑	๒.๐๐	๗.๐๑	๗.๐๓	๐.๙๕	๑๖.๓๒
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	๘.๑	๓๐.๗	๑๒.๓	๔๓.๐	๔๓.๑	๕.๘	๑๐๐
อัตราการขยายตัว	๕.๑	๕.๔	๓.๙	๕.๐	๔.๐	๐.๙	๔.๑

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของ SMEs ส่วนมากจะมาจากกิจการค้าปลีกและบริการที่รวมกันมีมูลค่ารวมกัน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ส่วนที่เหลือเป็นภาคการผลิตของเอกชน และส่วนที่เป็นการผลิตและบริการของภาครัฐ และ GDP ของ SMEs ส่วนมากมาจากวิสาหกิจขนาดย่อม (SE) โดยเฉพาะในสาขาการค้าปลีกและค้าส่ง อย่างไรก็ตาม ในภาคการผลิตและบริการของภาคเอกชนนั้น GDP ของประเทศกว่าครึ่งมาจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในภาคการผลิตที่ร้อยละ ๖๓.๗ ของ GDP ที่มาจากภาคเอกชนนั้นมาจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) ซึ่งส่วนมากเป็นประเภทกิจการโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการจ้างงานสูงและเน้นการส่งออกเป็นส่วนมาก สำหรับในสาขาบริการของวิสาหกิจขนาดย่อมที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๘.๖ ของ GDP ในสาขานี้ ส่วนมากเป็นร้านซ่อมจักรยานยนต์ ร้านอาหารขนาดเล็ก ส่วนมากเป็นกิจการส่วนบุคคล จ้างงานตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มนี้

ตารางที่ ๒-๔ สัดส่วนของ GDP จำแนกตามประเภทกิจการในปี ๒๕๖๑ (ล้านบาท)

ขนาดวิสาหกิจ	ค้าปลีก/ค้าส่ง	การผลิต	บริการ
วิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE)	๓๙๙,๐๐๑ (ร้อยละ ๑๕.๓)	๒,๗๘๑,๒๖๑ (ร้อยละ ๖๓.๗)	๒,๙๙๔,๐๗๙ (ร้อยละ ๕๒.๒)
วิสาหกิจขนาดกลาง (ME)	๓๒๔,๑๑๘ (ร้อยละ ๑๒.๕)	๙๔๔,๓๘๒ (ร้อยละ ๒๑.๖)	๕๒๙,๘๖๑ (ร้อยละ ๙.๒)
วิสาหกิจขนาดเล็ก (SE)	๑,๘๗๘,๗๕๐ (ร้อยละ ๗๒.๒)	๖๔๒,๓๕๔ (ร้อยละ ๑๔.๗)	๒,๒๑๔,๖๐๘ (ร้อยละ ๓๘.๖)
รวม	๒,๖๐๑,๘๖๙	๔,๓๖๗,๙๙๗	๕,๗๓๘,๕๔๘

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

• การส่งออก

รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ประจำปี ๒๕๖๑ รายงานว่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ๒,๓๒๕,๘๕๑.๙๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๘.๗๔ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และขยายตัวจากปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๐.๕๑ สำหรับการนำเข้าของ SMEs ประเทศไทย มีมูลค่าการนำเข้ารวมทั้งสิ้น ๒,๙๗๙,๖๙๙.๑๗ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๖.๘๐ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด โดยขยายตัวจากปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๘.๕๑ หากพิจารณาในดุลการค้าระหว่างประเทศจะพบว่ากลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขาดดุลการค้า ๖๕๓,๘๔๗.๑๙ ล้านบาท ขาดดุลมากกว่าภาพรวมมาก เพราะมีการนำเข้า มากกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในสินค้ากลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับรวมทั้งทองคำ กลุ่มอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบ และกลุ่มเครื่องจักรคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เพื่อใช้เป็นสินค้าทุน วัตถุดิบ และใช้ในประเทศ

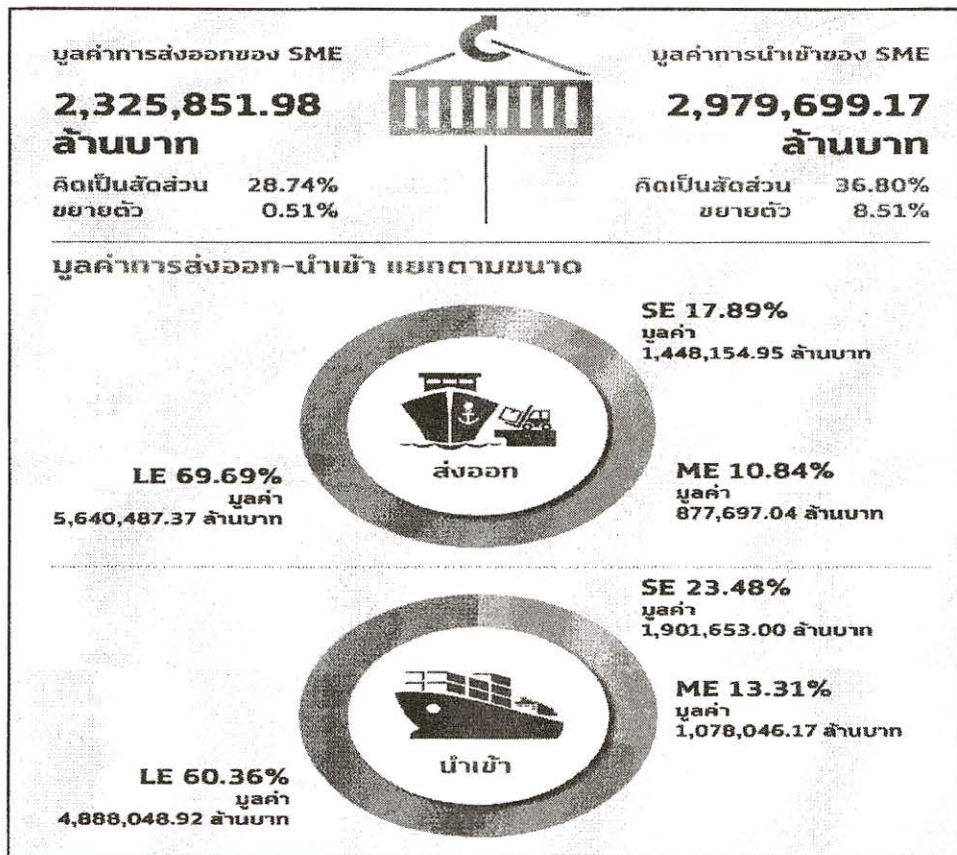
สำหรับรายงานประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมรายงานว่า มูลค่าการส่งออกของ SMEs ในปี ๒๕๖๒ นั้น มีมูลค่า ๒,๓๓๗,๖๘๒.๑ ล้านบาท หรือ ๗๕,๔๗๗.๑ ล้านเหรียญสหรัฐ โดยสาขาที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ

ที่มีมูลค่า ๑๒,๕๙๕.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๘.๕ ของการส่งออก SMEs ทั้งหมด และมีอัตราการขยายตัวมากกว่าร้อยละ ๓๙.๑ ในปี ๒๕๖๒ รองลงมาได้แก่ พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีมูลค่าส่งออก ๖,๐๘๘.๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลำดับรองลงไปได้แก่ เครื่องจักร คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ กลุ่มอุปกรณ์ไฟฟ้า และกลุ่มชิ้นส่วนยานยนต์ตามลำดับ โดยการส่งออกของไทยในปี ๒๕๖๒ นั้น ตลาดสำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป และตลาดอาเซียน

ภาพรวมการส่งออกของ SMEs ใน ๑๐ ประเทศคู่ค้าอันดับแรก ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออก ร้อยละ ๖๑.๕๔ ของ การส่งออกทั้งหมด ขยายตัวร้อยละ ๕.๑๗ ในขณะที่ภาพรวมการส่งออกของประเทศ ใน ๑๐ ประเทศคู่ค้าอันดับแรกขยายตัวร้อยละ ๓.๖๖ เมื่อพิจารณาการส่งออกเป็นรายประเทศ จะเห็นว่าตลาดหลักที่สำคัญของไทยทั้งภาพรวมและ SMEs ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนการ ส่งออกร้อยละ ๑๑.๙๕, ๙.๘๘ และ ๑๑.๑๐ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี ๒๕๖๑ ตามลำดับ

ภาพรวมการนำเข้าของ SMEs จาก ๑๐ ประเทศอันดับแรก ซึ่งมีสัดส่วนการนำเข้าถึง ร้อยละ ๗๑.๘๙ ของการนำเข้าทั้งหมดขยายตัวร้อยละ ๗.๔๓ ในขณะที่ภาพรวมการนำเข้าของประเทศ จาก ๑๐ ประเทศอันดับแรกมีการขยายตัวร้อยละ ๕.๓๑ เมื่อพิจารณาการนำเข้าเป็นรายประเทศ จะเห็นได้ว่าตลาดนำเข้าหลักที่สำคัญของไทย ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนการนำเข้า ร้อยละ ๒๐.๐๕ ๑๔.๑๔ และ ๖.๐๖ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดในปี ๒๕๖๑

ภาพที่ ๒-๑ การค้าต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

เมื่อพิจารณาโครงสร้างการส่งออกของ SMEs ตามรายงานประจำปีของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ประจำปี ๒๕๖๑ พบว่าโครงสร้างการส่งออกของ SMEs นั้น พิจารณาตามมูลค่าพบว่ากลุ่มประเภทสินค้าส่งออกของ SMEs ได้แก่ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ รองลงไป ได้แก่ พลาสติกและของทำด้วยพลาสติก และกลุ่มเครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๑๓.๘๑ ,ร้อยละ ๑๐.๘๔ และร้อยละ ๖.๔๐ ของการส่งออกรวมของ SMEs ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะกลุ่มอัญมณีเป็นสินค้าที่ประเทศไทยได้เปรียบเรื่องความชำนาญ ฝีมือและการออกแบบ เครื่องประดับมีราคาไม่สูงมากนัก

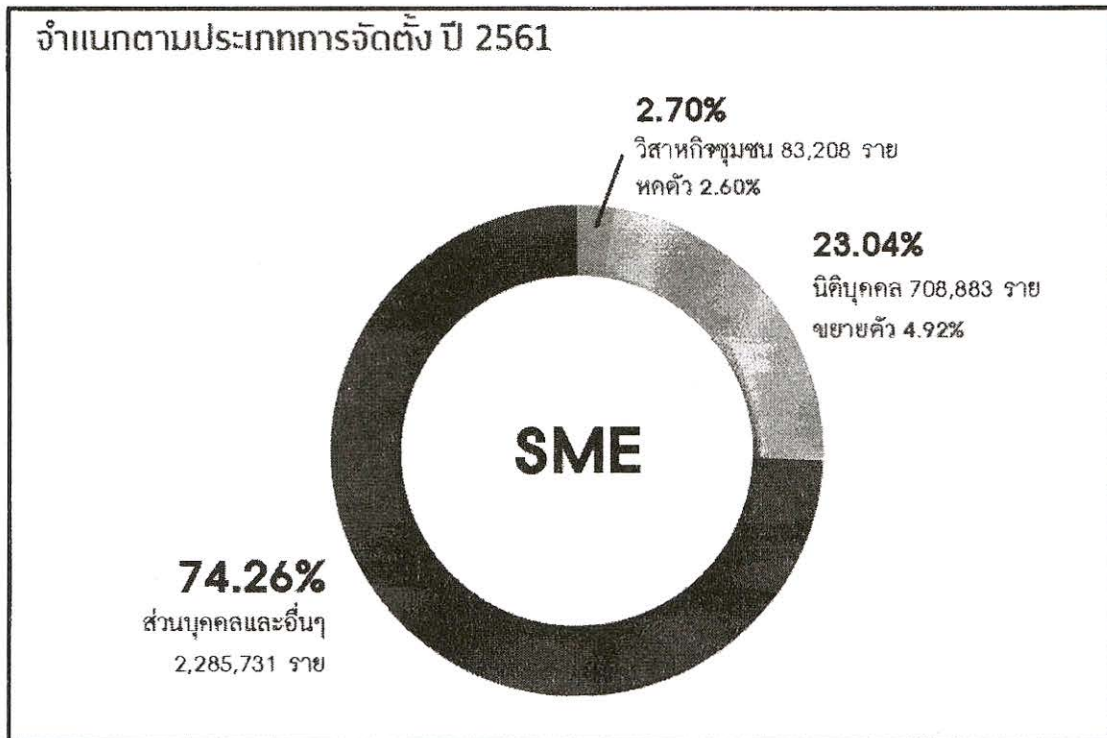
ด้านการนำเข้านั้น เมื่อพิจารณาโครงสร้างการนำเข้าในรูปของรายการสินค้าจะเห็นได้จากรายงานประจำปีล่าสุดของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ที่สรุปการนำเข้าของ SMEs แยกตามรายกลุ่มประเภทสินค้า พบว่า ในปี ๒๕๖๑ กลุ่มสินค้าที่ SMEs มีการนำเข้าในสัดส่วนที่สูงคือ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบ รวมทั้งเครื่องจักร คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๐๕ ๑๓.๒๖ และ ๑๑.๘๓ ของการนำเข้ารวมของ SMEs ตามลำดับ

• จำนวนธุรกิจของ SMEs

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งประเทศ ณ สิ้นปี ๒๕๖๑ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๗๗,๘๒๒ ราย มีอัตราการขยายตัวร้อยละ ๑.๐๒ เมื่อเทียบกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปีที่ผ่านมา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙๙.๗๙ ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศ โดยเป็นจำนวนวิสาหกิจขนาดเล็ก (SE) จำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๖๓,๖๕๑ ราย คิดเป็น สัดส่วนร้อยละ ๙๙.๓๓ ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙๙.๕๔ ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมทั้งประเทศ เป็นจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางจำนวน ๑๔,๑๗๑ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๔๖

เมื่อพิจารณาถึงจำนวน SMEs ที่จำแนกตามประเภทการจัดตั้ง ปี ๒๕๖๑ นั้น สามารถจำแนกได้ ๓ ประเภท ได้แก่ นิติบุคคล มีจำนวน ๗๐๘,๘๘๓ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๐๔ ของจำนวน SMEs รวมทั้งประเทศ ส่วนบุคคล และอื่น ๆ มีจำนวน ๒,๒๘๕,๗๓๑ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๔.๒๖ ของจำนวน SMEs รวมทั้งประเทศ และวิสาหกิจ ชุมชน มีจำนวน ๘๓,๒๐๘ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒.๗๐ ของจำนวน SMEs รวมทั้งประเทศ

ภาพที่ ๒-๒ ประเภทการจัดตั้งของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

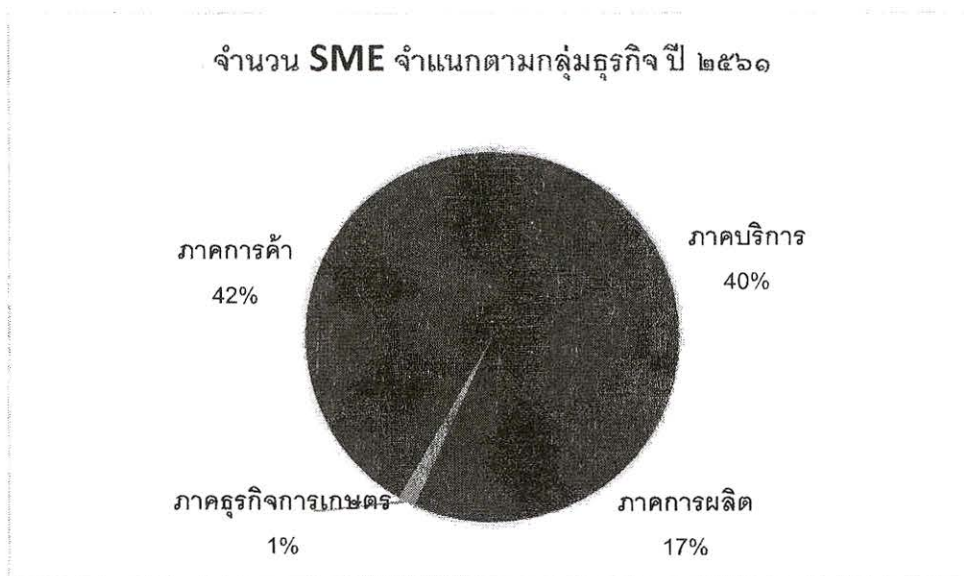
อย่างไรก็ตาม หากแยกจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมตามประเภทธุรกิจจะพบว่า กลุ่มการค้าปลีกจะมีจำนวนวิสาหกิจมากที่สุด รวมทั้งสิ้น ๑,๒๗๙,๕๕๗ ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๗๕ ของทั้งประเทศ โดยมีประเภทวิสาหกิจในกลุ่มบริการ ภาคการผลิต และธุรกิจการเกษตร รองลงมา ตามลำดับ

ตารางที่ ๒-๕ กลุ่มประเภทวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑

	กลุ่มการค้า	กลุ่มบริการ	กลุ่มการผลิต	กลุ่มธุรกิจเกษตร
จำนวน (ราย)	๑,๒๗๙,๕๕๗	๑,๒๒๔,๕๖๓	๕๒๗,๔๘๕	๔๖,๒๑๗
ร้อยละ	๔๑.๕๗	๓๙.๗๙	๑๗.๑๔	๑.๕๐

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๓ กลุ่มธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ในปี ๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

• การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี ๒๕๖๑ ประเทศไทยมีการจ้างงานในกิจการทุกขนาดรวมทั้งสิ้น ๑๖,๓๒๒,๗๔๖ คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวน ๑๓,๙๕๐,๒๔๑ คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘๕.๔๗ ของการจ้างงานรวมทั้งหมด และเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ (Large Enterprises: LE) จำนวน ๒,๓๗๒,๔๙๑ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๓

หากพิจารณาการจ้างงานของ SMEs โดยแยกตามลักษณะของการจดทะเบียน แยกเป็นนิติบุคคล และส่วนบุคคลและอื่น ๆ จะพบว่า SMEs ที่เป็นนิติบุคคล การจ้างงานส่วนมากอยู่กึ่งการขายส่งและขายปลีก จำนวน ๒,๓๕๖,๗๖๖ คน หรือคิดเป็นคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๑๕.๗๑ ของการจ้างงาน SMEs ที่เป็นนิติบุคคลทั่วประเทศ ซึ่งการจ้างงานในกลุ่มนี้ส่วนมากอยู่ในกิจการค้าปลีก โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ ๓.๖๘ รองลงมาคือ หมวดด้านการผลิต และหมวดการก่อสร้าง ตามลำดับ และหากแยกจำนวนการจ้างงานเป็นรายจังหวัด จะพบว่ากรุงเทพมหานครจะมีการจ้างงาน SMEs ที่เป็นนิติบุคคลสูงที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๕๑๐,๓๕๒ คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๙.๒๙ ของการจ้างงาน SMEs ที่เป็นนิติบุคคล ทั้งประเทศ รองลงมาอยู่ในจังหวัดชลบุรี โดยจังหวัดที่มีการจ้างงาน SMEs ที่เป็นนิติบุคคลน้อยที่สุด คือจังหวัด แม่ฮ่องสอน ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อเท็จจริงของจำนวนวิสาหกิจที่จดทะเบียนในแต่ละพื้นที่

ส่วนจำนวนการจ้างงานของ SMEs ที่มีเป็นส่วนบุคคลและอื่น ๆ นั้น พบว่าในปี ๒๕๖๑ มีการจ้างงานทั้งสิ้น ๕,๐๙๖,๙๓๑ คน โดยอยู่ในธุรกิจภาคการค้ามากที่สุดที่จำนวน ๒,๐๘๑,๗๙๒ คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๕๐ ของการจ้างงาน SMEs ประเภทนี้ และอยู่ในภาคการบริการ

๑,๙๑๒,๙๘๓ คน หรือร้อยละ ๓๘.๑๔ สำหรับการจ้างงานในภาคการผลิตมีจำนวน ๑,๐๒๑,๕๒๕ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๓๖ ของการจ้างงาน SMEs ส่วนบุคคลและอื่น ๆ รวมทั้งประเทศ

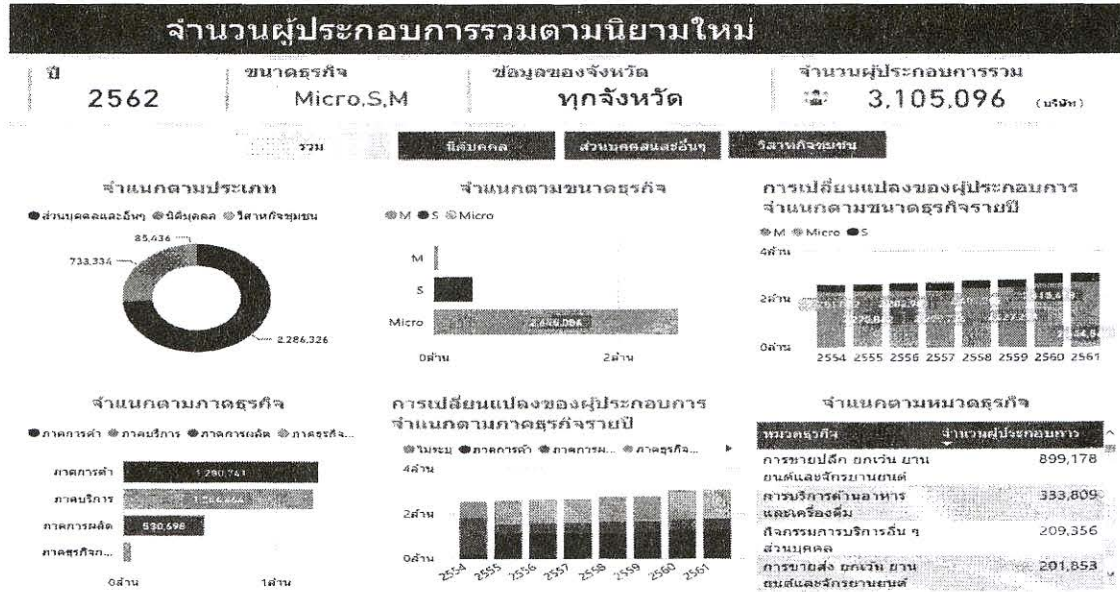
ตารางที่ ๒-๖ สรุปโครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑

	จำนวน (ราย)	GDP (ล้านบาท)	การส่งออก (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)
Large Enterprises	๖,๔๗๗ (ร้อยละ ๐.๓๑)	๙,๓๐๔,๐๖๒ (ร้อยละ ๕๗)	๕,๖๔๐,๔๘๗ ร้อยละ (๖๙.๖๙)	๒,๓๗๒,๔๙๑ (ร้อยละ ๑๔.๕๓)
SMEs	๓,๐๗๗,๘๒๒ (ร้อยละ ๙๙.๗๙)	๗,๐๑๓,๙๗๑ (ร้อยละ ๔๓)	๒,๓๒๕,๘๕๒ (ร้อยละ ๒๘.๗๔)	๑๓,๙๕๐,๒๔๑ (ร้อยละ ๘๕.๔๗)
Total	๓,๐๘๔,๒๙๙	๑๖,๓๑๘,๐๓๓	๗,๙๖๖,๓๓๙	๑๖,๓๒๒,๗๓๖

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จากการกำหนดนิยาม SMEs ใหม่ในปี ๒๕๖๒ และข้อมูลจาก Web Site ของ สสว. - Dashboard SMEs Big Data <https://sme.go.th/th/page.php?modulekey=๓๔๘> พบว่า มีจำนวน SMEs เพิ่มขึ้นเป็น ๓,๑๐๕,๐๙๖ ราย และมีการจ้างงาน ๑๒,๐๖๐,๓๖๙ คน และหากนับเฉพาะ SMEs ที่เป็นนิติบุคคลที่ส่งงบการเงินในปี ๒๕๖๑ ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ รายแล้ว จะมียอดขายรวมกันทั้งสิ้น ๑๑,๕๘๓,๑๑๓ ล้านบาท และมีหนี้สินรวม ๑๙,๒๕๕,๑๓๙ ล้านบาท ดังรายละเอียดในภาพด้านล่าง และจากการสำรวจธุรกิจปี ๒๕๖๐ พบว่า SMEs ที่เป็นกลุ่ม Micro, Small, Medium เฉลี่ยในแต่ละ Sector ต่อกิจการประมาณ ๐.๑๖-๐.๔๓ ล้านบาทต่อปี ๓.๒-๒๔.๙๔ ล้านบาทต่อปี และ ๑๑๒.๒๗-๓๑๒.๘๑ ล้านบาทต่อปี ตามลำดับ นอกจากนี้ หากนำ SMEs ๓๐๓,๕๘๘ ราย มาแบ่งกลุ่มตามผลการดำเนินงานตาม Sector ในปี ๒๕๖๑ พบว่า เป็นกลุ่ม Strong ร้อยละ ๔๒.๕๓-๔๕.๖๖ Regular ร้อยละ ๒๓.๐๕-๓๓.๐๔ และ Turnaround ร้อยละ ๒๔.๔๓-๓๓.๑๓ อย่างไรก็ตาม หากแต่นำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) อย่างไรก็ตาม หากแต่นำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) จะพบว่า ฐานข้อมูล SMEs ของ สสว. ที่มีจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ประมาณ ๓ ล้านราย สสช. ตรวจไม่พบตัวตนผู้ประกอบการถึงจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ราย และจากการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ร่วมกับ SMEs Bank ทำให้ทราบว่ากลุ่มดังกล่าวน่าจะเป็นผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่มีการจดทะเบียนตามตารางที่ ๒ -๗ ทำให้ตัวเลขจำนวน SMEs น่าจะมีถึงประมาณ ๕ ล้านราย ซึ่งควรจะมีการตรวจสอบจำนวนที่แท้จริงต่อไป

ภาพที่ ๒-๔ จำนวน SMEs ตามนิยามใหม่ ในปี ๒๕๖๒

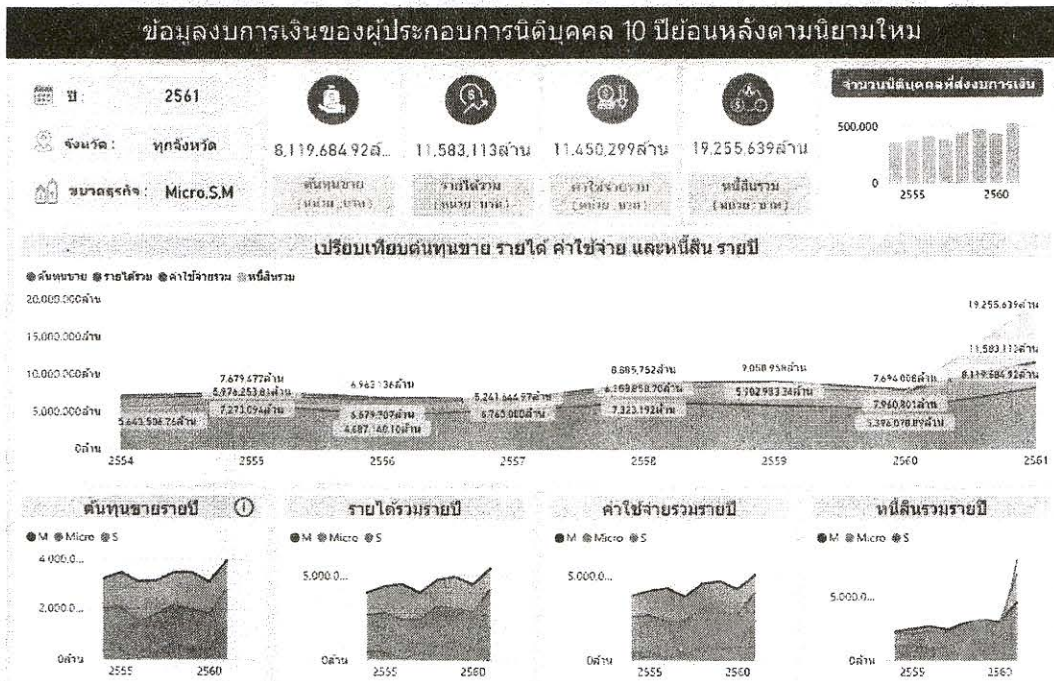
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๕ จำนวนการจ้างงานของ SMEs ตามนิยามใหม่ ในปี ๒๕๖๒

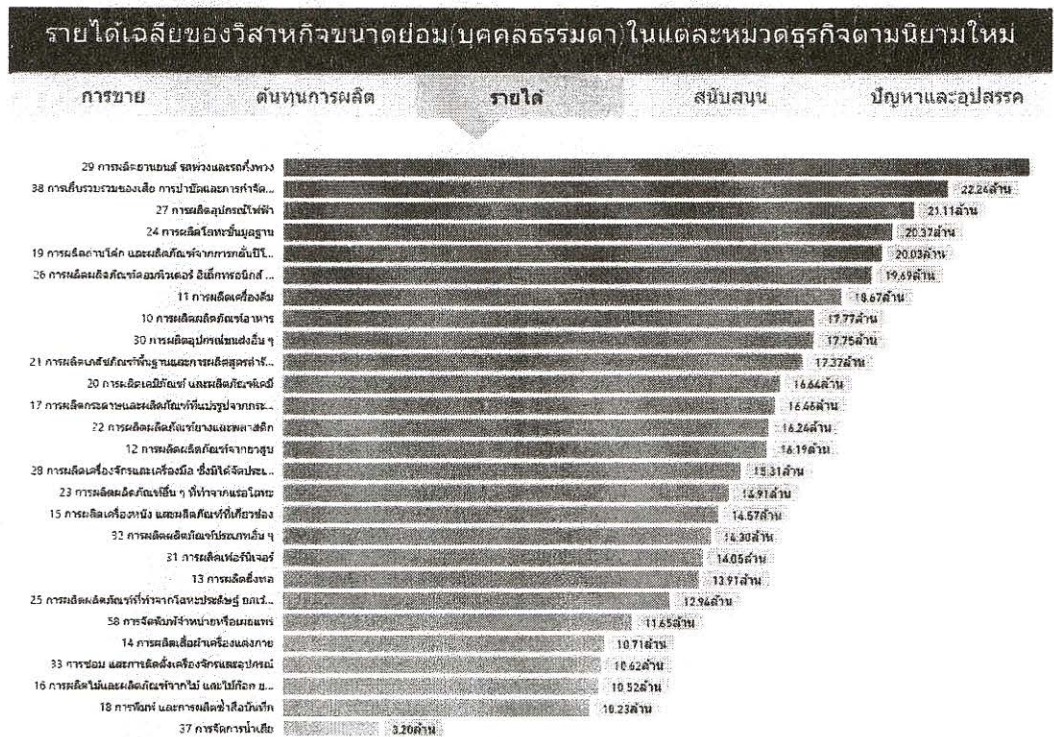
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๖ ข้อมูลงบการเงินของ SMEs ๑๐ ปีย้อนหลังตามนิยามใหม่

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๗ รายได้เฉลี่ยของวิสาหกิจขนาดย่อม(บุคคลธรรมดา) ในแต่ละหมวดธุรกิจตามนิยามใหม่

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๘ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของ SMEs ตามนิยามใหม่ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ตารางที่ ๒-๗ สรุปจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่มีการจดทะเบียน

รายการ	จำนวน (ราย)
จำนวนแผงค้าในตลาด	๑,๒๘๖,๖๑๘
จำนวนหาบเร่/แผงลอย	๕๖๔,๐๓๙
จำนวน Food Trucks หรือ รถพุ่มพวง	๙๐,๔๓๗
ร้านค้าออนไลน์	๔๑๒,๐๐๔
ร้านแฟรนไชส์	๔,๙๐๐
ผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลรายย่อย	๑๗๐,๙๓๘
ข้อมูลจำนวนผู้ประกอบการอื่น ๆ	๒๓๑,๓๑๕
รวมทั้งสิ้น	๒,๗๖๐,๒๕๑

ที่มา : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

๒.๓ การส่งเสริมพัฒนา SMEs ของประเทศไทย

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนา SMEs มาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ โดยการดำเนินการของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ที่เน้นอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือ หัตถกรรม และอุตสาหกรรมขนาดย่อมในชนบท เพื่อเป็นกลไกในการกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ แต่หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งได้มีการเริ่มใช้คำว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ขึ้นมา เพราะเป็นธุรกิจที่อยู่รอดได้ดีกว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

และครอบคลุมทุกภาคเศรษฐกิจทั้ง การผลิต การค้า และบริการ จากจุดนี้เอง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จึงเสนอให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนา SMEs ขึ้นโดยเฉพาะเหมือนกับประเทศอื่น ๆ และมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ และต่อมาแก้ไขเป็นฉบับที่ ๒ ในปี ๒๕๖๑ และมีสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ขึ้นมาทำหน้าที่เป็น Policy Body ด้าน SMEs ของประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยมี แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (แผน ๕ ปี) มาแล้ว ๔ ฉบับ โดยฉบับที่ ๔ ครอบคลุมปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และมีการจัดทำ White Paper on SMEs เป็นประจำทุกปีเพื่อรายงานสถานการณ์ของ SMEs นอกจากนี้ยังได้จัดทำ งบประมาณการด้านการส่งเสริม SMEs เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ โดยล่าสุดในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เรียกว่า แผนงานบูรณาการ พัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล อย่างไรก็ตาม แผนบูรณาการดังกล่าวนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงบประมาณด้านส่งเสริมพัฒนา SMEs ของประเทศที่มีการใช้งบประมาณ ผ่านกระทรวงต่าง ๆ ที่มีงบประมาณมากกว่าแผนบูรณาการนี้หลายเท่า อย่างไรก็ตามเพื่อให้เห็น แนวทางการส่งเสริมพัฒนา SMEs แบบบูรณาการ อนุกรมมาธิการด้านการเงิน จะพิจารณา Model การส่งเสริมพัฒนา แผนงาน/โครงการ และมาตรการต่าง ๆ จากแผนบูรณาการนี้เป็นหลัก ดังนี้

๒.๓.๑ การจัดทำแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ทุก ๕ ปี สสว. จะทำการประเมินสถานการณ์ของ SMEs และจัดทำแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศในทุก ๆ ด้าน โดยอ้างอิงจากแผนต่าง ๆ ของชาติ เพื่อเป็นกรอบกำหนดหน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องของงบประมาณและดำเนินการเป็นรายปีไป โดยสรุปได้ตามแผนภาพด้านล่างนี้

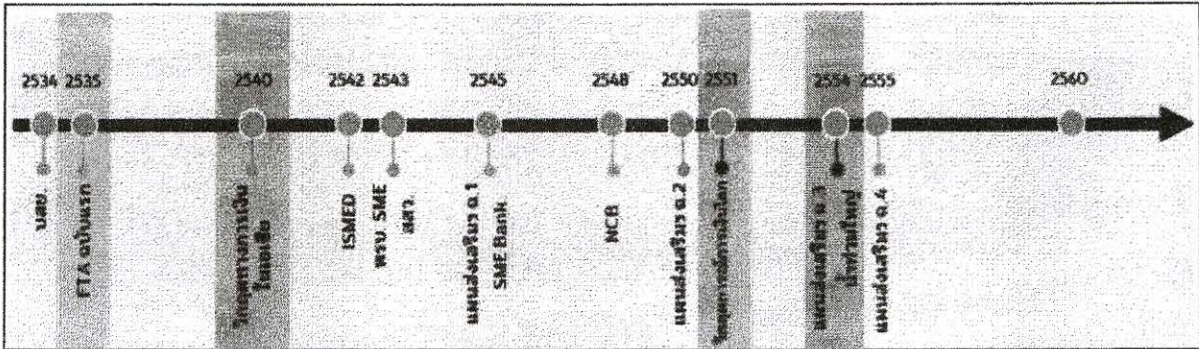
ภาพที่ ๒-๙ ตัวอย่างการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs ที่สอดคล้องกับแผนของชาติ ด้าน Startup

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จากการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs มาแล้ว ๔ แผน ประเทศไทยได้มีการกำหนด KPIs ตามยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นแต่ละปี โดยมีบทความที่ตีพิมพ์ที่ aBRIDGd ของ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ เรื่อง นโยบายส่งเสริม SMEs: เราไปถึงสิ่งที่คาดหวังหรือยัง โดย นภา วะสี สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ บุญธิดา เสี่ยมเนตร สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ชมพูนุท มนต์ชัยตระกูล ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้วิเคราะห์ไว้ตามรายละเอียดด้านล่าง

ภาพที่ ๒.๑๐ Timeline การดำเนินนโยบายสนับสนุน SMEs

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

ตารางที่ ๒-๘ เปรียบเทียบ KPIs แผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑ - ๔

ปี	2534	2535	2540	2542	2543	2545	2548	2550-2551	2554	2555	2560		
1. เพิ่มขนาดรายได้ของ SME โดยรวม (รายธุรกิจ)	1.1 คิดรวม SME GDP หรือ GDP รายประเทศ (ร้อยละ)		59	38.3	42	36.6					62.2	50	
	1.2 ภาครัฐใช้จ่ายของ SME (บาท/ปี)		180,000	410,244									
	1.3 ภาครัฐใช้จ่าย												
	การขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ/ปี)		6.0	9.3	6.7	7.5					8.3		
	สัดส่วนสินเชื่อของ SME			23.1		23.0					29.0		10
	มูลค่าทางธุรกิจตามผลิตภัณฑ์ (บาท/ปี)												100
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME	1.4 การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (ร้อยละ/ปี)		2.3	4.6	3	2.69							
	1.5 การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (ร้อยละ/ปี)											600,000	
	1.6 มูลค่าเพิ่มของ SME (บาท/ปี)												
	2.1 มูลค่าเพิ่มต่อหัวของ SME (บาท/ปี)		4,389	8,019									
	2.2 งบลงทุนต่อหัวของ SME (บาท/ปี)								30,000	1,754.35			
	2.3 งบวิจัยและพัฒนาต่อหัวของ SME (บาท/ปี)								80	57.59	100,000,000		
3. ส่งเสริมและสร้างงานเต็มรูปแบบของ SME รวมทั้งและเศรษฐกิจชุมชน (ร้อยละ/ปี)	3.1 คิดรวม SME รายได้ต่อหัว (บาท/ปี)											20	
	3.2 รายได้ต่อหัวของ SME (บาท/ปี)											20	
	3.3 รายได้ต่อหัวของ SME (บาท/ปี)												
4. สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ SME	4.1 จำนวนผู้ประกอบการ SME												
	สัดส่วน SME ต่อ GDP (ร้อยละ)		52	28		32.6					31.2		
	จำนวน SME (ราย/ปี)										250,000	107,796	
	จำนวน SME รายใหม่ (ราย/ปี)		20,000	30,001									
	จำนวน SME รายใหม่ต่อหัว (ราย/ปี)												40
5. เพิ่มโอกาสของและสนับสนุนการเติบโตของ SME	5.1 คิดรวมรายได้อุตสาหกรรม SME (บาท/ปี)								41.5		32.4	33.4	30
	5.2 มูลค่าเพิ่มของ SME (บาท/ปี)												20

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ตารางที่ ๒-๙ สรุปมาตรการทางการเงินในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑-๔

ปีงบประมาณ	ฉบับที่ ๑ (2549-2551)	ฉบับที่ ๒ (2552-2554)	ฉบับที่ ๓ (2555-2557)	ฉบับที่ ๔ (2558-2561)
1. แหล่งเงินทุนสินเชื่อ				
1.1 มาตรการสินเชื่อแบบอ่อน (soft loan) ตามนโยบายของรัฐบาล		<ul style="list-style-type: none"> โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็ก 	<ul style="list-style-type: none"> โครงการสนับสนุนสินเชื่อผู้ประกอบการรายเล็ก โครงการ 1 ล้าน 1 SME ปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> โครงการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็ก โครงการ Transformation Loan เพื่อ SMEs
1.2 การค้ำประกันสินเชื่อ (Loan guarantee)	SME Participates Scheme (2547-2551)			
	Individual Guarantee Scheme (2534-2546)	Portfolio Guarantee Scheme (2552 - ที่ยังขาด) Foreign Guarantee (2557-ปัจจุบัน)		
1.3 การเพิ่มช่องทางบริการทางการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> สถาบันส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและธนาคารพาณิชย์ร่วม 9 แห่ง บริษัท อุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ดำเนินโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> บริษัท อุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (SBCB) 	<ul style="list-style-type: none"> ธนาคารพาณิชย์ที่สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายเล็ก (New Finance) 	
1.4 การดำเนินการอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> บริษัท อุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ดำเนินโครงการค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายเล็ก SME 			<ul style="list-style-type: none"> มาตรการส่งเสริมให้ SMEs ใช้ระบบบัญชีจาก 3 ปีที่ผ่านมา กิจกรรมที่สนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก
2. แหล่งเงินทุนทางเลือก (Alternative Financing)				
2.1 การระดมทุนแบบตลาดหลักทรัพย์ (ml)	<ul style="list-style-type: none"> บริษัท อุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ดำเนินโครงการ 			
2.2 กองทุนรวมของรัฐบาลและเอกชน	<ul style="list-style-type: none"> กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือ SME (เอสเอ็ม อวอร์ด) กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็ก (เอสเอ็ม อวอร์ด) กองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็ก (เอสเอ็ม อวอร์ด) 		<ul style="list-style-type: none"> กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็ก (เอสเอ็ม อวอร์ด) 	

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ตารางที่ ๒-๑๐ สรุปมาตรการทางภาษีในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๑-๔

ปีงบประมาณ	ฉบับที่ ๑ (2549-2551)	ฉบับที่ ๒ (2552-2554)	ฉบับที่ ๓ (2555-2557)	ฉบับที่ ๔ (2558-2561)
1. มาตรการ ลดหย่อนภาษีเงินได้				
1.1 ภาษีเงินได้บุคคล	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้ SMEs สำหรับผู้มีรายได้น้อย 	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้ SMEs สำหรับผู้มีรายได้น้อย 	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้ SMEs สำหรับผู้มีรายได้น้อย 	
1.2 ภาษีเงินได้สิ่งอื่น ๆ				<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้สิ่งอื่น ๆ
2. มาตรการ ลดหย่อนค่าเสียภาษี	<ul style="list-style-type: none"> ลดหย่อนค่าเสียภาษีเงินได้ 			
3. มาตรการ สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน		<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีรายได้น้อย 	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีรายได้น้อย 	<ul style="list-style-type: none"> ลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีรายได้น้อย
4. มาตรการ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา				<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ยุทธศาสตร์การส่งเสริม SMEs ล่าสุดของประเทศไทย ถูกกำหนดไว้ในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ โดยมีวิสัยทัศน์ “SMEs ไทยเติบโต เข้มแข็ง แข่งขันได้ในระดับสากล เพื่อเป็นพลังสำคัญใน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ” จะมุ่งเน้นให้ SMEs สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างแข็งแกร่ง ภายใต้บริบท การแข่งขันทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว SMEs ไทยจะต้องมีความรู้ มีทักษะในการประกอบธุรกิจ สามารถสร้างสรรค์สินค้า/ บริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีมูลค่าสูง แข่งขันได้ทั้งตลาด ในประเทศและตลาดโลก เพื่อให้ SMEs ไทยก้าวขึ้นเป็นพลัง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศได้อย่างแท้จริง และมีพันธกิจ ๓ ด้านคือ (๑) พัฒนาระบบนิเวศให้ เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ SMEs (๒) ยกระดับขีดความสามารถใน การประกอบธุรกิจของ SMEs ให้มีประสิทธิภาพ พรอัมเข้าสู่การแข่งขันอย่างมืออาชีพ (๓) เพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมของ SMEs เพื่อสร้างมูลค่าตอบโจทย์ อนาคตประเทศไทย โดยมีเป้าหมายสำคัญ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑: เพิ่มความสำคัญของ SMEs ในระบบเศรษฐกิจ และผลักดันให้ SMEs เป็นหนึ่งในกลไกหลักในการสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

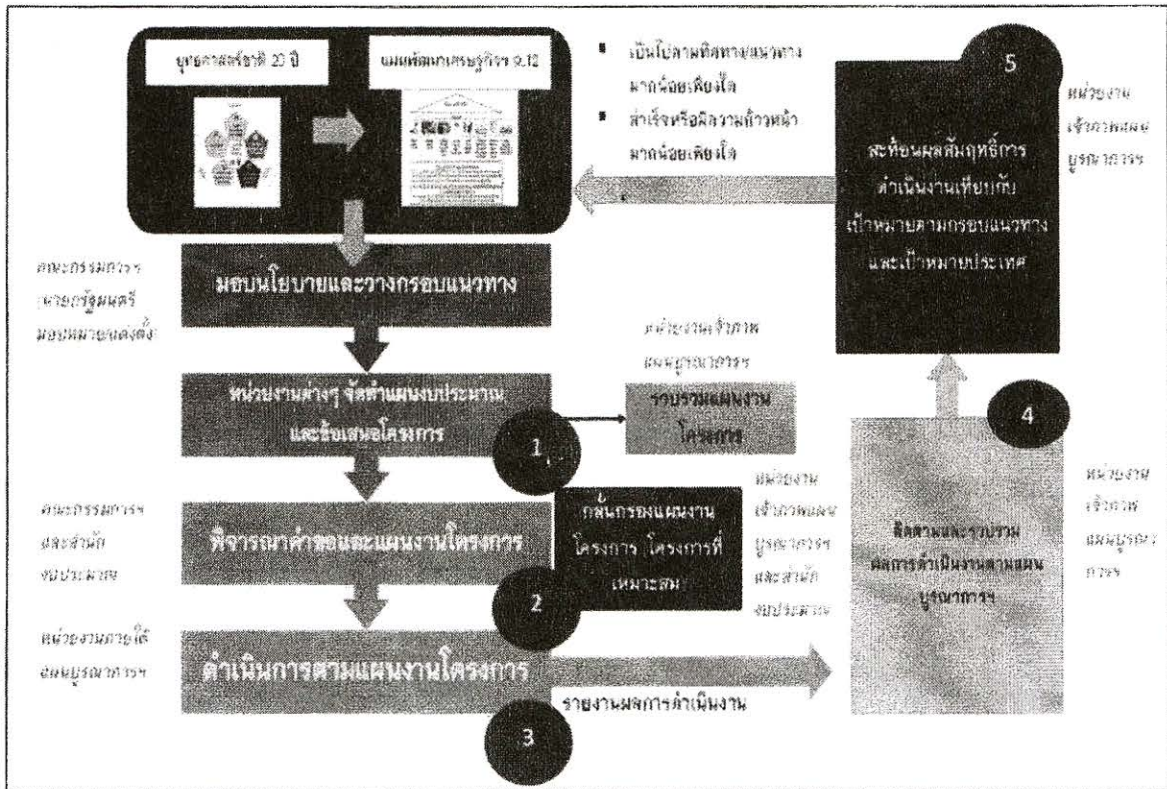
เป้าหมาย ๒: เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของ SMEs โดยดูแลตั้งแต่ การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ การพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ไปจนถึงการเร่งรัดการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan, NPL)

เป้าหมาย ๓: สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ SMEs ฐานรากและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญทั้งต่อการจ้างงานและการสร้างรายได้

เป้าหมาย ๔: สร้างผู้ประกอบการ SMEs รุ่นใหม่และส่งเสริมการรวมกลุ่มทั้งในระดับพื้นที่ และระดับอุตสาหกรรมหรือในห่วงโซ่อุปทานเดียวกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ อันจะช่วยให้เกิดการเกื้อหนุน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเพิ่มอำนาจในการต่อรองมากขึ้น

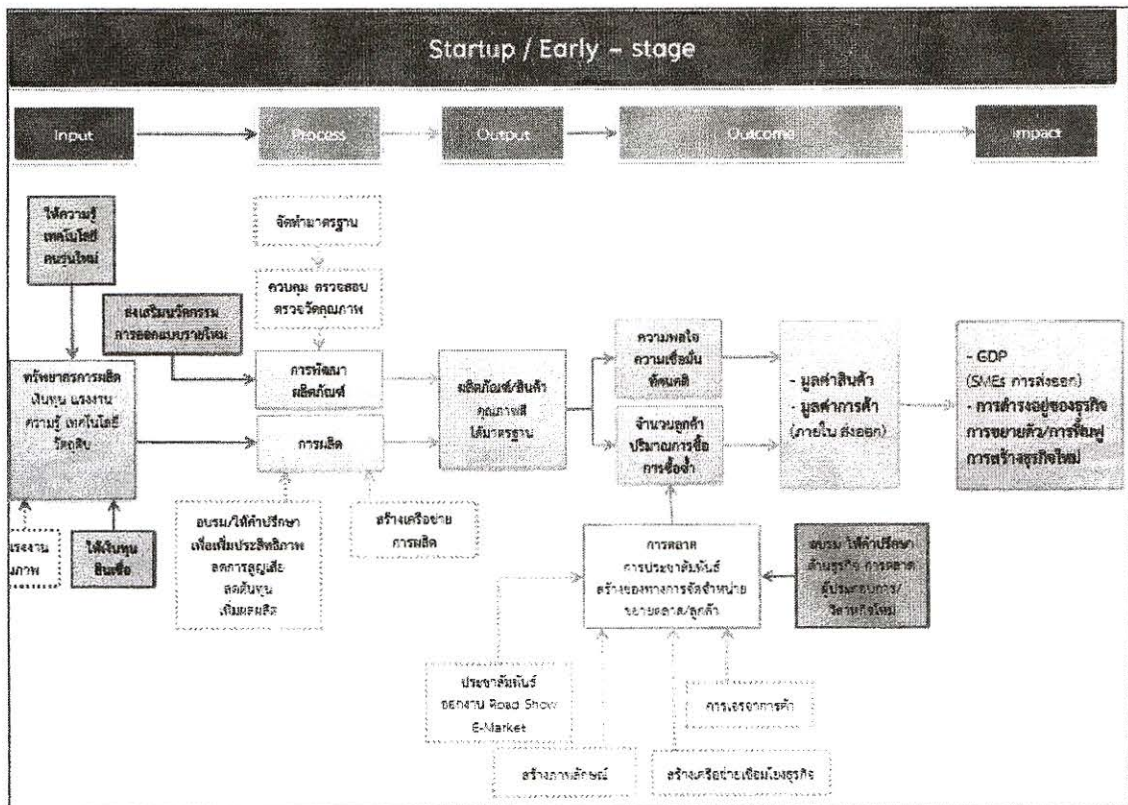
ในแผนส่งเสริม SMEs ฉบับที่ ๔ สสว. ได้จัดจ้าง TRIS ประเมินผลโครงการส่งเสริม SMEs ภายใต้แผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ซึ่ง TRIS ได้สรุปกระบวนการบริหารแผน กรอบแนวคิดการส่งเสริม SMEs รายการกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานร่วมดำเนินการ และผลการประเมินโครงการ ไว้ในรายงานประเมินผล การดำเนินโครงการภายใต้บูรณาการปี ๒๕๖๑ และ ปี ๒๕๖๒ ที่เสนอต่อ สสว. โดยสรุปได้ตามแผนภาพ ด้านล่าง

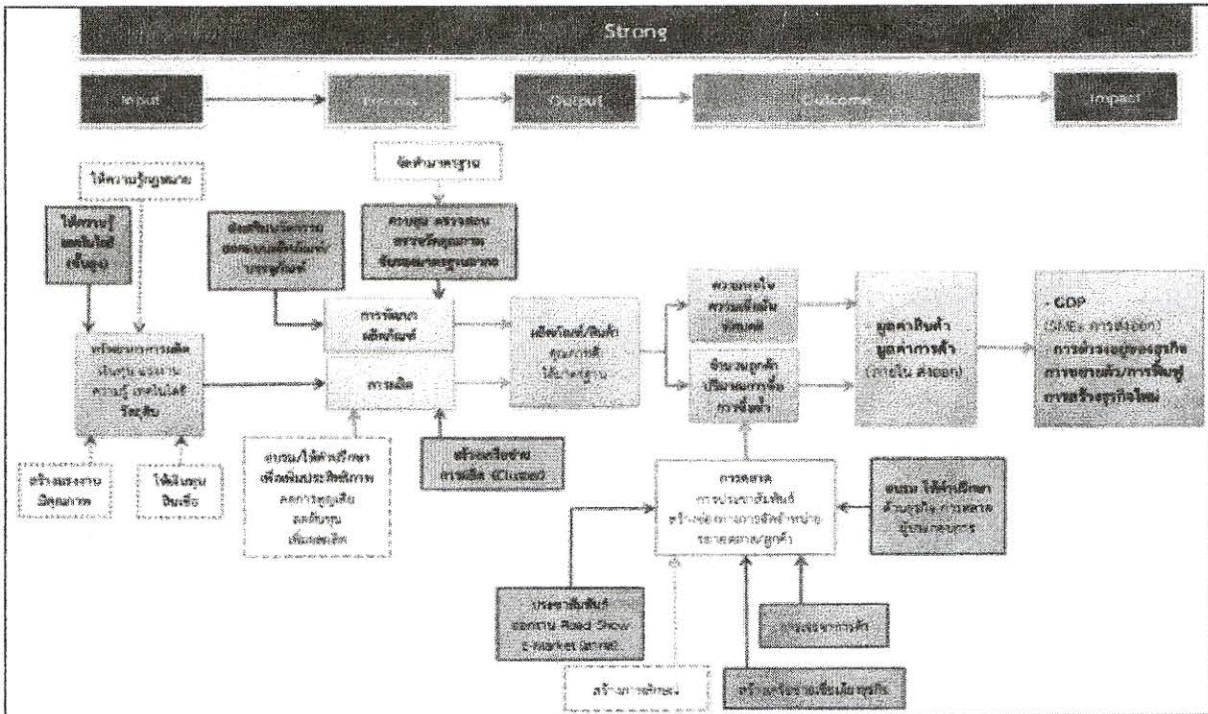
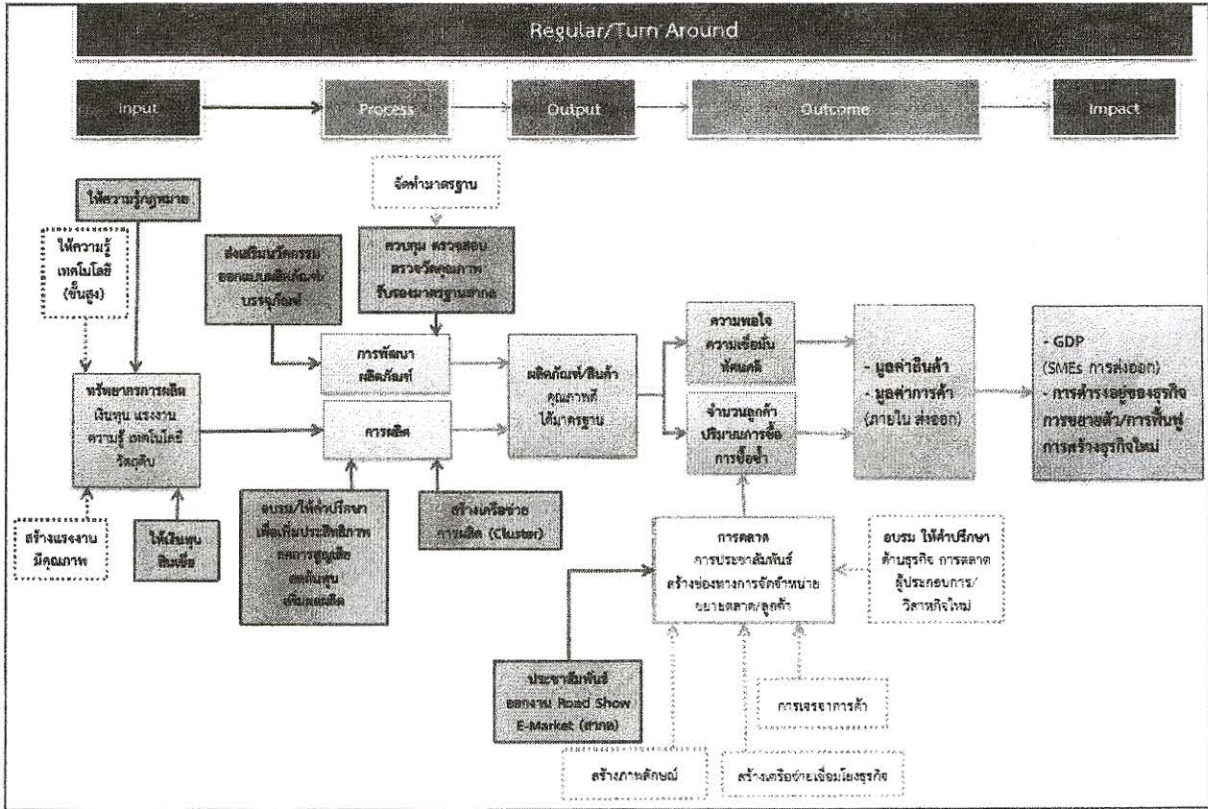
ภาพที่ ๒-๑๑ กระบวนการบริหารแผนส่งเสริม SMEs

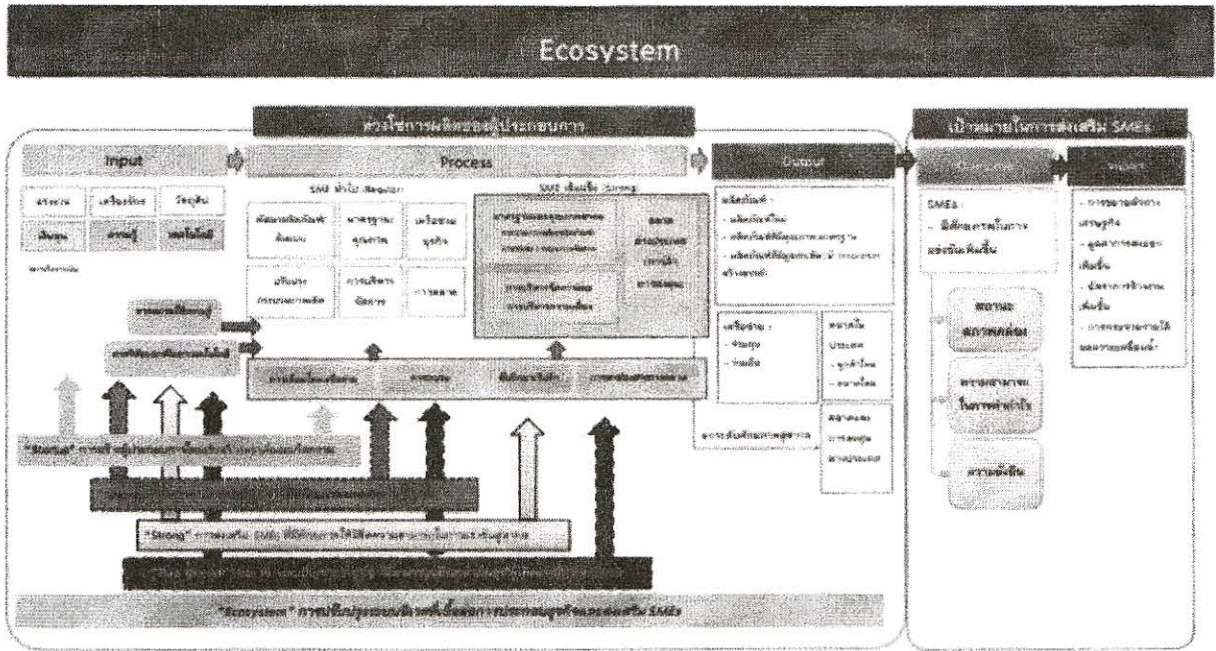

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒.๑๒ กระบวนการส่งเสริม SMEs แบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

๒.๓.๒ งบประมาณการส่งเสริม SMEs

ในแต่ละปี สสว. จะเป็นหน่วยงานกลางจัดทำแผน และงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SMEs นอกเหนือจากที่หน่วยงานจัดทำคำขอปกติผ่านสำนักงบประมาณโดยตรง วงเงินงบประมาณในแผนบูรณาการตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ถึง ๒๕๖๒ คือ ๑,๕๒๖,๔๐๐,๘๐๐ ล้านบาท/ ๓,๕๕๔,๕๘๗,๓๐๐ ล้านบาท/ ๔,๒๘๐,๖๗๖,๗๐๐ ล้านบาท/ ๓,๓๒๘,๓๖๘,๙๐๐ ล้านบาท ตามลำดับโดยในปีที่ผ่านมา มีวงเงินงบประมาณลดลง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีหน่วยงานรับงบประมาณ ๙ กระทรวง ๒๓ หน่วยงาน ๑ รัฐวิสาหกิจ ๑ กองทุน

สำหรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ปี ๒๕๖๓ มีการขอรับการจัดสรรเงินเป็นจำนวน ๑,๗๓๘ ล้านบาท มีคำขอรับเงินจัดสรรลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ (๓,๓๒๘ ล้านบาท) โดยปี ๒๕๖๓ มีหน่วยงานที่ร่วมจัดทำโครงการหรือกิจกรรมตามแผนบูรณาการ จำนวน ๒๓ หน่วยงาน ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๖๒ ที่มีหน่วยงานร่วมบูรณาการทั้งสิ้น ๒๕ หน่วยงาน การดำเนินการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งมีกิจกรรมที่ได้รับจัดสรรดำเนินการ จำนวน ๙๔๘.๗๓๘๐ ล้านบาท แบ่งออกเป็น ๗ กิจกรรม ประกอบด้วย

- ๑) การจัดทำแผน จำนวน ๔๓๓.๙๖๔๗ ล้านบาท
- ๒) การยกระดับข้อมูล จำนวน ๑๕.๐๐๐๐ ล้านบาท
- ๓) การสนับสนุนข้อมูล จำนวน ๙๕.๘๒๓๔ ล้านบาท
- ๔) การพัฒนาระบบ จำนวน ๒๑.๐๐๐๐ ล้านบาท
- ๕) การพัฒนาวิสาหกิจในระยะเริ่มต้นให้สามารถเติบโตได้ (EARLYSTAGE) จำนวน ๑๓๘.๓๖๔๐ ล้านบาท

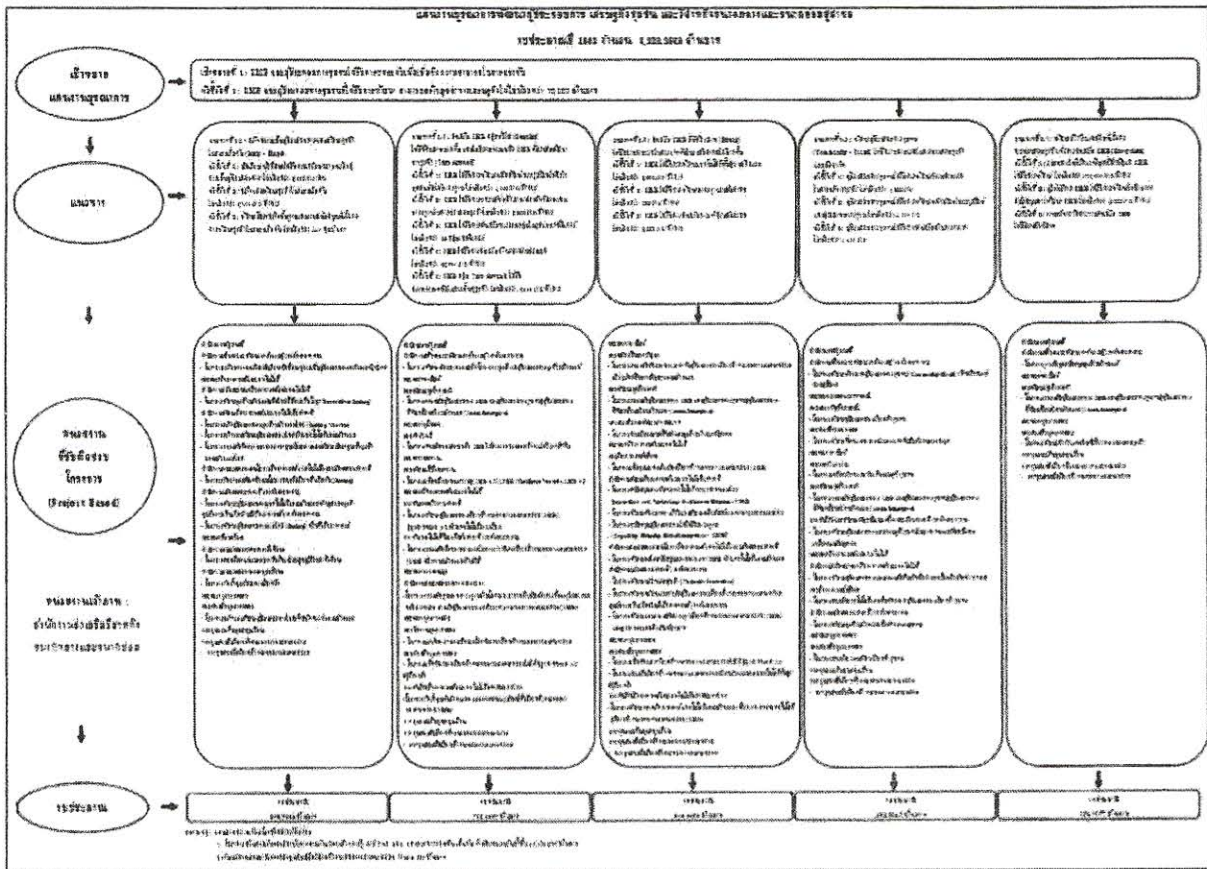
๖) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อมให้ก้าวสู่ธุรกิจสมัยใหม่ (SMALL)

จำนวน ๒๔๕.๔๒๓๓ ล้านบาท

๗) การสนับสนุนโครงการ SmallSME จำนวน ๒๕๕.๑๖๓๖ ล้านบาท

นอกจากนี้ สสว. ได้จัดจ้าง TRIS มาจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานหรือโครงการภายใต้แผนบูรณาการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ (On Going) ซึ่งได้สรุปรายละเอียดการบริหารแผน และงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SMEs ไว้ตามรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ ๒.๑๓ ตัวอย่างสรุปแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ปี ๒๕๖๒

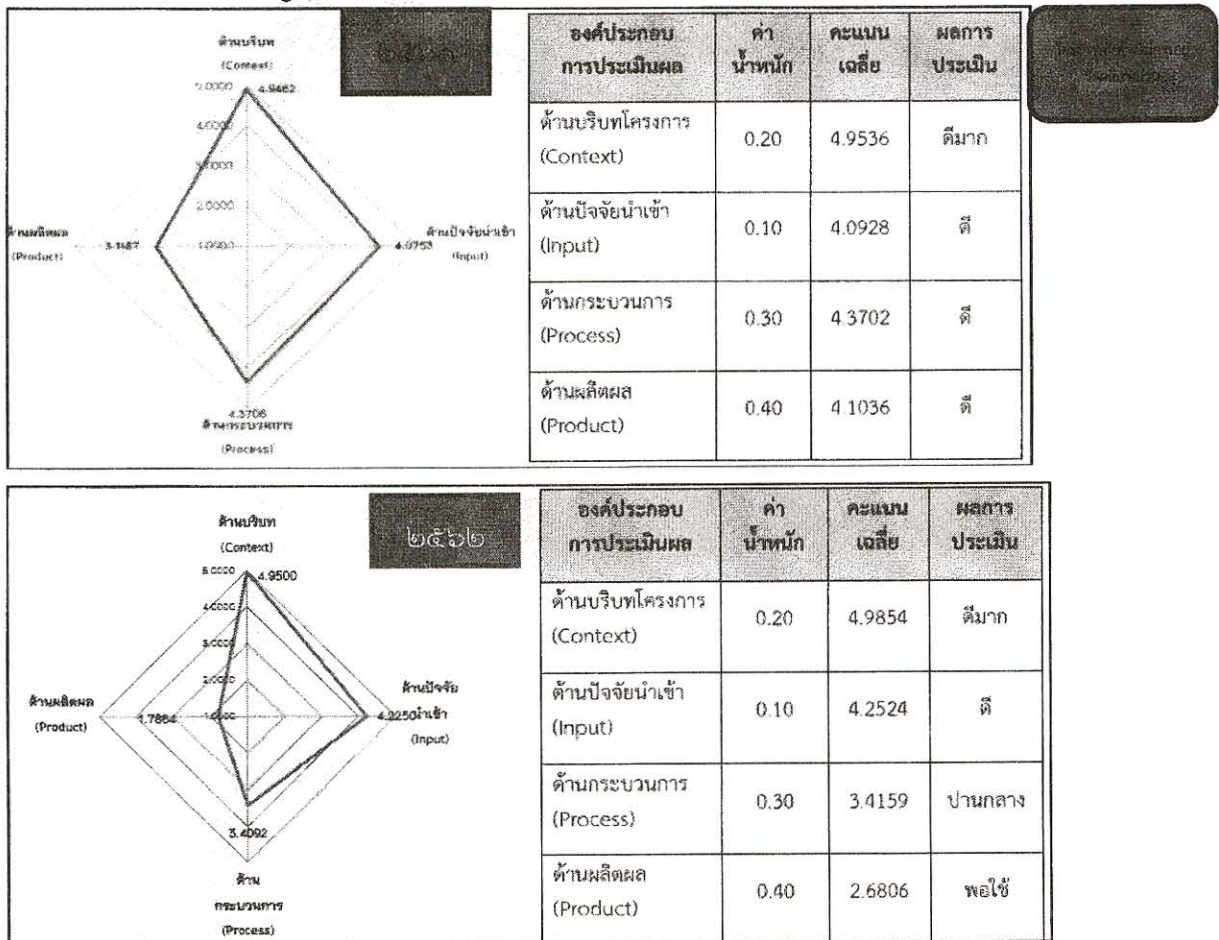
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒.๑๔ บทบาทของหน่วยงานภายใต้แผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ปี ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๑๕ ผลการประเมินโครงการภายใต้แผนบูรณาการ SMEs ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ (On Going)

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

๒.๔ สถานะการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs และมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ

๒.๔.๑ สถานะการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs

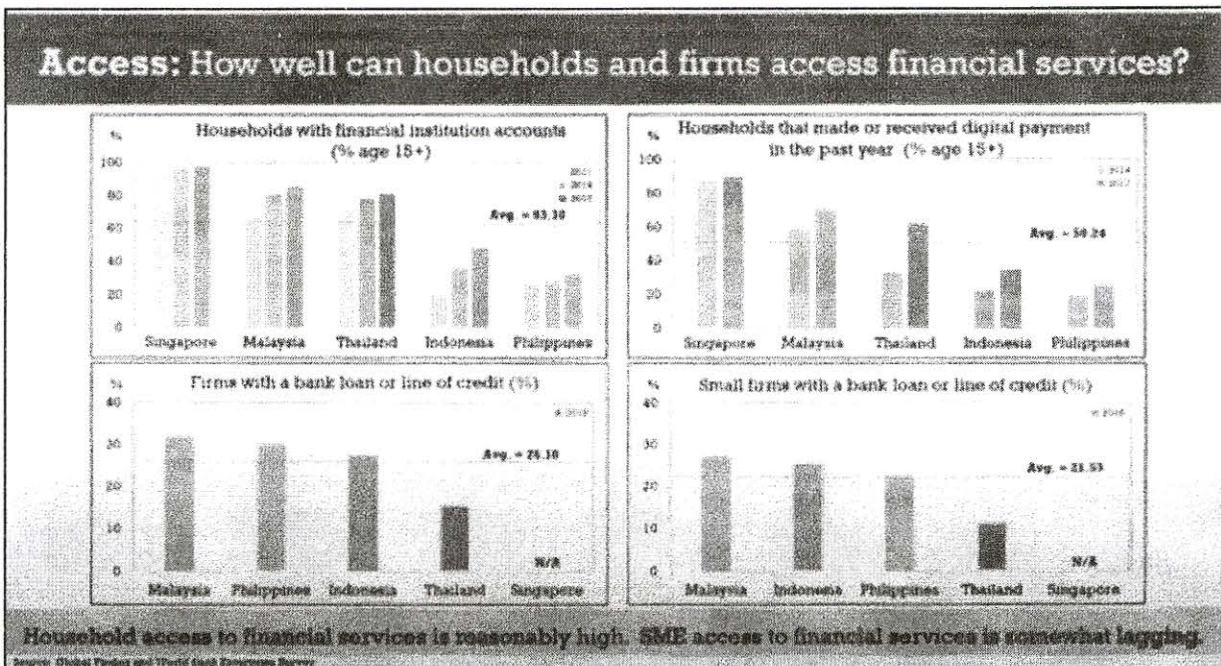
ถึงแม้ภาครัฐจะเข้าแทรกแซงตลาดเงินทุนสำหรับ SMEs อย่างมากมาเป็นเวลานาน โดยมีขนาดวงเงินสนับสนุนเพิ่มมากขึ้นโดยตลอดแต่ยังมีการร้องเรียนจาก SMEs อยู่ตลอดเวลาว่ายังไม่สามารถจัดหาเงินทุนที่จำเป็นต่อการลงทุนใหม่ การปรับปรุงขยายกิจการ และการเพิ่มสภาพคล่อง และเสียงร้องนี่ยังมากขึ้นในช่วงวิกฤติการณ์ COVID ๑๙ นี้ คณะอนุกรรมการธนาคารด้านการเงิน จึงได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพื่อจะวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงที่ SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งทุน และแนวทางปรับปรุงเชิงโครงสร้างของนโยบายรัฐ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs ดังต่อไปนี้

๒.๔.๑.๑ ขนาดความรุนแรงของปัญหา SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งทุน

จากการวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย และมีการนำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง Gaining from Digital Disruption : The Financial Landscape in the Digital Era ในการสัมมนา Bank of Thailand ๒๐๑๙ โดย Thammarak Moenjok, Vorapat Praneepachachon, Tanatus Bumpenboon, Pomchanok Bumrungruan และ Chompoonoot Monchaitrakul โดยใช้ข้อมูลจากข้อมูลสินเชื่อ SMEs จากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ส่งให้ ธพท. เป็นประจำมาวิเคราะห์ สรุปประเด็นที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านในอาเซียนอีก ๔ ประเทศ ประเทศไทย มีปัญหา SMEs เข้าถึงแหล่งทุนมากที่สุด มีสัดส่วน SMEs ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินต่ำสุด

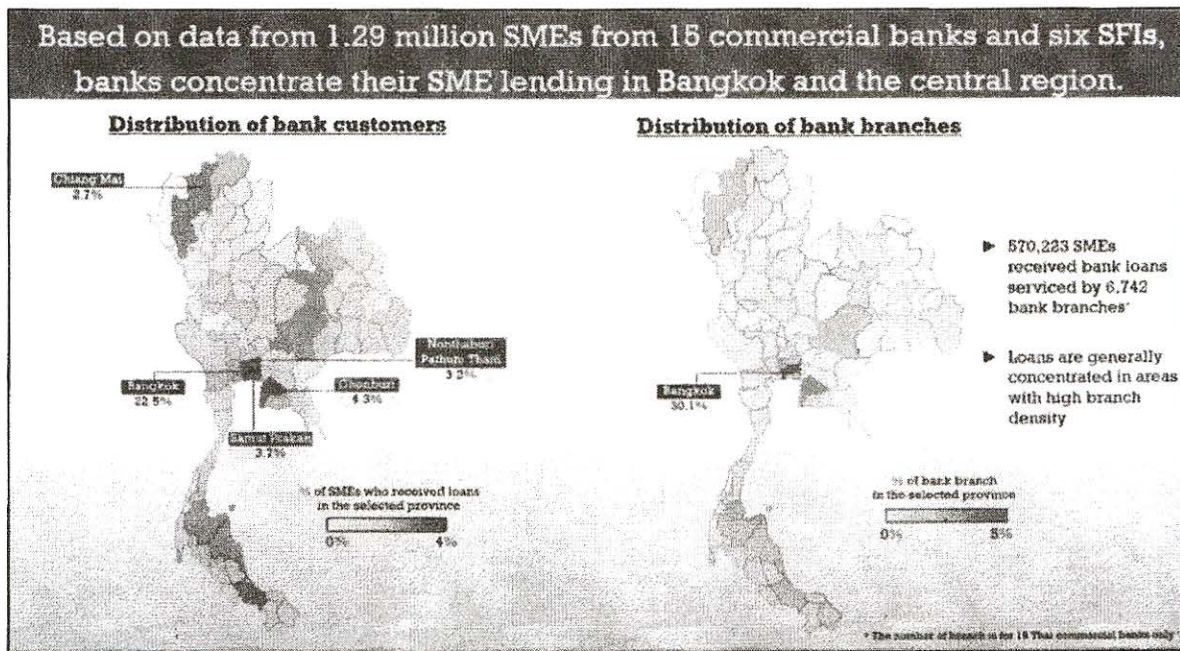
ภาพที่ ๒-๑๖ เปรียบเทียบสัดส่วนการเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs ในอาเซียน ๕ ประเทศ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.)

- จากข้อมูลสินเชื่อ SMEs ๑๕ ธนาคารพาณิชย์ และ ๖ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รายงาน ธปท. พบว่ามี SMEs เพียง ๑.๒๙ ล้านรายเท่านั้นที่ใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงินอยู่ ซึ่งเมื่อเทียบกับตัวเลขจำนวน SMEs ของ สสว. ล่าสุดปี ๒๕๖๒ ที่ ๓.๑ ล้านราย ยังมี SMEs ที่ยังไม่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบอีก ประมาณ ๑.๘ ล้านราย หรือ ๕๘% แต่ถ้านับรวมจำนวน SMEs กลุ่มตกสำรวจที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยวิจัย ร่วมกับ SMEs Bank รวมประมาณ ๕ ล้านรายแล้ว จะทำให้สัดส่วน SMEs ที่เข้าไม่ถึงสินเชื่อสถาบันการเงินในระบบสูงถึง ๗๔% นอกจากนี้ SMEs ที่ได้สินเชื่อยังกระจุกตัวใน กทม. และภาคกลางด้วย

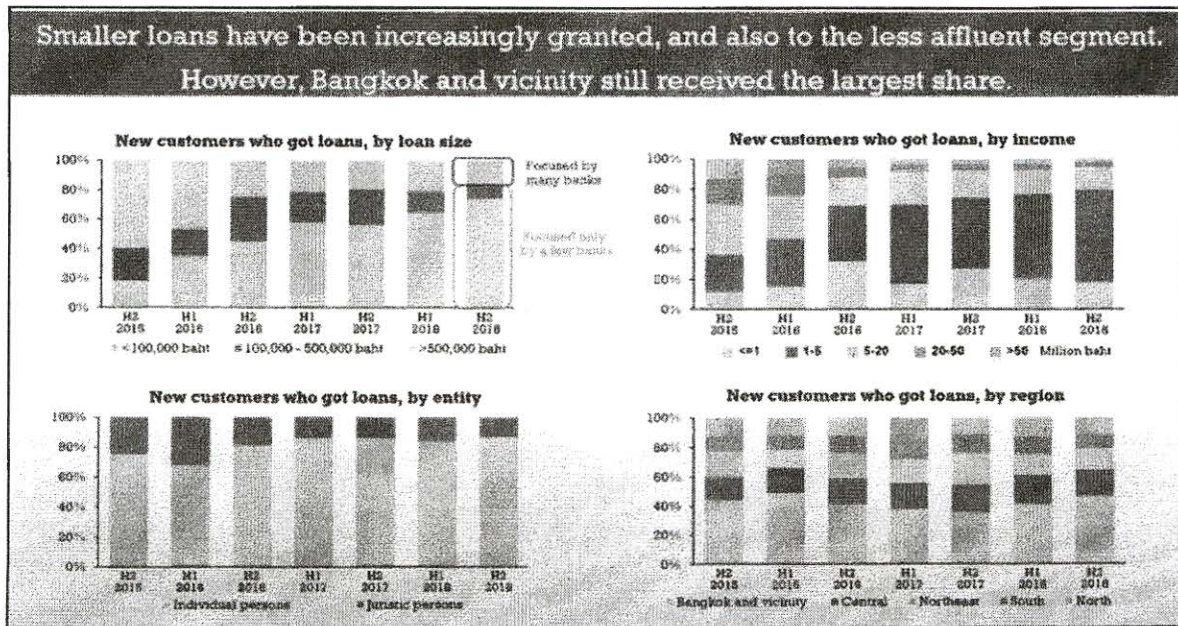
ภาพที่ ๒-๑๗ ความสัมพันธ์ของการกระจายสินเชื่อและการกระจุกตัวของสาขาธนาคาร

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

- SMEs รายย่อยและนอกเขต กทม.และปริมณฑลยังเข้าถึงสินเชื่อในสัดส่วนที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายใหญ่

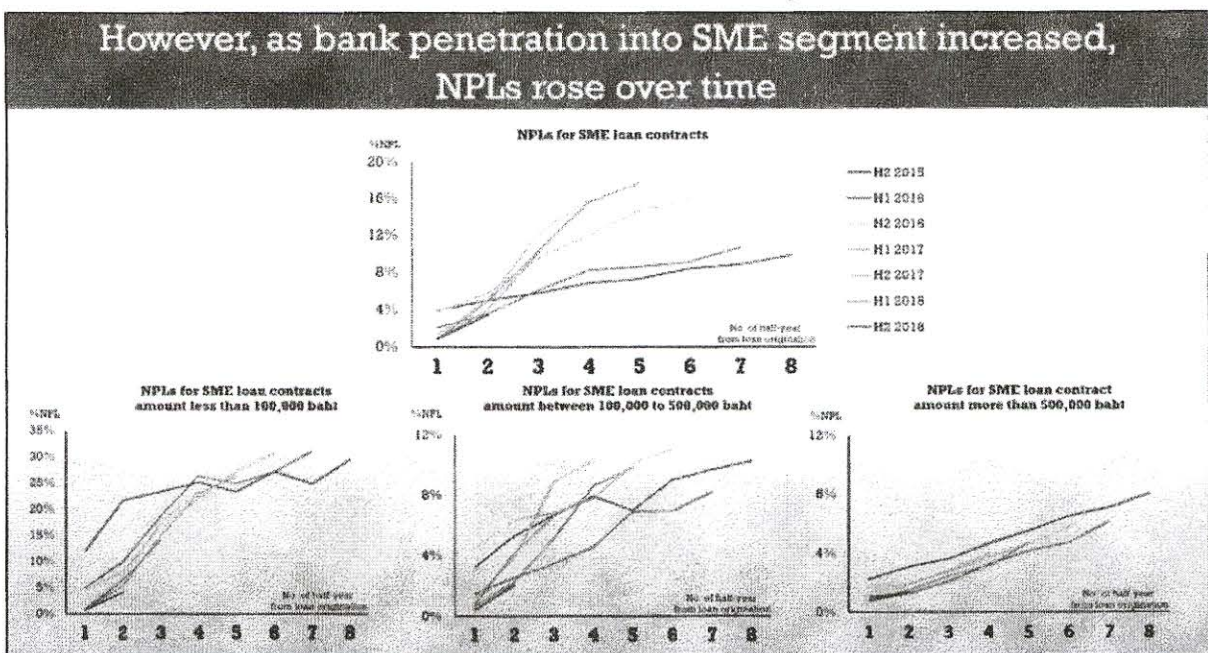
ภาพที่ ๒-๑๘ การกระจุกตัวของสินเชื่อตามวงเงิน รายได้ ประเภทกิจการ และพื้นที่

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

- ธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันสูงในธุรกิจที่สร้างผลตอบแทนสูง ขณะที่ SMEs โดยเฉพาะรายย่อยมีความเสี่ยงจะเป็น NPL เร็วกว่าและสูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

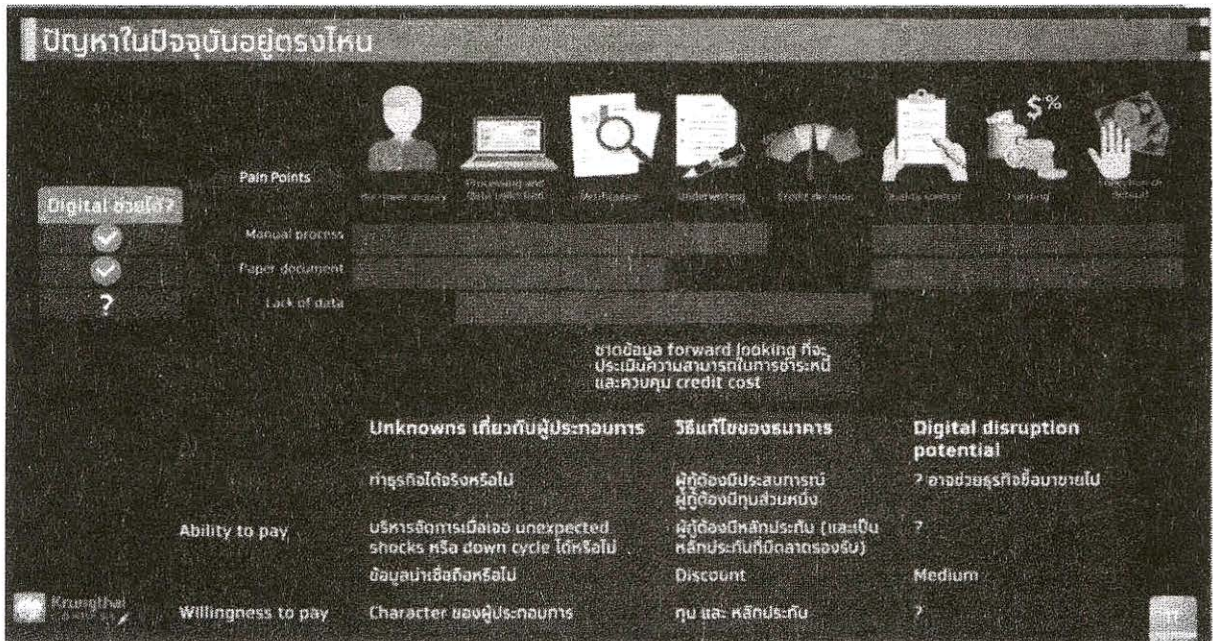
ภาพที่ ๒-๑๙ การเกิด NPL แยกตามขนาดวงเงินกู้

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

• ธนาคารพาณิชย์ยังมีความระมัดระวังในการขยายสินเชื่อแก่ SMEs เพราะ SMEs มีปัญหา ด้าน Ability to Pay และ Willingness to Pay ทำให้ต้องเรียกหลักประกันทดแทนความเสี่ยง และไม่สามารถปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs ที่ไม่มีข้อมูลทางการเงิน หรือไม่น่าเชื่อถือ และไม่มีส่วนร่วมทุน / ประสบการณ์ / ประวัติการชำระหนี้ที่ดี

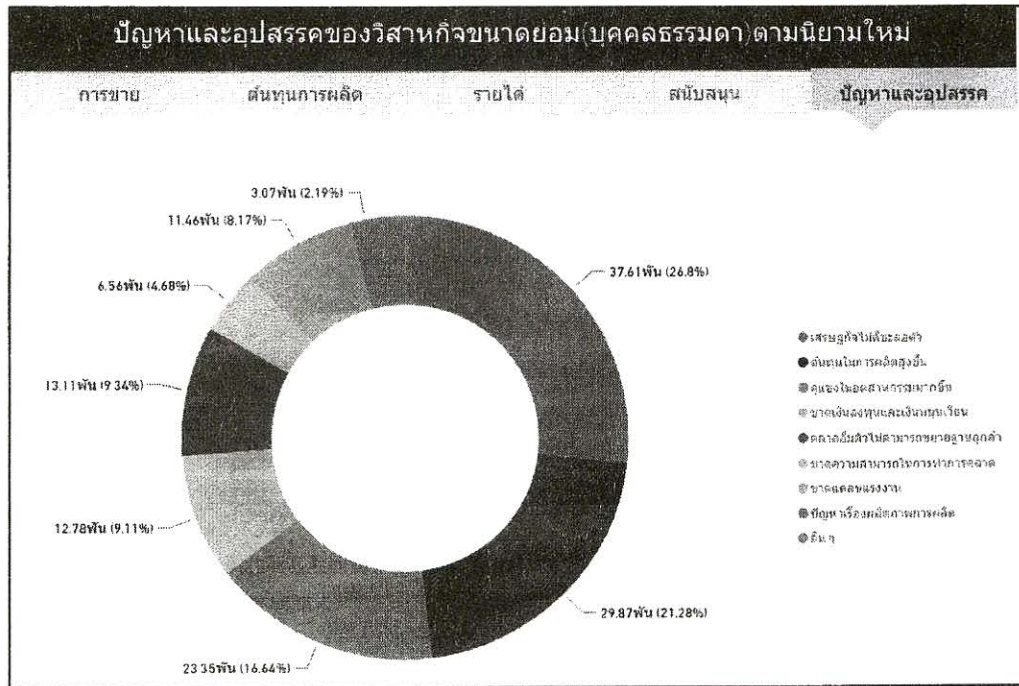
ภาพที่ ๒-๒๐ ปัญหาที่ธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ SMEs

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

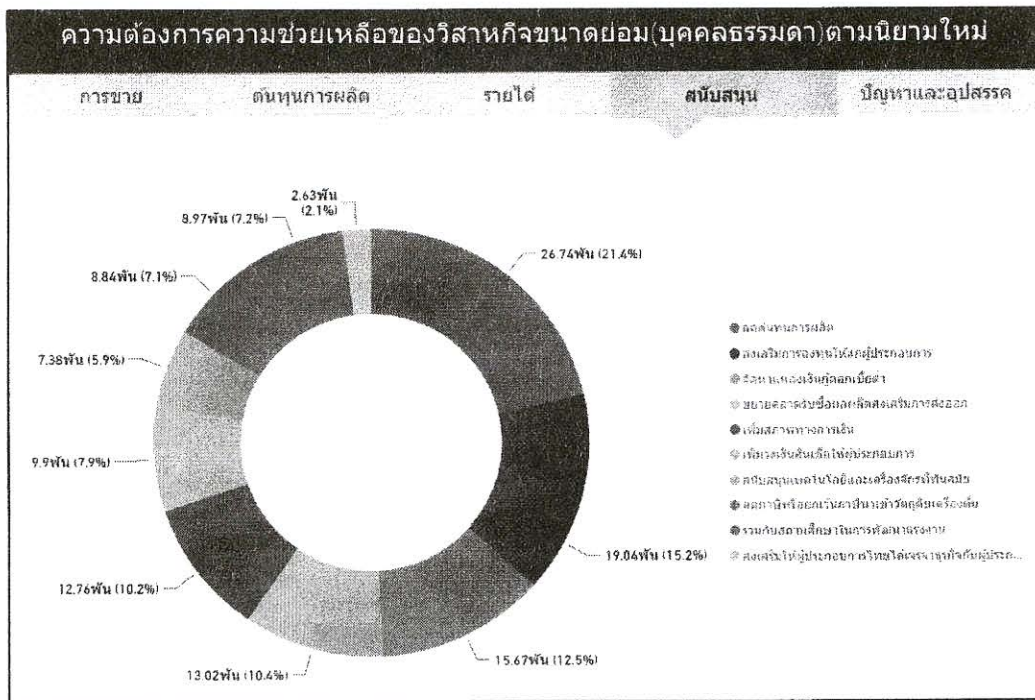
นอกจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สสว. ที่ได้จากการสำรวจสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรมปี ๒๕๖๐ ยังพบว่า SMEs ๙.๑๑% ขาดเงินลงทุน และเงินทุนหมุนเวียน และยังแสดงความจำนงค์ให้รัฐแก้ปัญหาด้านการเงินให้ SMEs ในสัดส่วนสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นถึง ๓๐.๖% ได้แก่ จัดหาแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ เพิ่มสภาพคล่องทางการเงิน เพิ่มวงเงินสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ

ภาพที่ ๒-๒๑ ปัญหาและอุปสรรคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ภาพที่ ๒-๒๒ ความต้องการความช่วยเหลือของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

นอกจากนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (สสว.) ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ภาคการค้าและบริการ จำนวน ๑,๔๐๐ วิสาหกิจทั่วประเทศ พบว่า SMEs มีความต้องการนโยบายหรือมาตรการการช่วยเหลือจากภาครัฐในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๗ เรื่อง โดยนโยบายหรือมาตรการการช่วยเหลือจากภาครัฐในปี ๒๕๖๒ ที่ผู้ประกอบการ SMEs ต้องการมากที่สุดใน ๓ ลำดับแรก ได้แก่ นโยบายสินเชื่อ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ และนโยบายกระตุ้นด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อันดับที่หนึ่ง คือ นโยบายสินเชื่อ (ร้อยละ ๒๕.๒) ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับธุรกิจ เพิ่มเงินลงทุนให้กับธุรกิจ และส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดเล็กสามารถขยายธุรกิจได้ด้วยต้นทุนต่ำ เนื่องจากธุรกิจขนาดเล็กมีเงินทุนส่วนต่าง ๆ ไม่มากนัก

อันดับที่สอง คือ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ (ร้อยละ ๑๘.๓) เพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชน เพื่อยอดขายที่ดีเพิ่มขึ้น และมีโครงการต่าง ๆ สู่ภูมิภาค เป็นการสร้างงาน กระจายรายได้ออกสู่ท้องถิ่น

อันดับที่สาม คือ นโยบายกระตุ้นด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของไทย เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อ เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมามากขึ้น และธุรกิจที่เกี่ยวข้องจะได้มีรายได้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี

๒.๔.๑.๒ แหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการเริ่มต้นและขยายกิจการ SMEs มีจริง ไม่มากพอ ไม่ครบทุกกลุ่มปัญหา หลักเกณฑ์ไม่ต่างจากธนาคารพาณิชย์

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรการทางการเงินภาครัฐประเภทต่าง ๆ พบว่าการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs ยังมีปัญหามากน้อยกันไปตามขนาด และสถานะของ SMEs แต่ละกลุ่ม โดยสรุปคือ ยังมีขนาดเล็กยังเข้าถึงแหล่งทุนยาก หากปล่อยให้มีปัญหาเป็น NPL แล้วยังไม่มี Policy Loan ที่ช่วยเหลือ SMEs กลุ่มนี้ได้จริง ถึงแม้จะมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อดูแลกลุ่มนี้โดยเฉพาะ แต่อนุมัติสินเชื่อไปได้น้อยมาก และมีแนวโน้มจะเสียหายสูง SMEs ติดขัดไม่สามารถเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้เก่าได้ นอกจากนี้ทุกกลุ่มยังมีปัญหาไม่มี หรือมีหลักประกันที่ไม่เพียงพอ อัตราดอกเบี้ยสูง โดยเฉพาะรายย่อย ถึงแม้มี บสย. พร้อมค้ำประกัน แต่มักเจอปัญหาค้ำประกันเต็มวงเงินแล้ว ค้ำประกัน เฉพาะส่วนขาดหลักประกัน ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ บสย. ค้ำประกันเพียงอย่างเดียว ยกเว้น สินเชื่อรายย่อยของ SMEs Bank ดังรายละเอียดตารางด้านล่าง

ตารางที่ ๒-๑๑ สาเหตุที่ SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งทุน และความช่วยเหลือ
ที่อยากได้จากภาครัฐ

สาเหตุ	ผลกระทบ	แนวทางแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	ข้อเสนอแนะ	ข้อเสนอแนะ
ธุรกิจ รายได้ต่ำ หรือ ขาดวินัยการเงิน และขาดประวัติการชำระหนี้	ไม่มีหลักประกันเพิ่มเติม และกิจการมีขนาดเล็กเกินไป	ไม่มีหลักประกันเพิ่มเติม	เป็นธุรกิจที่ขาดโอกาส หรือ มีสินค้าที่แข่งขันไม่ได้	เป็นธุรกิจที่ขาดโอกาส หรือ มีสินค้าที่แข่งขันไม่ได้	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง หรือ สถาบันการเงินของรัฐ
ธุรกิจ มีกำลังคนขาดแคลนสูง	ไม่มีหลักประกัน ใช้สินเชื่อประเภทที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง	ไม่มีข้อมูลทางการเงินเบื้องต้น และไม่มีหลักฐานอ้างอิง	ไม่อยู่ในแผนการเงินนโยบาย มีงบประมาณที่จำกัด รายได้ไม่สูง ไม่เป็นมิตรกับเทคโนโลยี	ไม่อยู่ในแผนการเงินนโยบาย มีงบประมาณที่จำกัด รายได้ไม่สูง ไม่เป็นมิตรกับเทคโนโลยี	ขอสินเชื่อเงินเย็นจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง
ธุรกิจยังขาดรายได้ และขาดลูกค้าที่มีศักยภาพในการชำระหนี้	ไม่มีหลักประกันเพิ่มเติม	ค่าดอกเบี้ย / ขาดคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี ขาดคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี	เป็นธุรกิจที่ไม่ตรงตามนโยบาย หรือ มีคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี ขาดคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี	เป็นธุรกิจที่ไม่ตรงตามนโยบาย หรือ มีคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี ขาดคนดีทางเศรษฐกิจ ไม่ดี	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง
ธุรกิจมีลูกค้า โดยตรงที่น้อยเกินไป	ไม่มีหลักประกันเพิ่มเติม	ขาดทุน ขาดสภาพคล่อง / มีส่วนเกินในบัญชี / ไม่มีลูกค้าที่เพียงพอ	เป็น NPL สูง มีหลายสาเหตุ	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง
ธุรกิจเป็น NPL โดยไม่ได้ตั้งใจ	หลักประกันที่เพียงพอ ไม่เพียงพอ	ขาดทุน ขาดสภาพคล่อง / มีส่วนเกินในบัญชี / ไม่มีลูกค้าที่เพียงพอ	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง
ธุรกิจเป็น NPL โดยไม่ได้ตั้งใจ	หลักประกันที่เพียงพอ ไม่เพียงพอ	ขาดทุน ขาดสภาพคล่อง / มีส่วนเกินในบัญชี / ไม่มีลูกค้าที่เพียงพอ	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง
ธุรกิจเป็น NPL โดยไม่ได้ตั้งใจ	หลักประกันที่เพียงพอ ไม่เพียงพอ	ขาดทุน ขาดสภาพคล่อง / มีส่วนเกินในบัญชี / ไม่มีลูกค้าที่เพียงพอ	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	เป็นหนี้ที่มีต้นทุนสูงมาก ความเสี่ยงสูง	ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีชื่อเสียง

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ตารางที่ ๒-๑๒ มาตรการสนับสนุนทางการเงินเพื่อ SMEs ปี ๒๕๖๓ แบ่งตาม
ที่มาของเงิน หน่วยงาน และกลุ่มเป้าหมาย

มาตรการ	วิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจรายย่อยที่มีเงินเชื่อในระบบ	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีบัญชี	วิสาหกิจที่มีอยู่แต่ขาดเงิน	วิสาหกิจที่เป็นหนี้เสีย
สินเชื่อธุรกิจปกติจากธนาคารพาณิชย์					
สินเชื่อธุรกิจปกติจาก SFIs	สินเชื่อธุรกิจปกติจากธนาคารพาณิชย์	สินเชื่อรายย่อยที่มีเงินเชื่อในระบบ	สินเชื่อรายย่อยที่มีบัญชี		
สินเชื่อเงินเย็นจาก (Policy / Soft Loan)					
- เงิน SME Bank รัฐดูแลดอกเบี้ย				Local Economy Loan	
- Two Steps Loan รัฐดูแลดอกเบี้ย					
- ธนาคารขอสินเชื่อ		สินเชื่อ Soft Loan - Non Bank 80 % สินเชื่อ สน. ธนาคารพาณิชย์ 2 % พื้นบ้าน	Transformation Loan Soft Loan 1.5 แสนบาท		
- อปท. (ลดความเสี่ยงภัยช่วย)			Soft Loan 4 แสนบาท		
- กองทุน : เงินทุนหมุนเวียนจากงบประมาณ สนสว.				สินเชื่อฟื้นฟูกิจการ ยกเลิกเงินกู้ยืม SMEs One	สินเชื่อฟื้นคืนกิจการ (ยกเลิกเงินกู้ยืม SMEs One)
- กองทุน : เงินทุนหมุนเวียนจากงบประมาณผ่านกระทรวงอื่นๆ	กองทุนหมู่บ้าน		Soft Loan 4 แสนบาท Soft Loan SMEs 1.5 แสนบาท Soft Loan 2 แสนบาท		
การค้าประกันสินเชื่อ (บสย.)			รับประกันสินเชื่อ SMEs พิกัด PGS8 + PGS9 รับประกันสินเชื่อรายย่อยรายเล็ก (Micro3)	เมค SMEs ทั่วไทย	

ที่มา: การรวบรวมของคณะทำงาน (๒๕๖๓)

๒.๔.๒ มาตรการสนับสนุนด้านการเงินจากภาครัฐ

จากการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางการเงินในแผนส่งเสริม SMEs ทั้ง ๔ แผน ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นับได้ว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs มาโดยตลอด ทั้งการจัดตั้งหน่วยงาน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจขึ้นรองรับหน้าที่สนับสนุนด้านการเงินให้กับ SMEs มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปล่อยสินเชื่อ ร่วมลงทุน คำประกันสินเชื่อ ตลอดจนผ่อนผันการชำระหนี้ และปรับโครงสร้างหนี้แก่ SMEs จำนวนมาก โดยดำเนินการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว. หรือ SMEs Bank) ธนาคารออมสิน (GSB) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส. หรือ BAAC) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (Ibank) บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย. หรือ TCG) นอกจากนี้ ยังมี ธนาคารกรุงไทย ร่วมสนับสนุนด้วย ตัวอย่างของมาตรการด้านสินเชื่อ และคำประกันสินเชื่อปี ๒๕๕๘-ปัจจุบัน ตามตารางที่ ๒-๑๑

๑) มาตรการด้านสินเชื่อ

มาตรการด้านสินเชื่อถือเป็นมาตรการสำคัญของทางการในการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนให้แก่ SMEs ซึ่งนอกจากจะเป็นการปล่อยกู้จากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) โดยตรงแล้ว ยังปล่อยกู้ผ่านธนาคารพาณิชย์ด้วย เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีเครือข่ายลูกค้าที่กว้างขวาง และสามารถเข้าถึง SMEs ทั่วประเทศ โดยโครงการจะคิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ SMEs ปกติ

๒) มาตรการการคำประกันสินเชื่อ

มาตรการการคำประกันสินเชื่อเป็นมาตรการที่ดำเนินการผ่านบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) โดยโครงการหลักจะเป็นโครงการ Portfolio Guarantee Scheme (PGS) ซึ่งปัจจุบันเป็นโครงการ PGS ระยะที่ ๘ ทั้งนี้ การคำประกันสินเชื่อของ บสย. ตามโครงการ PGS เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยกู้ได้เพิ่มขึ้นให้แก่ลูกค้า SMEs ที่มีศักยภาพ แต่ผู้เต็มวงเงินหลักทรัพย์ที่คำประกันแล้ว นอกจากโครงการ PGS แล้ว บสย. ยังมีโครงการคำประกันสินเชื่อที่มีกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขเฉพาะ ได้แก่ มาตรการต่อเติมเสริมทุน SMEs สร้างไทย ซึ่งจากผลการดำเนินงาน ปรากฏว่ายังเหลือวงเงินคำประกันอยู่อีกค่อนข้างมาก

๓) มาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่เป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ตั้งแต่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) ในฐานะหน่วยงานกำกับสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFI) ได้ออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ สงครามการค้า และภัยแล้ง และต่อมา ได้มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ธพท. จึงได้ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าวอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓ และได้มีการติดตามสถานการณ์มาอย่างต่อเนื่อง

จากสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีแนวโน้มลูกกลมและส่งผลกระทบที่รุนแรงในวงกว้างต่อธุรกิจและประชาชนทั่วไปทั้งทางตรงและทางอ้อม หมายรวมถึงลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ ลูกหนี้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และลูกหนี้รายย่อย ธปท. จึงขอให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ เร่งให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในเชิงรุกอย่างทันเหตุการณ์ จึงได้ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ อย่างทั่วถึงและทันท่วงที โดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้ลูกหนี้มีเงินทุนและสภาพคล่องเพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือดำเนินธุรกิจต่อไป จึงได้กำหนดแนวทางให้ความช่วยเหลือไว้ ดังนี้

๓.๑) แนวทางในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย (หนังสือ ธปท. ฝกณ.(๗๒)ว. ๒๗๗/๒๕๖๓ ลว. ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

๓.๑.๑) ยกเลิกนิยาม “การปรับปรุงโครงสร้างหนี้” ตามแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ลว. ๒ กันยายน ๒๕๖๒ เปลี่ยนเป็น “การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Debt Restructuring : DR) หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เกิดจากความเสียด้านเครดิตของลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น

๑) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (non-NPL) ซึ่งเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในลักษณะเชิงป้องกัน (Pre-Emptive) ตั้งแต่เริ่มมีสัญญาณของการมีปัญหาในการชำระหนี้ โดยลูกหนี้ยังไม่เป็นหนี้ด้อยคุณภาพ (NPL) แต่มีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

๒) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ด้อยคุณภาพ (NPL) ถือเป็น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring : TDR) ไม่ว่าจะมีส่วนสูญเสียก็ตาม

๓.๑.๒) แนวทางในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

๑) การให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน : ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเร่งพิจารณาให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนและเสริมสภาพคล่องแก่ลูกหนี้ซึ่งมีศักยภาพที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่เริ่มมีสัญญาณของการมีปัญหาในการชำระหนี้หรือในเชิงป้องกัน (PreEmptive) เพื่อให้ลูกหนี้มีกระแสเงินสดเพียงพอในการดำเนินธุรกิจในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว

๒) ขอบเขตลูกหนี้ตามแนวทางการให้ความช่วยเหลือ : หมายรวมถึง ลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และรายย่อย ซึ่งยังคงมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจหรือสามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

๓) สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบ ต้องมีนโยบายการให้ความช่วยเหลือและแนวทางการพิจารณาลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับลูกหนี้ โดยอาจพิจารณาในระดับอุตสาหกรรมหรือระดับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ ทั้งนี้ ธปท. จูงใจโดยผ่อนปรนเกณฑ์

การประกอบธุรกิจให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ อาทิเช่น การจัดชั้นหนี้ การกันเงินสำรอง การใช้บุคลากร ในการดำเนินมาตรการ เป็นต้น

๓.๒) พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓

จากผลกระทบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้ขยายวงกว้าง ยืดเยื้อ และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากมาตรการที่รัฐกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติอันการระงับ ยับยั้ง หรือแก้ไขปัญหอันเกิดจากการระบาดของโรคติดเชื้ไวรัสดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน โดยจำเป็นต้องมีมาตรการครอบคลุมทั้งการลดภาระหนี้ การเสริมสภาพคล่อง รวมถึงส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธุรกิจให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ที่คาดว่าจะลดลงอย่างรุนแรง โดยสรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) มาตรการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) วงเงิน ๕๐๐,๐๐๐

ล้านบาท : ภาครัฐได้เพิ่มสภาพคล่องและใส่เม็ดเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจจริงแล้ว การที่ ธปท. และภาครัฐเป็นผู้ปล่อยสินเชื่อในเวลาที่มีความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจมีสูงจนธนาคารพาณิชย์ลดการปล่อยสินเชื่อลง จะช่วยให้ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ จึงลดความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจในระยะยาว และมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจมีแนวโน้มฟื้นตัวได้เร็วขึ้น โดยมาตรการ soft loans ของ ธปท. นับตั้งแต่เริ่มมาตรการเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ถึง ๒๗ พฤษภาคม ๒๐๒๐ ได้อนุมัติแล้ว ๕๘,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับลูกหนี้ ๓๕,๒๐๐ ราย ส่วนมาตรการ soft loans ของธนาคารออมสินที่ให้กู้ผ่านสถาบันการเงินอื่น อนุมัติแล้ว ๕๕,๐๐๐ ล้านบาท จำนวน ๙,๑๕๐ ราย มาตรการ soft loans ที่ธนาคารออมสินปล่อยเอง ๔,๐๐๐ ล้านบาท จำนวน ๖๒๕ ราย และโครงการที่รัฐค้ำประกันผ่าน บสย. โดยใช้สภาพคล่องของสถาบันการเงินเอง ในการปล่อยสินเชื่อใหม่ ปล่อยแล้ว ๓๑,๐๐๐ ล้านบาท ครอบคลุมลูกหนี้ ๓๘,๘๒๕ ราย โดยสรุปรวมทุกโครงการ มีลูกหนี้ที่ได้รับสินเชื่อเพิ่มเติมแล้วราว ๘๔,๐๐๐ ราย ยอดเงินกว่า ๑๔๘,๐๐๐ ล้านบาท

๒) ธปท.ให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงิน (Soft loan) เพื่อนำไปใช้สำหรับให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบ ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อป้องกันมิให้เกิดสภาวะขาดสภาพคล่องและการผิตนัดชำระหนี้ของภาคธุรกิจในวงกว้าง อันจะกระทบต่อฐานะการเงิน การทำหน้าที่ด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทวีความรุนแรงและลุกลาม และยากต่อการแก้ไขในภายหลัง

ตารางที่ ๒-๑๓ มาตรการและโครงการของรัฐในการสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน (พฤษภาคม ๒๕๖๓)

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
๑. กลุ่มสินเชื่อกองทุน : เพื่อสนับสนุนให้ความช่วยเหลือเงินทุน เป็นการขยายโอกาสและเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs รายย่อย โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอู้และหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน และต้องรับความเสี่ยงมากกว่าสถาบันการเงิน					
โครงการเงินทุนพลิกฟื้น วิสาหกิจขนาดย่อม	๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘	๑,๐๐๐	สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (สสว.)	วงเงินกู้ ไม่เกิน ๑.๐ ล้านบาท/ราย ระยะเวลา ๗ ปี ปลอดชำระหนี้เงินต้น ๒ ปี ไม่มีดอกเบี้ย	SMEs ที่ยังมีความสามารถในการประกอบ ธุรกิจแต่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือ SMEs ที่ผ่านการปรับโครงสร้างหนี้ หรือเป็น NPL ที่อยู่ระหว่างเจรจา
มาตรการฟื้นฟูกิจการ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙	๒,๐๐๐	สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (สสว.)	วงเงินอุดหนุน ไม่เกิน ๑.๐ ล้านบาท/ราย ปลอดชำระหนี้เงินต้น ๓ ปี ไม่มีดอกเบี้ย	SMEs ที่เป็น NPLs ประสบปัญหาหนี้ค้าง ชำระ หรือถูกฟ้องร้องบังคับคดี หรือเข้าสู่ กระบวนการฟื้นฟูกิจการ
กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี ตามแนวประชารัฐ	๑๗ มกราคม ๒๕๖๐	๑๐,๐๐๐	กระทรวง อุตสาหกรรม	วงเงินกู้ ไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท/ราย อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปี ปลอดชำระหนี้เงินต้น ๓ ปี ระยะเวลาผ่อนชำระ ๗ ปี	<ul style="list-style-type: none"> SMEs ภาคการผลิต หรือ การให้บริการ มีการจ้างงานไม่เกิน ๒๐๐ คน หรือมีมูลค่า ทรัพย์สินรวมที่ดินไม่เกิน ๒๐๐ ล้านบาท หรือ ภาคค้าปลีกค้าส่งมีการ จ้างงานไม่เกิน ๕๐ คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สิน รวมที่ดินไม่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท SMEs ที่ประกอบธุรกิจในกลุ่มธุรกิจที่ เป็นกลุ่ม ๑๐ S-Curve หรือ ที่เชื่อมโยง

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
					และจะพัฒนาไปสู่กลุ่ม ๑๐S-Curve หรือธุรกิจที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดตามที่คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐประจำกรุงเทพมหานคร/ประจำจังหวัดกำหนด
โครงการฟื้นฟู SMEs – คนตัวเล็ก (ภายใต้กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ)	๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐	๘,๐๐๐	กระทรวงอุตสาหกรรม	วงเงินกู้ ไม่เกิน ๑ ล้านบาท/ราย อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปี ปลอดชำระหนี้เงินต้น ๓ ปี ระยะเวลาผ่อนชำระ ๗ ปี	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs ภาครัฐการผลิตสินค้า หรือการให้บริการ มีการจ้างงานไม่เกิน ๕๐ คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท หรือ ภาครัฐค้าปลีกค้าส่ง ที่มีการจ้างงานไม่เกิน ๕๐ คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน ๓๐ ล้านบาท • SMEs ที่มีปัญหาทางการเงิน แต่กิจการยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ หรือ SMEs ที่เข้าถึงแหล่งทุนยาก SMEs ที่ต้องการเงินทุน หรือ มีเงินทุนไม่เพียงพอในการดำเนินธุรกิจ / เริ่มต้นธุรกิจ

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
โครงการสนับสนุน SMEs รายย่อย ผ่านกองทุนส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ (มาตรการกระตุ้น การบริโภคและการ ลงทุน) ๗ มกราคม ๒๕๖๓ (มาตรการต่อเติม เสริมทุน SMEs สร้างไทย)	๕,๐๐๐ (ปรับลด วงเงินลง จากเดิม ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท)	สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (สสว.)	บุคคลธรรมดา วงเงินกู้ ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ราย นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่ จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม วงเงินกู้ ไม่เกิน ๓ ล้านบาท/ราย อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑.๐ ต่อปี ปลอดชำระคืนเงินต้น ๑ ปี ระยะเวลากู้ไม่เกิน ๗ ปี หมายเหตุ • มติ ครม.วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓ มีการเปลี่ยนแปลงวงเงิน โครงการ , วงเงินสินเชื่อต่อราย และกลุ่มเป้าหมายของมติ ครม.๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ • เปิดรับคำขอกู้เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs รายย่อย ตามประกาศของ สสว. และ SMEsขนาดย่อม ตามกฎกระทรวง พ.ศ.๒๕๖๒ • SMEs รายย่อยทั่วไปและกลุ่มท่องเที่ยวและบริการ รวมถึง กลุ่มที่เป็น NPLs แต่มีการปรับโครงสร้างหนี้
โครงการสินเชื่อ SMEs โตไว ไทยยั่งยืน(ภายใต้ กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี ตามแนวประชารัฐ)		๓,๐๐๐	กระทรวง อุตสาหกรรม	วงเงินกู้ ไม่เกิน ๓ ล้านบาท/ราย (สามารถนำมาเป็นเงินทุน หมุนเวียนได้ ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของวงเงินอนุมัติ) อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปี	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs ภาคการผลิต หรือ การให้บริการ มีการจ้างงานไม่เกิน ๒๐๐ คน หรือ มีมูลค่าทรัพย์สินสินการไม่รวมที่ดินไม่เกิน ๒๐๐ ล้านบาท หรือ ภาคค้าปลีกค้าส่งมีการจ้างงานไม่เกิน ๕๐ คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินสินการไม่

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				ปลอดชำระคืนเงินต้น ๑ ปี ระยะเวลาผ่อนชำระ ๗ ปี หมายเหตุ- เปิดรับคำขอกู้เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒	รวมที่ดินไม่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท • SMEs ที่ประกอบธุรกิจ (๑) กลุ่มธุรกิจ เกษตรอุตสาหกรรม ธุรกิจเกษตรแปรรูป ประเภทอาหารและไม่ใช่อาหาร (๒) กลุ่ม ผู้ผลิต หรือ ผู้ออกแบบ ในธุรกิจ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ ธุรกิจเพื่อ สุขภาพ ธุรกิจภาพยนตร์ วีดีทัศน์ และ ทัศนศิลป์ ธุรกิจการกระจายเสียงและ ดนตรี ธุรกิจแฟชั่น ธุรกิจการโฆษณา ธุรกิจซอฟต์แวร์ และ (๓) กลุ่มธุรกิจที่จะ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงกิจการ
มาตรการต่อเติม เสริมทุน SMEs สร้างไทย	๗ มกราคม ๒๕๖๓	๕๐,๐๐๐	บริษัทประกัน สินเชื่ออุตสาหกรรม ขนาดย่อม (บสย.)	ค่าประกันวงเงินสินเชื่อกลุ่ม SMEs ปกติที่ต้องการสภาพคล่อง ระยะเวลาค้ำประกันสูงสุด ๑๐ ปี พรีค้ำธรรมเนียม ๒ ปี	SMEs ที่มีศักยภาพแต่มีความสามารถในการ ชำระหนี้ลดลง รวมถึงลูกหนี้ NPLs แต่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว และ ต้องได้รับอนุมัติสินเชื่อเพิ่มเติมจาก สถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ
มาตรการช่วยเหลือ เอสเอ็มอีที่เป็นลูกหนี้ สินเชื่อกองทุนพัฒนา เอสเอ็มอีตามแนว			กระทรวง อุตสาหกรรม	พักชำระหนี้เงินต้นลูกหนี้สินเชื่อ ของกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตาม แนวพระราชริฐ โดยวิธียื่นความ ประสงค์เข้าร่วมมาตรการด้วยความ	ลูกหนี้สินเชื่อกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตาม แนวพระราชริฐทุกรายที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ภัยแล้งหรือการแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
<p>พระราชรัฐ ซึ่งได้รับ ผลกระทบจาก สถานการณ์ภัยแล้ง หรือ การแพร่ระบาดของ โรคติดต่อเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)</p>				<p>สมัครใจ หมายเหตุ เปิดรับคำขอเข้าร่วมโครงการเมื่อ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ สิ้นสุด รับคำขอวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓</p>	<p>๒๐๑๙ สถานะต้องไม่เป็น NPLหรือไม่อยู่ ระหว่างที่ถูกกองทุนฯ ดำเนินคดี</p>
<p>การให้สินเชื่อของ กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี ตามแนวพระราชรัฐ เพื่อ ช่วยเหลือเอสเอ็มอีที่ เป็นลูกหนี้สินเชื่อของ กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี พระราชรัฐ ซึ่งได้รับ ผลกระทบจาก สถานการณ์ภัยแล้งหรือ การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา</p>		๑,๐๐๐	กระทรวง อุตสาหกรรม	<p>วงเงินกู้ ไม่เกิน ๑ ล้านบาท/ราย (อนุมัติวงเงินไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเงินต้น ที่ชำระคืนมาแล้ว) อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปี ปลอดชำระคืนเงินต้น ๑ ปี ระยะเวลาผ่อนชำระ ๕ ปี หมายเหตุ เปิดรับคำขอกู้เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ สิ้นสุดรับคำขอ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓</p>	<p>ลูกหนี้สินเชื่อกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตาม แนวพระราชรัฐ สถานะต้องไม่เป็น NPL หรือไม่อยู่ระหว่างที่ถูก กองทุนฯ ดำเนินคดี เป็นลูกหนี้ในช่วง ๑๒ เดือนที่ ผ่านมา มีประวัติผ่อนชำระปกติ ชำระหนี้ ล่าช้าไม่เกิน ๒ ครั้ง และไม่มีหนี้ค้างชำระ ณ วันที่ยื่นขอเข้าร่วมหลักเกณฑ์</p>

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
การให้สินเชื่อของ กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี ตามแนวพระราชรัฐ เพื่อ ช่วยเหลือเอสเอ็มอีที่ เป็นลูกหนี้สินเชื่อของ กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี พระราชรัฐ โครงการ ฟื้นฟูและเสริมศักยภาพ วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม สำหรับ SMEs-คนตัวเล็ก ซึ่งได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ภัยแล้งหรือ การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙		๗๐๐	กระทรวง อุตสาหกรรม	วงเงินกู้ ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ ราย(อนุมัติวงเงินไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเงินต้น ที่ชำระคืนมาแล้ว) อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปี ปลอดชำระคืนเงินต้น ๑ ปี ระยะเวลาผ่อนชำระ ๕ ปี หมายเหตุ เปิดรับคำขอกู้เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ สิ้นสุดรับคำขอ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓	ลูกหนี้สินเชื่อกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตาม แนวพระราชรัฐ สถานะต้องไม่เป็น NPL หรือไม่อยู่ระหว่างที่ถูกกองทุนฯ ดำเนินคดี เป็นลูกหนี้ในช่วง ๑๒ เดือนที่ ผ่านมา มีประวัติผ่อนชำระปกติ ชำระหนี้ล่าช้า ไม่เกิน ๒ ครั้ง และไม่มีหนี้ค้างชำระ ณ วันที่ยื่นขอเข้าร่วมหลักเกณฑ์
๒. กลุ่มสินเชื่อธุรกรรมนโยบายรัฐ (Public Service Account : PSA) และสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (SoftLoan)					
โครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ (Policy Loan)	<ul style="list-style-type: none"> ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ 	๑๕,๐๐๐	ธนาคารพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (ธพว.)	วงเงินกู้ สูงสุดไม่เกิน ๑๕ ล้าน บาท/ราย ระยะเวลากู้ยืมสูงสุดไม่เกิน ๕ ปี ปลอดชำระหนี้เงินต้นไม่เกิน	<ul style="list-style-type: none"> SMEs ที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ต้องไม่เป็น NPL ของสถาบันการเงินใดๆ

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
	<ul style="list-style-type: none"> • ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ 			<p>๖ เดือน</p> <p>อัตราดอกเบี้ย</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปีที่ ๑-๓ วงเงินส่วนที่ไม่เกิน ๑๕ ล้านบาท ร้อยละ ๔ ต่อปี • ปีที่ ๔-๕ วงเงินไม่เกิน ๕ ล้านบาท คิดอัตราดอกเบี้ย MLR ต่อปี • วงเงินเกินกว่า ๕ ล้านบาท คิดอัตราดอกเบี้ยตาม CQC 	<ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มเป้าหมาย SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจชะลอตัว • SMEs ที่เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีนวัตกรรม • SMEs ขนาดย่อมที่มีศักยภาพและมีแนวโน้มสามารถเติบโตไปสู่อุตสาหกรรมกลางได้ • SMEs ที่มีความประสงค์ขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน • ต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)	<ul style="list-style-type: none"> • ๘ กันยายน ๒๕๕๘ • ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ 	๑๐๐,๐๐๐	ธนาคารออมสิน	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารออมสิน ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เข้าร่วมโครงการฯ และธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SMEs เฉพาะการปล่อยสินเชื่อใหม่ โดยมีเงื่อนไขไม่ให้ Re-Finance หนี้เดิม • ธนาคารออมสิน คิดดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินในอัตรา ๐.๑ ต่อปี 	SMEs ตามนิยามของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนหรือเป็นสินเชื่อระยะยาว

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				<ul style="list-style-type: none"> • สถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ยจากผู้ประกอบการ SMEs ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี โดยระยะ เวลาให้สินเชื่อไม่เกิน ๗ ปี • วงเงินต่อรายไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท 	
โครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็น เงินทุนหมุนเวียนให้แก่ ผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม(SMEs) ระยะที่ ๒	๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘	๕๐,๐๐๐	ธนาคารออมสิน	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารออมสิน ให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำแก่ธนาคารพาณิชย์และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เข้าร่วม โครงการฯ และธนาคารพาณิชย์และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจให้สินเชื่อ แก่ผู้ประกอบการ SMEs เฉพาะการ ปล่อยสินเชื่อใหม่ โดยมีเงื่อนไข ไม่ให้ Re-Finance หนี้เดิม • ธนาคารออมสิน คิดดอกเบี้ยจาก สถาบันการเงินในอัตรา ๐.๑ ต่อปี • สถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ย จากผู้ประกอบการ SMEs ในอัตรา ร้อยละ ๕ ต่อปี โดยระยะ เวลาให้ สินเชื่อไม่เกิน ๗ ปี • วงเงินต่อรายไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท 	SMEs ตาม นิ ย า ม ข อ ง ก ร ร ห ร ว ง อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติ บุคคล เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือเป็น สินเชื่อระยะยาว

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
โครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อ ปรับเปลี่ยนเครื่องจักร และเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสำหรับผู้ ประกอบกิจการ วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม(SMEs)	๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙	๓๐,๐๐๐	ธนาคารออมสิน	<ul style="list-style-type: none"> ธนาคารออมสิน ให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำแก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เข้าร่วมโครงการฯ และธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SMEs เฉพาะการปล่อยสินเชื่อใหม่ ธนาคารออมสิน คิดดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินในอัตรา ๐.๑ ต่อปี สถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ยจากผู้ประกอบการ SMEs ในอัตรา ร้อยละ ๔ ต่อปี โดยระยะ เวลาให้สินเชื่อไม่เกิน ๗ ปี 	SMEs เพื่อการลงทุน หรือการต่อเติมเปลี่ยนแปลง ขยายออกหรือทำให้ดีขึ้น ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับกิจการ แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม และต้องเป็นทรัพย์สินดังนี้ (๑) เครื่องจักร ส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ (๒) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (๓) อาคารถาวร เพื่อเป็นที่ตั้งของเครื่องจักร แต่ไม่รวมถึงที่ดินและอาคารที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย และห้ามไม่ให้ Re-finance หนี้เดิม
โครงการสินเชื่อ SMEs Transformation Loan	๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐	๑๕,๐๐๐	ธนาคารพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (ธพว.)	<p>วงเงินกู้ สูงสุดไม่เกิน ๑๕ ล้านบาท/ราย</p> <p>ระยะเวลากู้ยืมสูงสุดไม่เกิน ๗ ปี</p> <p>ปลอดชำระหนี้เงินต้น ๑๒ เดือน</p> <p>อัตราดอกเบี้ย</p> <ul style="list-style-type: none"> ปีที่ ๑-๓ คิดอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๓ ต่อปี ปีที่ ๔-๗ คิดอัตราดอกเบี้ย 	<ul style="list-style-type: none"> เป็นการให้สินเชื่อใหม่แก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นนิติบุคคล ทั้งลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่และไม่ใช้ลูกหนี้ที่โอนหนี้ (Re-finance) มาจากสถาบันการเงินอื่น กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย <ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจที่ทำให้กิจการมีปัญหาด้านสภาพคล่อง

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				MLR ต่อปี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นผู้ประกอบการใหม่ (New/Start-up) หรือ ที่มีนวัตกรรม - ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีศักยภาพ หรือมีแนวโน้มเติบโตเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ๔.๐ และ SMEs ๔.๐ เช่น กลุ่มธุรกิจ S - Curve และ SMEs ที่ส่งออกหรือขยายธุรกิจในต่างประเทศ เป็นต้น •เป็นผู้ประกอบการ SMEs ที่มีวงเงินรวมทุกสถาบันการเงินต่อราย (ไม่รวมกิจการในกลุ่ม) ณ วันยื่นขอสินเชื่อ ไม่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท
โครงการสินเชื่อเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน (Local Economy Loan)	<ul style="list-style-type: none"> • ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ • ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ • ๗ มกราคม ๒๕๖๓ 	๕๐,๐๐๐	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)	<p>วงเงินสินเชื่อต่อราย</p> <ul style="list-style-type: none"> • บุคคลธรรมดาสูงสุดไม่เกิน ๒ ล้านบาท • บุคคลธรรมดาจด VAT และนิติบุคคลสูงสุดไม่เกิน ๕ ล้านบาท <p>ระยะเวลากู้ยืมสูงสุดไม่เกิน ๗ ปี</p> <p>ปลอดการชำระหนี้เงินต้นสูงสุดไม่เกิน ๑๘ เดือน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs ที่ประกอบธุรกิจเกษตรแปรรูป ธุรกิจท่องเที่ยวและเกี่ยวเนื่อง ผู้ประกอบการใหม่ หรือ มีนวัตกรรม หรือ ธุรกิจผลิตหรือบริการอื่นๆ ธุรกิจค้าส่งค้าปลีก • เป็นการให้สินเชื่อใหม่ ที่ไม่ใช่กู้หนี้ยืมสิน (Re-finance) มาจากสถาบันการเงินอื่น

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				<p>อัตราดอกเบี้ย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลธรรมดา ปีที่ ๑-๓ ร้อยละ MLR-๑.๘๗๕ ต่อปี ปีที่ ๔-๗ ร้อยละ MLR ต่อปี - นิติบุคคล ปีที่ ๑-๓ ร้อยละ MLR-๓.๘๗๕ ต่อปี ปีที่ ๔-๗ ร้อยละ MLR ต่อปี <p>หมายเหตุ สิ้นสุดรับคำขอกู้ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ หรือจนกว่าจะ เต็มวงเงินแล้วแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง จะถึงก่อน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เป็น SMEs ที่ไม่เคยได้รับการอนุมัติและ ใช้วงเงินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Policy Loan) และโครงการสินเชื่อ SMEs Transformation Loan • เป็น SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อรวมทุก สถาบันการเงินต่อรายไม่เกิน ๕๐ ล้าน บาท ณ วันยื่นคำขอกู้
<p>โครงการสินเชื่อ Transformation Loan เสริมแกร่ง (Soft Loan เพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักร ระยะที่ ๒)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ • ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ • ๗ มกราคม ๒๕๖๓ 	<p>๒๐,๐๐๐</p>	<p>ธนาคารออมสิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารออมสิน คิดดอกเบี้ยจาก สถาบันการเงินในอัตรา ๐.๑ ต่อปี • สถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ย จากผู้ประกอบการ SMEs ในอัตรา ร้อยละ ๔ ต่อปี โดยระยะเวลาให้ สินเชื่อไม่เกิน ๗ ปี <p>หมายเหตุ สิ้นสุดรับคำขอกู้ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ หรือจนกว่าจะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs ในกลุ่มธุรกิจ ๑๐ S-Curve ที่ต้องการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีรวมถึง ธุรกิจ Supply Chain และธุรกิจที่ นอกเหนือจากกลุ่มธุรกิจ ๑๐ S-Curve • วัตถุประสงค์เพื่อการลงทุน หรือการต่อ เติมเปลี่ยนแปลง ขยายออกหรือทำให้ดีขึ้น ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับกิจการ แต่ไม่ใช่ เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม และต้อง เป็นทรัพย์สินดังนี้ (๑) เครื่องจักร

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				เต็มวงเงินแล้วแต่อย่างไรก็ตาม จะถึงก่อน	<p>ส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ (๒) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (๓) อาคารถาวร เพื่อเป็นที่ตั้งของเครื่องจักร แต่ไม่รวมถึง ที่ดินและอาคาร ที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย (๔) ยานพาหนะที่ใช้ ในการประกอบธุรกิจ และห้ามไม่ให้ Re-finance หนี้เดิม</p> <ul style="list-style-type: none"> • เป็น SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อรวมทุก สถาบันการเงินต่อรายไม่เกิน ๑๐๐ ล้านบาท ณ วันยื่นคำขอกู้
<p>โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) - รายเล็ก ExtraCash</p>	๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓	๑๐,๐๐๐	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (รพว.)	<p>วงเงินกู้ไม่เกิน ๓ ล้านบาท/ราย ระยะเวลากู้ยืมไม่เกิน ๕ ปี</p> <p>ปลอดชำระคืนเงินต้นไม่เกิน ๑๒ เดือน</p> <p>อัตราดอกเบี้ย</p> <p>ปีที่ ๑-๒ ร้อยละ ๓ ต่อปี</p> <p>ปีที่ ๓-๕ ร้อยละ MLR+๑ ต่อปี</p> <p>-ไม่จำเป็นต้องมีหลักประกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs นิติบุคคลที่มีรายได้ไม่เกิน ๓๐ ล้านบาทต่อปี ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา ได้แก่ ธุรกิจทัวร์ บริษัทนำเที่ยว, ธุรกิจสปา, ธุรกิจขนส่งที่เกี่ยวข้อง(รถทัวร์ รถบัส รถตู้ รถแท็กซี่ เรือนำเที่ยว รถเช่า) , โรงแรม ห้องพัก และร้านอาหาร • เป็นการให้สินเชื่อใหม่แก่ผู้ประกอบการ SMEs ทั้งลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ ซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้ Re-finance หนี้เดิม

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				หมายเหตุ เปิดรับคำขอกู้เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ สิ้นสุดรับคำขอ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ หรือจนกว่า จะเต็มวงเงินแล้วแต่อย่างใดอย่าง หนึ่งจะถึงก่อน	• ไม่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ณ วันยื่น ขอกู้
โครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) สำหรับ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับ ผลกระทบจาก COVID-๑๙	๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓	๑๕๐,๐๐๐	ธนาคารออมสิน	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารออมสิน ให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำแก่ธนาคารพาณิชย์และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เข้าร่วม โครงการฯ และธนาคารพาณิชย์และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจให้สินเชื่อ แก่ผู้ประกอบการ SMEs เฉพาะการ ปล่อยสินเชื่อใหม่ • ธนาคารออมสิน คิดดอกเบี้ยจาก สถาบันการเงินในอัตรา ๐.๐๑ ต่อปี • สถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ย จากผู้ประกอบการ SMEs ในอัตรา ร้อยละ ๒ ต่อปี ระยะเวลา ๒ ปี • วงเงินสูงสุดต่อรายรวมกันทุก สถาบันการเงินไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท 	SMEs ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่มีสถานประกอบการและประกอบธุรกิจ ในประเทศไทย และได้รับผลกระทบจาก การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา(COVID- ๑๙) ทางตรง เช่น โรงแรม บริษัททัวร์ ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว ร้านขาย ของฝาก เป็นต้น และรวมถึงกิจการอื่นที่ เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ธุรกิจรถเช่า ผู้ประกอบการค้าส่งค้าปลีก ธุรกิจขนส่งสินค้า เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการให้ สินเชื่อใหม่แก่ลูกค้าเดิมหรือลูกค้าใหม่ และไม่ใช้ลูกหนี้ที่โอนหนี้(Re-Finance)

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
<p>พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓</p>	<p>๑๙ เมษายน ๒๕๖๓ (ราชกิจจานุเบกษา)</p>	<p>๕๐๐,๐๐๐</p>	<p>ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ธปท. มีอำนาจให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงินเป็นการเฉพาะคราว เพื่อให้สถาบันการเงินปล่อยกู้ให้แก่ผู้ประกอบการ วิสาหกิจตามที่กำหนด โดยอัตราดอกเบี้ยในการปล่อยกู้ให้แก่สถาบันการเงินอยู่ที่ ๐.๑% ต่อปี ทั้งนี้ ธปท. จะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้สถาบันการเงินต้องปฏิบัติ • สถาบันการเงินชำระคืนเงินที่ได้กู้ยืมตามพระราชกำหนดนี้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ ธปท. ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับเงินกู้ • วงเงินสินเชื่อเพิ่มเติมจากยอดหนี้เดิมไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของยอดสินเชื่อคงค้าง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ • อัตราดอกเบี้ยระยะเวลา ๒ ปี แรกคิดในอัตราไม่เกินร้อยละ ๒ ต่อปี โดยไม่เรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยจาก SMEs เป็นระยะเวลา ๖ เดือนแรกนับแต่วันได้รับสินเชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> • SMEs ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการและประกอบธุรกิจในประเทศไทย • มีวงเงินสินเชื่อรวมทั้งกลุ่มธุรกิจของ SMEs ที่มีกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน ๕๐๐ ล้านบาท ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ • ไม่เป็นลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้นเป็นสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญเสียชั้นสูงสุด ตามประกาศของ ธปท. ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ • ไม่เป็นบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย -ไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจการเงิน

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				<p>เพิ่มเติม ทั้งนี้ สถาบันการเงินสามารถปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยหลังครบกำหนดระยะเวลา ๒ ปีตามต้นทุนและความเสี่ยงของสถาบันการเงินได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถาบันการเงินต้องไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมใดๆรวมถึงดอกเบี้ยผิดนัดจากลูกหนี้ในส่วนสินเชื่อที่ให้เพิ่มเติมนี้ • หากกลายเป็นหนี้เสีย รัฐบาลชดเชยความเสียหายให้ไม่เกิน ๖๐-๗๐% ของจำนวนเงินที่สถาบันการเงินต้องกันสำรองเพิ่มเติมจากยอดหนี้รวมของลูกหนี้คุณด้วยอัตราส่วนของยอดหนี้ใหม่ต่อยอดหนี้รวม 	
๓. กลุ่มสินเชื่อโครงการเพื่อสนับสนุน SMEs ของสถาบันการเงิน					
สินเชื่อเอนกประสงค์ - วงเงินกู้ระยะยาว (Loan)	-	-	ธนาคารกสิกรไทย	<ul style="list-style-type: none"> - วงเงินกู้สูงสุด ๓ ล้านบาท / ราย - ระยะเวลากู้สูงสุด ๑๕ ปี - อัตราดอกเบี้ยเริ่มต้น MRR+ ร้อยละ ๓ ต่อปี 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล สัญชาติไทย - มีประสบการณ์การค้าเงินธุรกิจ ไม่น้อยกว่า ๓ ปี - มีประวัติทางการเงินที่ดีตามเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
สินเชื่อ SMEs บัญชีเดียว - วงเงินกู้ระยะยาว (Loan) - วงเงินกู้เบิกเงินบัญชี (O/D)	-	-	ธนาคารกสิกรไทย	รูปแบบผ่อนยาว - วงเงินสินเชื่อสูงสุด ๓๐ ล้านบาท - ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุด ๑๐ ปี - วงเงินอื่นๆ ตามธนาคารกำหนด - ดอกเบี้ย เริ่มต้น MRR+ ร้อยละ ๑ ต่อปี รูปแบบผ่อนหย่อน - วงเงินสินเชื่อสูงสุด ๓.๓๓ เท่า ของมูลค่าหลักประกัน - ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุด ๗ ปี - วงเงินอื่นๆ ตามธนาคารกำหนด - ดอกเบี้ย เริ่มต้น MRR+ ร้อยละ ๒ ต่อปี รูปแบบไม่มีหลักประทรัพย์ ค้ำประกัน - วงเงินสินเชื่อสูงสุด ๕.๐ ล้านบาท - ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุด ๕ ปี - วงเงินอื่นๆ ตามธนาคารกำหนด - ดอกเบี้ย เริ่มต้น MRR+ ร้อยละ ๕ ต่อปี - ไม่ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน	- บุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล สัญชาติไทย - มีประสบการณ์การค้าเงินธุรกิจ ไม่น้อยกว่า ๒ ปี - มีประวัติทางการเงินที่ดีตามเกณฑ์ ที่ธนาคารกำหนด

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
สินเชื่อทันใจ - วงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) - เงินกู้ระยะยาว (T/L)	-	-	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	- วงเงินกู้ ๐.๓ - ๑๐.๐ ล้านบาท - ระยะเวลาผ่อนชำระ ๓-๑๐ ปี - MRR+ ร้อยละ ๓.๕ - หลักประกันเงินฝากออมทรัพย์	- นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย - การประกอบธุรกิจในประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า ๒ ปี - มีผลประกอบการและและประวัติการเงินที่ดี ผู้กู้ต้องไม่มีประวัติล้มละลาย หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้
สินเชื่อพร้อมขยาย - วงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) - เงินกู้ระยะยาว (T/L)	-	-	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	- วงเงินกู้ ๐.๓ - ๑๐.๐ ล้านบาท - ระยะเวลาผ่อนชำระ ๓-๑๐ ปี - MRR+ ร้อยละ ๓.๕ สำหรับวงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) - MRR+ ร้อยละ ๓.๕ สำหรับวงเงินเงินกู้ระยะยาว (T/L) - หลักประกัน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง	- นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย - การประกอบธุรกิจในประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า ๒ ปี - มีผลประกอบการและและประวัติการเงินที่ดี ผู้กู้ต้องไม่มีประวัติล้มละลาย หรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้
สินเชื่อกรุงไทย SMEs บัญชีเดียว - เงินกู้ระยะยาว (T/L)	-	-	ธนาคารกรุงไทย	- วงเงินกู้ ๐ - ๒๐ ล้านบาท - ดอกเบี้ย ร้อยละ ๔ - หลักประกัน / สถานประกอบการ/ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง/ที่ดินเปล่า /เงินฝากประจำ	- ผู้ประกอบการนิติบุคคลที่ใช้ขงสรรพากรในการพิจารณาสินเชื่อ - มีประสบการณ์ในธุรกิจมาแล้ว \geq ๒ ปี โดยพิจารณาจากเอกสารที่แสดงความมีตัวตนของธุรกิจ - ผ่านการตรวจสอบเครดิตบูโร

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
<p>สินเชื่อธุรกิจขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - วงเงินกู้แบบมีกำหนดระยะเวลา (Term Loan) - วงเงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี (O/D) - วงเงินตัวสัญญาใช้เงิน (P/N) - วงเงินหนังสือค้ำประกัน (L/G) 	-	-	ธนาคารกรุงไทย	<ul style="list-style-type: none"> - วงเงินรวมสูงสุด ๒๐ ล้านบาท ให้กู้ไม่เกิน ๑๐ ปี - อัตราดอกเบี้ยเริ่มต้น MRR+ ร้อยละ ๑ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวงเงิน ประเภทของหลักประกัน ซึ่งเป็นไปตามที่ธนาคารกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์สินเชื่อธุรกิจขนาดเล็ก (sSME Generic Product) วงเงินไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท เหมาะสำหรับ SMEs ที่ดำเนินธุรกิจมาอย่างน้อย ๒ ปี และต้องการเสริมความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจ - ให้อำนาจตามความต้องการของธุรกิจ เพื่อเพิ่มสภาพคล่อง ขยายกิจการ หรือเสริมความมั่นใจให้กับคู่ค้าด้วยหนังสือค้ำประกัน - ยืดหยุ่นด้านเอกสาร สามารถใช้หลักฐานแสดงรายได้อื่นๆ ประกอบการขอสินเชื่อได้ เช่น บิลเงินสด, ใบเสร็จ, ใบสั่งซื้อสินค้า เป็นต้น
<p>สินเชื่อรับซื้อตัวสัญญาใช้เงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สินเชื่อระยะสั้น 	-	-	ธนาคารกรุงเทพ	<ul style="list-style-type: none"> - พิจารณาตามความเหมาะสม - ระยะเวลา ๓๐-๑๘๐ วัน ดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ ๕ นาน ๒ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลธรรมดาที่ประกอบธุรกิจหรือนิติบุคคลอายุ ๒๐-๖๕ ปี - มีผลประกอบการและประวัติการชำระเงินที่ดียินยอมให้ธนาคารตรวจสอบเครดิตบูโร

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
สินเชื่อธุรกิจแบบไม่ใช้ หลักประกัน - วงเงินกู้ระยะยาว (Loan)	-	-	ธนาคารไทยพาณิชย์	- วงเงินสินเชื่อสูงสุด ๓ ล้านบาท - อัตราดอกเบี้ยเริ่มต้น MRR + ร้อยละ ๘ ต่อปี - ระยะเวลาสูงสุด ๖ ปี	- เป็นเจ้าของกิจการหรือนิติบุคคล มี ประสบการณ์ในธุรกิจ ๖ เดือนขึ้นไป
สินเชื่อเพื่อธุรกิจ Startup บสย. ช่วยค้า - วงเงินกู้ระยะยาว (Loan)	-	-	ธนาคารไทยพาณิชย์	- วงเงินสินเชื่อสูงสุด ๒ ล้านบาท - อัตราดอกเบี้ยเริ่มต้น MRR + ร้อยละ ๓ ต่อปี - ระยะเวลาสูงสุด ๕ ปี	- บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย อายุ ตั้งแต่ ๒๐-๖๕ ปี และนิติบุคคลที่จัด ทะเบียนในประเทศไทย ที่มียอดขายต่อ ปีไม่เกิน ๗๕ ล้านบาท - ประสบการณ์ไม่เกิน ๓ ปี - ไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันบสย. ค้ำประกัน
สินเชื่อธุรกิจและ SMEs - วงเงินกู้ระยะยาว (Loan) - สินเชื่อระยะสั้น	-	-	ธนาคารออมสิน	พิจารณาตามความจำเป็นและ ความสามารถในการชำระหนี้ ของกิจการ และต้องไม่เกินมูลค่า หลักประกันตามเกณฑ์ที่ธนาคาร กำหนด ทั้งนี้ ให้กู้รายละเกินกว่า ๑ ล้านบาทขึ้นไป	- เงินกู้ระยะสั้น ระยะเวลาชำระเงินกู้ไม่ เกิน ๑ ปี ทบหวนวงเงินทุกปี - เงินกู้ระยะยาว ระยะเวลาชำระเงินกู้ไม่ เกิน ๑๐ ปี โดยจะให้ปลอดชำระหนี้เงิน ต้นไม่เกิน ๒ ปี ในกรณีที่มีระยะเวลา ตั้งแต่ ๒ ปี ขึ้นไป
สินเชื่อ SMART SMEs - เงินกู้ระยะสั้น (PN) - เงินกู้ระยะยาว (FL)	-	-	ธนาคารพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย (ธพว.)	- วงเงินกู้ต่อรายสูงสุด ๑๕ ล้านบาท - ระยะเวลาสูงสุด ๑๐ ปี - ปลอดชำระเงินต้นไม่เกิน ๑ปี	- SMEs ที่เป็นนิติบุคคลทั้งที่เป็นลูกค้ำ เดิม หรือลูกค้ำใหม่ - ไม่มีประวัติปรับโครงสร้างหนี้ ในช่วง ๑๒ เดือน และประวัติชำระหนี้ปกติ

มาตรการ/โครงการ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่	วงเงิน (ล้านบาท)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	หลักเกณฑ์/เงื่อนไข	คุณสมบัติ / กลุ่มเป้าหมาย ของผู้ประกอบการ SMEs
				<ul style="list-style-type: none"> - อัตราดอกเบี้ย ปีที่ ๑ MLR – ร้อยละ ๑ ปีที่ ๒ MLR – ร้อยละ ๐.๗๕ ปีที่ ๓ MLR – ร้อยละ ๐.๕ ปีที่ ๔ – ๑๐ MLR กรณีลูกค้าเดิม ปีที่ ๑ MLR – ร้อยละ ๑.๕ 	<ul style="list-style-type: none"> อย่างน้อย ๑๒ งวด ก่อนวันยื่นขอสินเชื่อ - กรณี Refinance ในช่วง ๓ ปี ต้องไม่เป็น NPL และไม่เคย ปรับโครงสร้างหนี้ และประวัติชำระหนี้ปกติ อย่างน้อย ๑๒ งวด ก่อนวันขอยื่นขอ - ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ที่มา: การรวบรวมของคณะทำงาน (๒๕๖๓)

สรุปผลการดำเนินงานของมาตรการด้านสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือวิสาหกิจตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่เป็นมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft loan) ของธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐.๑ เพื่อนำไปปล่อยให้กับวิสาหกิจในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒ นั้น จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ สามารถปล่อยสินเชื่อให้วิสาหกิจออกไปได้ประมาณ ๖๗,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งนี้เป็นผลมาจาก

๑) วิสาหกิจบางประเภทไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาทิ ต้องเป็นลูกค้าย่อยของธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ทำให้วิสาหกิจที่เดิมไม่สามารถเข้าสู่ระบบธนาคารพาณิชย์ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการนี้ ทำให้รัฐบาลต้องมีมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เพื่อออกมาตรการทางการเงินเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิดเช่นกัน แต่ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในพระราชกำหนดฉบับนี้

๒) วิสาหกิจบางรายถึงแม้ว่าจะเป็นลูกค้าย่อยของธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากมาตรการนี้ได้ เพราะได้ชำระสินเชื่อจนหมดไปแล้วก่อนเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ หรือบางรายที่มี Outstanding เหลือน้อยเมื่อสิ้นปี ๒๕๖๒ ทำให้ยอดที่จะสามารถกู้เพิ่มมีจำนวนน้อย เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้กู้ได้เพียงร้อยละ ๒๐ ของยอดสินเชื่อเดิมที่เหลือทำให้ไม่มีแรงจูงใจที่จะกู้เพิ่มหรือกู้เพิ่มได้จำนวนน้อยเกินไป

๓) เงื่อนไขที่กำหนดระยะเวลาของโครงการเพียงสองปีและการชดเชยความเสียหายของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ซับซ้อนและน้อยกว่ามาตรการอื่น อาทิ มาตรการ Soft loan ที่ปล่อยผ่านธนาคารออมสิน ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ที่สามารถใช้ บสย. ค่าประกันได้ถึงร้อยละ ๔๐ ซึ่งเมื่อคำนวณอัตราการค้าประกันสินเชื่อสูงกว่ามาตรการนี้ จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่มีแรงกระตุ้นมากพอในการดำเนินงานสินเชื่อภายใต้มาตรการนี้ นอกจากนี้ธนาคารที่ปล่อยสินเชื่อในมาตรการนี้ส่วนมากจะเรียกทรัพย์สินค้ำประกันเพิ่มเติม แม้ว่าใน พรก. จะเปิดช่องให้ไม่ต้องเรียกเพิ่มสินทรัพย์ค้ำประกันก็ตาม แต่ธนาคารพาณิชย์ส่วนมากจะเรียกเพิ่มเพื่อป้องกันความเสี่ยงของตนเอง ทำให้การดำเนินงานล่าช้าในทางปฏิบัติเรื่องการจัดจ้าง

๔) รัฐมีมาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือวิสาหกิจออกมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งตรงกับความต้องการ และมีเงื่อนไขดีกว่า เช่น ระยะเวลาการกู้ยาวกว่ามาตรการนี้ที่มีอายุแค่สองปี เงื่อนไขกว้างกว่า และอัตราดอกเบี้ยก็ไม่แตกต่างกันมากนัก แม้ว่าจะมีช่วงเวลาพักเงินต้นหรือชดเชยดอกเบี้ยให้ในระยะ ๖ เดือนก็ตาม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรการการเงินของรัฐที่สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมนั้นมีครอบคลุมทุกกลุ่มวิสาหกิจรวมทั้งกลุ่มที่เป็นขนาดย่อม (Micro) ที่ไม่มีการจดทะเบียนใด ๆ หรือมีระบบบัญชี หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่สามารถเข้าสู่ระบบธนาคารได้ ดังนั้นทางรัฐบาลได้ออกมาตรการช่วยเหลือในรูปแบบสินเชื่อบุคคลธรรมดา อาทิ สินเชื่อผ่านธนาคารออมสินสำหรับบุคคลทั่วไปในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งวิสาหกิจขนาดย่อมมาก ๆ สามารถเข้าถึงสินเชื่อเหล่านี้ได้แต่สามารถกู้ยืมในรูปสินเชื่อบุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตาม การกีดกันการเก็บข้อมูลของบุคคลที่กู้ยืมในส่วนนี้ จึงทำให้ยากที่จะสรุปได้ว่ามีสัดส่วนหรือจำนวนมากน้อยเท่าใดที่นำไปใช้ส่วนตัว และเท่าใดที่นำไปใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ซึ่งกรณีนี้ก็เหมือนกับกรณีความช่วยเหลือของรัฐในโครงการเราไม่ทิ้งกันที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือหลายรายก็นำไปใช้เพื่อที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจของตนเอง รวมทั้งกลุ่มที่เป็น NPL ก็มีการจัดตั้งกองทุนผ่านสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม (สสว.) และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ก็ให้จัดทำมาตรการเพื่อช่วยเหลือกลุ่ม NPL อีกรอบ เพราะมาตรการช่วยเหลือกลุ่มนี้ในครั้งก่อนมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการและอุปสรรคในทางปฏิบัติมากกว่าในทางนโยบาย ซึ่งรายงานนี้จะนำเสนอในบทต่อไป

๒.๔.๓ หน่วยงานสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

SMEs นับว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๙๙.๗๙ ของเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น จึงมีหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ SMEs หลายหน่วยงานเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในด้านต่าง ๆ หลากรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงสถาบันการเงินต่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน SMEs ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ด้านการผลิต การตลาด การลงทุน การวิจัย และการเงิน เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับ ควบคุม ติดตาม และบูรณาการการทำงานอย่างแท้จริง ถึงแม้ระบบการจัดสรรงบประมาณของประเทศจะมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการการพัฒนาผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่โครงการต่าง ๆ มักถูกแบ่งออกเป็นโครงการย่อย และกระจายไปสู่หน่วยงานหลายหน่วยงาน ส่งผลให้การส่งเสริม SMEs ยังไม่บูรณาการเชื่อมโยงกันในภาพรวมทั้งประเทศเท่าที่ควร รวมทั้งขาดความเชื่อมโยงในเป้าหมายการส่งเสริมระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้ไม่สามารถเสริมการดำเนินงานกันและสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาอย่างบูรณาการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อให้การส่งเสริม SMEs เป็นไปอย่างเป็นระบบ สอดคล้องเชื่อมโยง และลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน

ตารางที่ ๒-๑๔ หน่วยงานสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

องค์กร	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
หน่วยงานรัฐ (หน่วยงานราชการ)	๑) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	<ul style="list-style-type: none">ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาอุตสาหกรรม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการประกอบการที่เป็นเลิศและมีความยั่งยืนสู่สากล
	๒) กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์	<ul style="list-style-type: none">ให้ความรู้กับภาคเอกชนในการปรับระดับมาตรฐานการผลิต และคุณภาพการให้บริการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพสู่ตลาดสากลให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมส่งเสริมการใช้เครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคธุรกิจของไทยกับสากล

องค์กร	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
		<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนให้นักธุรกิจไทยไปลงทุนประกอบธุรกิจในต่างประเทศ • เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการด้านการผลิตและส่งออก
	<p>๓) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดมาตรฐานที่ตรงความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางสากล ตลอดจนกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ และการตรวจสอบและรับรองด้านการมาตรฐานให้ได้รับการยอมรับ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาด้านการมาตรฐานของประเทศ • ช่วยเหลือ SMEs ในการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศให้เป็นที่ไปตามแนวทางมาตรฐานสากล เพื่อสามารถแข่งขันได้ในตลาดสากล
	<p>๔) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์กรองค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ • ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิต และจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด
	<p>๕) กรมพัฒนาชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ • การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานและรูปแบบตามความต้องการของตลาด • การสร้างโอกาสทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในและต่างประเทศ • การพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

องค์กร	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
หน่วยงานในกำกับของรัฐ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วยเหลือ SMEs ให้เข้าถึงนวัตกรรมใหม่ เพื่อยกระดับการแข่งขัน
หน่วยงานรัฐ (องค์กรอิสระ)	๑) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)	<ul style="list-style-type: none"> เป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายและเป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ
	๒) สำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI)	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
	๓) สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ISMED)	<ul style="list-style-type: none"> เป็นหน่วยชำนาญการ และแกนนำในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Capacity Building) ให้แก่ SMEs
รัฐวิสาหกิจ	๑) บริษัทสินเชื่อก่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	<ul style="list-style-type: none"> ช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมให้ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินจำนวนมากขึ้น
	๒) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SMEs Bank)	<ul style="list-style-type: none"> ช่วยเหลือและส่งเสริม SMEs โดยให้บริการทางการเงินและบริการอื่น ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของ SMEs ไทย และส่งเสริมและพัฒนา SMEs ไทย ให้มีศักยภาพ
	๓) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank)	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ประกอบการไทยในวงจรการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs)
	๔) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนทางการเงินและการพัฒนาให้กับเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการผลิต รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า

องค์กร	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	๕) บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและเปิดตลาดออนไลน์ให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสามารถเข้าถึงตลาดได้ง่าย
หน่วยงานรัฐ (องค์การมหาชน)	๑) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการพัฒนา อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของประเทศ การพัฒนาบุคลากร การตลาด การลงทุน กระบวนการผลิต และการให้บริการที่ได้มาตรฐานสากล รวมถึงการสร้างความสนใจในการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ โดยการเสนอแนะมาตรการ ทางด้านภาษี และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) ในประเทศใช้ซอฟต์แวร์ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพธุรกิจ
	๒) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินกิจกรรมเพื่อเร่งรัดให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมในภาคการผลิต ภาครัฐ และภาคสังคมโดยรวมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เสริมสร้างขีดความสามารถด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการ SMEs ในภาคอุตสาหกรรมการผลิต
เอกชน	๑) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้ประกอบการ ในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการออกหนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าส่งออก
	๒) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอุตสาหกรรม ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา วิจัย อบรม เผยแพร่วิชาการและเทคโนโลยีเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ตรวจสอบสินค้า ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดหรือใบรับรองคุณภาพสินค้า
	๓) สถาบันวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมอุตสาหกรรม การผลิต(SMI)	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนา ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และเชื่อมโยงเครือข่าย ผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคการผลิต เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขัน

ที่มา: การรวบรวมของคณะทำงาน (๒๕๖๓)

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่เป็นหน่วยร่วมดำเนินการตามแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ปี ๒๕๖๒ อีก ๒๒ หน่วยงาน ๑ รัฐวิสาหกิจ และ ๑ กองทุน เพิ่มเติม ดังนี้

- **สำนักนายกรัฐมนตรี**
 - สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
- **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**
 - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 - กรมส่งเสริมการเกษตร
- **กระทรวงพาณิชย์**
 - กรมการค้าภายใน
 - กรมทรัพย์สินทางปัญญา
 - กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
 - กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 - สถาบันวิจัยอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ
- **กระทรวงยุติธรรม**
 - กรมบังคับคดี
- **กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**
 - สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - กรมวิทยาศาสตร์บริการ
 - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
 - สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม
 - สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติแห่งชาติ
 - สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
 - สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
 - ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)
- **กระทรวงศึกษาธิการ**
 - สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
 - สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
- **กระทรวงสาธารณสุข**
 - สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- **กระทรวงอุตสาหกรรม**
 - กรมโรงงานอุตสาหกรรม
 - กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- **รัฐวิสาหกิจ**
 - สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- **กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน**
 - กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการนี้ เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนา SMEs ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนา และตอบโจทย์ที่ครบถ้วน จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพที่แท้จริง เพื่อทำหน้าที่ และมีบทบาทในการมองภาพของการพัฒนา SMEs ในภาพรวม และเป็นแกนกลางที่มีอำนาจอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการบูรณาการวางแผนและจัดทำแผนร่วม การกำหนดเป้าหมายร่วม และการกำหนดงบประมาณประจำปีที่ใช้ในการพัฒนา SMEs

๒.๕ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา SMEs ของต่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่น

รัฐบาลญี่ปุ่นดำเนินนโยบายส่งเสริม SMEs ต่าง ๆ ผ่านสำนักงานวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม Small and Medium Enterprise Agency (SMEA) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ภายใต้กฎหมาย Act for Establishment of the Small and Medium Enterprise Agency มีสถานะเป็นองค์การอิสระภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและการอุตสาหกรรม (Ministry of Economy, Trade and Industry: METI) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน SMEs เพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานระดับปฏิบัตินำไปกำหนดมาตรการและโครงการช่วยเหลือและสนับสนุน SMEs

มาตรการในการส่งเสริม SMEs โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้านหลัก ได้แก่

๑) การส่งเสริมด้านการบริหารจัดการ (Management Support) ในการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการให้แก่ SMEs นั้น รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ SMEs ตั้งแต่การจัดตั้งธุรกิจด้วยการให้คำปรึกษาแนะนำการร่วมทุน การส่งเสริมให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจ ตลอดจนถึงการส่งออกและการกระจายสินค้า

๒) การส่งเสริมด้านการเงิน (Financial Support) ในการส่งเสริมด้านการเงินของรัฐบาลนั้น รัฐบาลได้พยายามสร้างระบบการค้ำประกัน และระบบการให้สินเชื่อแก่ SMEs เพื่อเพิ่มโอกาสทางการเงินให้กับธุรกิจกลุ่ม Start-up รวมถึงเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มธุรกิจที่ขาดเงินทุนหมุนเวียน

๓) การส่งเสริมด้านการคลัง (Fiscal Support) รัฐบาลจะทำหน้าที่ในการให้บริการด้านคำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการทางภาษีต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีต่าง ๆ ได้

๔) การส่งเสริมด้านการค้า และการส่งเสริมในระดับภูมิภาค (Commerce and Regional Support)

ประเทศญี่ปุ่นมีการกระจายอำนาจการส่งเสริม SMEs ระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐท้องถิ่น ทั้งนี้ รัฐบาลกลางและรัฐท้องถิ่นจะต้องกำหนดมาตรการในการส่งเสริม SMEs ให้สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานที่ระบุไว้ใน SMEs Basic Law และรัฐบาลได้พยายามในการปรับปรุงรูปแบบของธุรกิจ SMEs ด้วยการปรับปรุงเขตพื้นที่ที่สำคัญ ๆ ในระดับภูมิภาค เช่น แหล่งการช้อปปิ้ง แหล่งกลางเมือง เป็นต้น เพื่อสร้างแรงดึงดูดให้เกิดการค้า ตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการเกษตร การค้า และอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการบูรณาการทางธุรกิจร่วมกัน

นโยบายและมาตรการส่งเสริม SMEs ต่างๆ ที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้นนั้นจะถูก SMEA กระจายไปให้แก่หน่วยงานระดับปฏิบัติการที่รับผิดชอบในแต่ละด้านโดยตรงโดย SMEA ใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นกลไกในการจัดการส่งเสริม SMEs เป็นไปตามแผนการส่งเสริมที่วางไว้ และหน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนินการตามแนวทางและเป้าประสงค์ที่กำหนดทั้งนี้องค์กรในระดับปฏิบัติการในญี่ปุ่นมีอยู่หลายองค์กรโดยส่วนมากจะเป็นองค์กรที่มีสาขาในภูมิภาคเพื่อกระจายความช่วยเหลือไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ อาทิ

๑) องค์กรเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและนวัตกรรมในระดับภูมิภาค (Organization for Small and Medium Enterprises and Regional Innovation, Japan: SMRJ)

SMRJ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามกฎหมาย Act on the Organization for Small & Medium Enterprises and Regional Innovation, Japan, Independent Administrative Agency เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติทำหน้าที่ส่งเสริม SMEs ในระดับภูมิภาคโดยรับนโยบายมาจาก SMEA มีสำนักงานสาขาในภูมิภาค ๑๐ แห่งและมีเครือข่าย SMEs Universities หรือ SMEs Training Institutes ทั้งหมด ๙ แห่งทั่วประเทศซึ่งเป็นสถาบันทางธุรกิจการบริหารจัดการและเทคโนโลยีขนาดเล็กที่ให้การส่งเสริม SMEs ในท้องถิ่นโดยเฉพาะด้านการฝึกอบรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๒) องค์กรส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (Japan External Trade Organization: JETRO)

JETRO เป็นหน่วยงานรัฐก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ทำหน้าที่ส่งเสริมการค้าและการลงทุนของบริษัทญี่ปุ่นในต่างประเทศและช่วยเหลือ SMEs ในขยายธุรกิจทั้งด้านการส่งออกและลงทุนในต่างประเทศปัจจุบันมีพนักงานทั้งหมด ๑,๕๓๖ คน ประจำในประเทศ ๘๓๖ คนและต่างประเทศ ๗๐๐ คน

๓) สถาบันการเงินต่าง ๆ (Finance Institutes)

Shoko Chukin Bank หรือที่เรียกว่าธนาคารเพื่อ SMEs จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามกฎหมาย Shoko Chukin Bank Law เป็นธนาคารที่รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ทำหน้าที่สนับสนุนด้านการเงินแก่ SMEs

Japan Finance Corporation เป็นสถาบันการเงินที่รัฐบาลถือหุ้นทั้งหมดทำหน้าที่สนับสนุนเงินกู้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาล Japan Finance Corporation มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับภาคเอกชนคือหอการค้าและอุตสาหกรรมและ Societies of Commerce and Industry ในการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ SMEs หอการค้าและอุตสาหกรรมและ Societies of Commerce and Industry จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเสนอแนะแก่สถาบันการเงินและ SMEs เกี่ยวกับวิธีการให้กู้ยืมเงินที่เหมาะสมโดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์หรือคนค้ำประกัน

๔) สถาบันที่ให้การค้ำประกันสินเชื่อ (Credit Guarantee Corporations) Credit Guarantee: CGCs เป็นสถาบันของรัฐที่ให้ความช่วยเหลือในการค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SMEs ในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมีทั้งหมด ๕๒ แห่งทั่วประเทศ

๕) รัฐบาลท้องถิ่น

หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด/เขต (Prefectures) มีทั้งหมด ๔๗ เขต ซึ่งมีการบริหารจัดการงบประมาณและกำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs ในท้องถิ่นของตนเอง โดยจะประสานงานและร่วมมือด้านการส่งเสริม SMEs กับ SMEA แต่ละจังหวัด/เขต ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบ ศูนย์สนับสนุน SMEs (Prefectural SMEs Support Center) โดยมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ SMEs ในท้องถิ่นของตนเองด้วยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญหลากหลายด้านเช่นด้านกฎหมายด้านบัญชีมาให้คำปรึกษา SMEs ให้การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรและการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร

๖) องค์กรภาคเอกชน

รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือร่วมกับภาคเอกชนในการพัฒนา เศรษฐกิจอย่างมากองค์กรหลักภาคเอกชนของญี่ปุ่นที่ถือว่าเป็นตัวแทนภาคเอกชนคือสมาคมหอการค้า และอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (the Japan Chamber of Commerce and Industry: JCCI)

JCCI เป็นองค์กรสาธารณะที่ไม่แสวงผลกำไรจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหอการค้า และอุตสาหกรรม (Chamber of Commerce and Industry Act) กำกับดูแลโดย METI ซึ่ง JCCI มีหอการค้าและอุตสาหกรรมทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นกระจายอยู่ทั่วประเทศทั้งหมด ๕๑๔ แห่ง มีสมาชิกซึ่งประกอบด้วยบริษัทใหญ่ขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด ๑.๒๖ ล้านบริษัท โดย JCCI จะเป็นตัวแทนของหอการค้าของท้องถิ่นในการให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นกลุ่มที่นำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและโครงการ ที่รัฐให้การส่งเสริม

ในขณะที่หอการค้าและอุตสาหกรรมในแต่ละเมืองมีบทบาทสำคัญได้การเป็นตัวแทน ภาคเอกชนในระดับท้องถิ่นในการติดต่อประสานงานและเจรจาหรือกับรัฐบาลสนับสนุนการประกอบธุรกิจ ของสมาชิกด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินทั้งการให้คำปรึกษาและประสานงานกับสถาบันต่าง ๆ ให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการจัดฝึกอบรมสัมมนาและจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำแบบครบวงจร

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าหน่วยงานส่งเสริม SMEs ของญี่ปุ่นประกอบด้วยหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนในระดับส่วนกลางภูมิภาคและท้องถิ่นซึ่งแต่ละแห่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่ชัดเจนและประสานงานกันอย่างใกล้ชิดจึงทำให้ช่วยเหลือ SMEs ได้อย่างทั่วถึง การมี SMEA เป็นองค์กร อิสระที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน SMEs และมอบหมายงานไปยังหน่วยงานระดับ ปฏิบัติซึ่งเป็นข้อดีที่ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการ

ตารางที่ ๒ - ๑๕ หน่วยงานสำคัญของรัฐที่ส่งเสริม SMEs ในญี่ปุ่น

หน่วยงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ
SMEA	- วางแผนและกำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs ของประเทศ - ดูแลด้านความมั่นคงทางการเงิน
SME Support, JAPAN (SMRJ)	- ให้คำปรึกษาแนะนำทางธุรกิจ - จัดฝึกอบรม/สัมมนา - เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร - Dispatchin experts

หน่วยงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ
SME Universities (SME Training Institutes)	พัฒนาทรัพยากรบุคคลและจัดฝึกอบรม
JETRO	ส่งเสริมด้านการต่างประเทศ - การขยายการค้าและการลงทุนไปยังต่างประเทศ - ให้ข้อมูลข่าวสาร - จัดให้มีที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ SMEs
Japan Finance Corporation (JFC) Shoko Chukin Bank	ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและเงินกู้ยืม
Credit Guarantee Corporations	การค้ำประกันสินเชื่อ
Prefecture and City และศูนย์ SMEs (Prefectural SME Support Centers)	- วางแผนและกำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs ในท้องถิ่นของตนเอง - ศูนย์ SMEs จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางธุรกิจจัดฝึกอบรม/ สัมมนาให้ข้อมูลข่าวสารและ Dispatching experts
Chamber of Commerce and Industry Societies of Commerce and Industry	- ให้โปรแกรมให้ความช่วยเหลือธุรกิจขนาดเล็ก (Micro Business) - ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย SMEs - ให้คำปรึกษาทางธุรกิจให้ข้อมูลข่าวสาร - Dispatching experts
Federation of Shopping Center Promotion Associations	- ส่งเสริมกิจกรรม Shopping Centers

ที่มา: JETRO, ๒๐๑๖

สำหรับด้านการบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล ญี่ปุ่นใช้งบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริม SMEs ของประเทศโดย METI จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นรายปีจากรัฐบาลในการจัดทำงบประมาณในการส่งเสริม SMEs ประจำปี เมื่อได้งบประมาณแล้ว METI จะกระจายเงินงบประมาณในการส่งเสริม SMEs ที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีผ่าน SMEA ไปยังองค์กรอื่นๆ ได้แก่ JETRO, SMRJ, Shoko Chukin Bank, Japan Finance Corporation และสถาบันธุรกิจที่ให้หลักค้ำประกันสินเชื่อ (Credit Guarantee Corporations) ไปสู่ผู้ประกอบการ SMEs ด้วยวิธีนี้โครงการส่งเสริม SMEs ที่มีการนำเสนอเพื่อของบประมาณทุกโครงการจะต้องผ่านการพิจารณาและอนุมัติโดย SMEA ทำให้กิจกรรมในการส่งเสริม SMEs ของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐส่วนกลางมีความชัดเจนเป็นเอกภาพและมีลักษณะที่บูรณาการและสอดคล้องกับกรอบนโยบายในการส่งเสริม SMEs ของประเทศ

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าหน่วยงานที่เป็นผู้จัดสรรงบประมาณ คือ SMEA ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินโครงการส่งเสริมเอง หากแต่ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้กระจายงบประมาณทำให้ไม่มีปัญหาความทับซ้อนของผลประโยชน์นอกจากนี้แล้ว SMEA ยังเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ที่เป็นผู้ดำเนินโครงการจะต้องจัดทำรายงานความคืบหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อ SMEA ทำให้มีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุง

หรือปรับเปลี่ยนโครงการหรือกิจกรรมในการส่งเสริม SMEs ให้มีประสิทธิภาพหรือให้ตรงกับเป้าประสงค์มากขึ้นได้ การติดตามประเมินผลโดย METI ประเมินผลงานของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการจะต้องจัดทำรายงานความคืบหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อ SMEA และ METI การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลนโยบายการส่งเสริม SMEs ซึ่งเป็นกรรมการจากภายนอกนอกจากนี้ยังมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ถึงการรับรู้รับทราบการใช้ประโยชน์และการประเมินความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริม SMEs ของรัฐบาลเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายส่งเสริม SMEs ที่เหมาะสมในปีต่อไป

ประเทศไต้หวัน

ไต้หวันเป็นประเทศที่พัฒนาการทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านขนาดและนวัตกรรมถูกขับเคลื่อนด้วย SMEs เป็นหลัก โดยมีโครงสร้างของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นบริษัทในกลุ่มเครือญาติ กิจกรรมครอบครัว และ SMEs โดยบริษัทเหล่านี้ผลิตสินค้าและบริการชั้นกลางให้กับธุรกิจอื่น ๆ ในทางตรงกันข้ามกับประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นที่มักจะมีเครือบริษัทขนาดใหญ่ ที่มีการกระจุกตัวสูง ที่เรียกว่ากลุ่ม “แชโบล” (Chaebol) และ “เคเร็ทสึ” (Keiretsu)

นิยาม SMEs ประเทศไต้หวัน

- อุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจการก่อสร้าง และธุรกิจเหมืองแร่ ที่มีเงินทุนชำระแล้วไม่เกิน ๘๐ ล้านดอลลาร์ไต้หวัน (ประมาณ ๘๘ ล้านบาท) หรือมีพนักงานไม่เกิน ๒๐๐ คน
- ธุรกิจการค้าและบริการ (รวมถึงภาคการเกษตร) ที่มีรายได้ไม่เกินปีละ ๑๐๐ ล้านดอลลาร์ไต้หวัน (๑๑๐ ล้านบาท) หรือมีพนักงานไม่เกิน ๑๐๐ คน

มาตรการพัฒนา SMEs ของประเทศไต้หวัน

กระทรวงเศรษฐกิจ (Ministry of Economic Affairs: MOEA) ได้จัดตั้งสำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise Administration: SMEA) ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือแก่ SMEs ของภาครัฐ โดยในช่วงแรกมีภารกิจหลักในการยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีและการบริหารจัดการของบริษัท SMEs และได้ผ่านพระราชบัญญัติเพื่อรองรับและกำหนดอำนาจและหน้าที่ของ SMEA โดยให้อำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดทำแผนเพื่อการพัฒนา SMEs และเสนอแนะกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดแนวทางและทำการประเมินผลการดำเนินงานของ SMEs
- ๓) สำรวจและวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ SMEs
- ๔) ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของ SMEs รวมถึงการฝึกอบรม และความช่วยเหลืออื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๕) ให้ความช่วยเหลือ SMEs ในการพัฒนาการบริหารจัดการและการเงิน
- ๖) ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา SMEs ในด้านอื่น ๆ

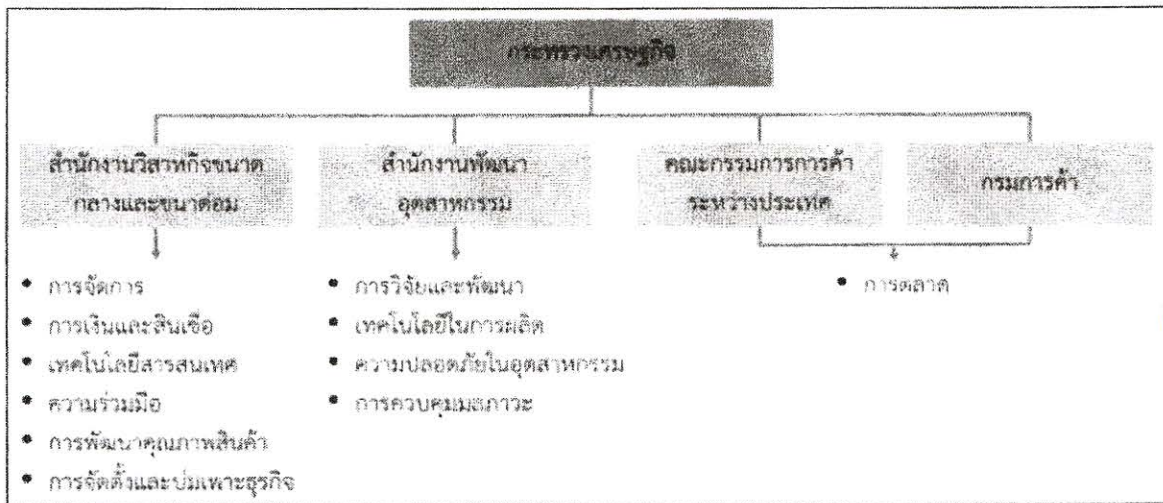
ภารกิจหลักอย่างหนึ่งที่ SMEA ได้รับมอบหมาย คือ การสนับสนุนกฎหมายที่มีความเป็นธรรมต่อ SMEs เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบและทำให้ SMEs สามารถเติบโตได้ โดยในการร่างกฎหมายเหล่านั้นจะต้องมีการสำรวจและวิจัยปัญหาของ SMEs เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจของ SMEs และนำเสนอแนะนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง นอกจากนี้ SMEA ยังมีภารกิจในการ

ดำเนินงานเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การสนับสนุนการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) การส่งเสริมนวัตกรรม การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ ศูนย์ One-stop service center เพื่อการแก้ปัญหาทางด้านเงินทุนของ SMEs การให้สินเชื่อแก่ SMEs และการบริหารกองทุนค้ำประกันสินเชื่อสำหรับ SMEs อีกด้วย

SMEA จึงเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนและการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาของ SMEs ให้กลายเป็นบริษัทที่มีความแข็งแกร่ง หรืออาจพัฒนาเป็นบริษัทขนาดใหญ่ เช่น กรณีของบริษัท ACER และบริษัท Foxcom ซึ่งเป็นบริษัท SMEs ของประเทศไต้หวัน ที่กลายมาเป็นผู้ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่ของโลก

ลักษณะเด่นของการให้ความช่วยเหลือของประเทศไต้หวัน คือ การที่หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ SMEs นั้นอยู่ภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจ (MOEA) เพียงที่เดียว ซึ่งทำให้เกิดเอกภาพและการดำเนินงานที่สอดประสานกันได้ดีในด้านต่าง ๆ โดยภาครัฐได้ออกนโยบายในการให้ความช่วยเหลือที่เรียกว่า “Guidance” ทั้งหมด 11 ด้าน มี SMEA เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในขณะเดียวกัน สำหรับภารกิจบางอย่างซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานอื่นอยู่แล้ว SMEA จะเป็นศูนย์ติดต่อประสานงานส่วนกลาง โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Bureau) ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการนโยบายด้านนวัตกรรมและยกระดับเทคโนโลยีการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมการผลิต

ภาพที่ ๒-๒๓ โครงสร้างของหน่วยงานการส่งเสริม SMEs ของประเทศไต้หวัน

ที่มา: Small and Medium Enterprise Administration

ถึงแม้ว่ารัฐบาลไต้หวันไม่ได้เน้นใช้มาตรการทางการเงินเป็นเครื่องมือหลักในการให้ความช่วยเหลือแก่ SMEs อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไต้หวันก็ได้มีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ SMEs ในระดับหนึ่งเนื่องจากในอดีตนั้น SMEs มีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ โดยกลไกสำคัญในการช่วยเหลือคือ Taiwan Business Bank ซึ่งเป็นธนาคารที่รัฐบาลท้องถิ่นของไต้หวัน ชื้อมาจากภาคเอกชน ทาการให้สินเชื่อแก่ SMEs โดยเฉพาะ และการจัดตั้งกองทุนเพื่อการค้ำประกันสินเชื่อ (SMEs Credit Guarantee Fund of Taiwan: SMEG) ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ในอดีต

รัฐบาลได้หันได้จัดตั้งกองทุนค้ำประกันสินเชื่อแก่ SMEs ขึ้นในปีพ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นสถาบันค้ำประกันสินเชื่อแห่งแรกที่ช่วยค้ำประกันสินเชื่อของ SMEs เมื่อกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์เดิมที่ถูกจัดตั้งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตาม กองทุนดังกล่าวได้ถูกถ่ายโอนมายังกระทรวงเศรษฐกิจ (MOEA) ในปีพ.ศ. ๒๕๔๖ โดยใช้รายได้จากการค้ำประกันและงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในการดำเนินงานเป็นหลัก

กองทุนจะทำหน้าที่ค้ำประกันการกู้ยืมให้แก่ SMEs ที่มีโครงสร้างทางการเงินไม่แข็งแรงและขาดแคลนสินทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งระบบการค้ำประกันสินเชื่อนี้จะช่วยลดความเสี่ยงของสถาบันการเงินในการปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs และทำให้สถาบันการเงินขยายสินเชื่อให้แก่ SMEs มากขึ้นกองทุนจะค้ำประกันสินเชื่อให้ SMEs ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยมีลักษณะคล้ายบริษัทค้ำประกันสินเชื่อเพื่อรายย่อย (บสย.) ของประเทศไทย เนื่องจากให้สถาบันการเงินเป็นผู้ที่คอยตรวจสอบสินเชื่อปล่อยสินเชื่อและติดตามสินเชื่อโดยมีกองทุนเป็นผู้ค้ำประกัน

SMEA ได้ดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เนื่องจากมีการจัดตั้ง SMEs Instant Solution Service Center ซึ่งเป็นศูนย์ One-stop Service Center ทางด้านการเงินแก่ SMEs โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ให้ความช่วยเหลือในการประเมินความแข็งแกร่งทางการเงิน บัญชี และแผนการบริหารธุรกิจ

๒) เป็นผู้ประสานระหว่าง SMEs กับธนาคาร ทั้งการเตรียมพร้อม SMEs และช่วยให้ธนาคารเข้าใจถึงคุณลักษณะพิเศษของธุรกิจแต่ละราย

๓) อบรมความรู้ทางการเงินให้แก่เจ้าของกิจการ

๔) ส่งเสริมให้ SMEs เข้าถึงการค้ำประกันสินเชื่อ

๕) ให้ความช่วยเหลือ SMEs ในการจัดตั้งระบบการบริหารการเงิน ระบบบัญชี และการบริหารภายใน (Internal control)

๖) ช่วย SMEs ในการหาช่องทางทางการเงิน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน

๗) เสนอแนะรูปแบบการเงินที่เหมาะสมแก่ SMEs ที่จะช่วยให้ต้นทุนทางการเงินต่ำที่สุด โดยการใช้กองทุนค้ำประกันสินเชื่อ (SMEG) ร่วมกับ ศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการเงิน (Small Business Integrated Assistance Center: SBIAC)

จะเห็นได้ว่า ไต้หวันเป็นประเทศที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เน้นการเติบโตของ SMEs มาโดยตลอดตั้งแต่ในอดีต แตกต่างจากประเทศอื่นที่เดิมที่เคยส่งเสริมกลุ่มนายทุนบริษัทใหญ่แล้วจึงหันมาให้ความสำคัญต่อ SMEs เมื่อเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจขึ้น โดยไต้หวันเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมและใช้นโยบายและมาตรการภาครัฐในการช่วยเหลือ SMEs อย่างมาก ซึ่งมีต้นกำเนิดจากนโยบายการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และขยายไปสู่ความช่วยเหลือแบบครบวงจรแก่ SMEs ซึ่งการช่วยเหลือทางการเงินไม่ได้มีความสำคัญเป็นลำดับแรก

หน่วยงานภาครัฐที่ให้ความช่วยเหลือแก่ SMEs ของประเทศไต้หวันอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวกัน คือ กระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมโยงในความช่วยเหลือได้ง่าย และทำให้เกิดการช่วยเหลือแบบบูรณาการกัน นอกจากนี้หน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์กรไม่แสวงหากำไร และกองทุนค้ำประกันสินเชื่อสำหรับ SMEs ที่มีหน่วยงานบริหารแยกกัน ก็อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานย่อย

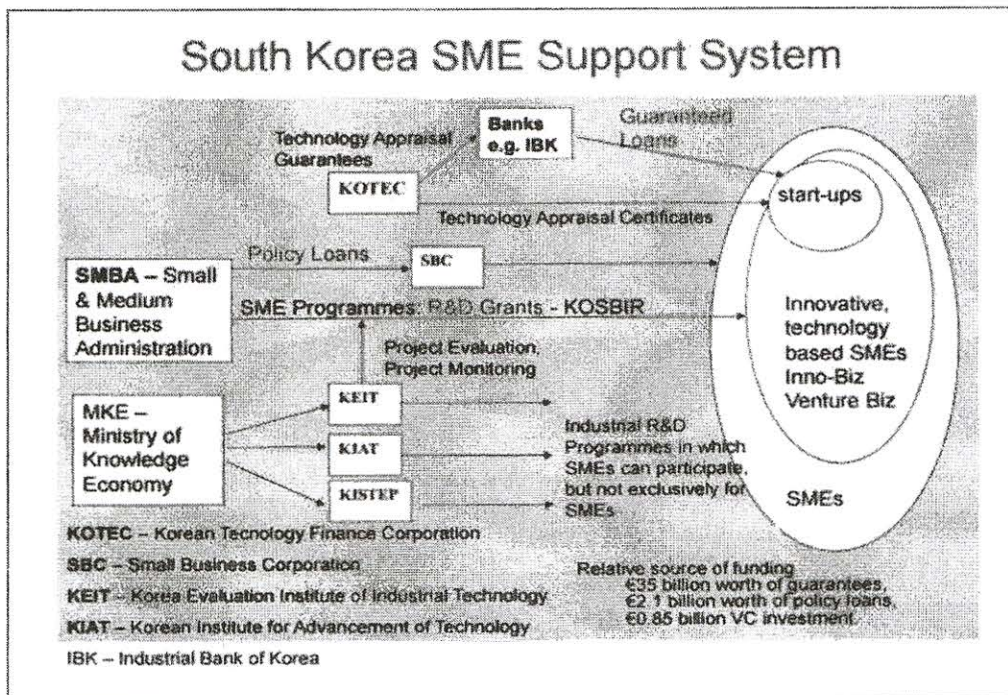
ภายใต้กระทรวงเศรษฐกิจทั้งสิ้น โดยมี SMEA เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่วางแผน เสนอแนวทางต่อภาครัฐ เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับ SMEs ภายใต้บริบทการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ในด้านความช่วยเหลือแก่ SMEs หน่วยงาน SMEA ถูกออกแบบมาให้เป็น One-stop service center ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำการติดต่อและจัดหาความช่วยเหลือมาให้แก่ SMEs ทั้งภารกิจที่หน่วยงานตนเองได้รับมอบหมาย และการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนที่ปรึกษาเอกชนและสถาบันการเงิน ภาคเอกชนที่จะเข้ามามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ SMEs

ประเทศเกาหลีใต้

การส่งเสริม SMEs ของประเทศเกาหลีใต้เป็นระบบภาครัฐนำ กล่าวคือ มีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้กำหนดแผนและเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยการจัดตั้งองค์กรจำนวนมากขึ้นมาเพื่อส่งเสริม SMEs อย่างเป็นระบบ องค์กรที่เป็นแกนกลางของระบบดังกล่าว คือ Small and Medium Business Administration: SMBA ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการวางแผนเพื่อส่งเสริม SMEs มีผู้อำนวยการ (SME Minister) เป็นผู้กำกับดูแลองค์กรและขึ้นตรงต่อกระทรวงพาณิชย์ อุตสาหกรรม และพลังงาน ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานส่งเสริม SMEs ให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย Framework act on small and medium enterprises ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการส่งเสริม SMEs ของประเทศ

ภายใต้กฎหมาย Framework act on small and medium enterprises ดังกล่าวได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายเบื้องต้นสำหรับการส่งเสริม SMEs ซึ่งหมายถึง SMBA ทั้งในระดับรัฐบาลกลาง และ SMBA ในท้องถิ่นจะมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลทิศทางการส่งเสริม SMEs และทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรส่งเสริม SMEs เท่านั้น ซึ่ง SMBA มีสำนักงานอยู่ในแต่ละภูมิภาคทั้งหมด ๑๑ แห่งทั่วประเทศ ทำหน้าที่ในการประสานระหว่างรัฐบาลในท้องถิ่นกับองค์กรส่งเสริม SMEs รวมทั้งเป็นผู้ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ SMEs เท่านั้น มิได้เป็นหน่วยงานในการลงมือปฏิบัติการส่งเสริม SMEs เช่น สสว. ของประเทศไทย

ภาพที่ ๒-๒๔ โครงสร้างของหน่วยงานการส่งเสริม SMEs ของประเทศเกาหลีใต้

ที่มา: Terence O'Donnell and David Golding. (November 7, 2012). SME Support Overseas – Learning from International Peer Reviews. Enterprise and Industry, European Commission.

อย่างไรก็ตาม การปรับแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายในการส่งเสริม SMEs ดังกล่าว กำหนดให้ SMBA เป็นเพียงผู้ออกนโยบายและทิศทางในการส่งเสริม SMEs และในระดับการดำเนินงานส่งเสริม SMEs ได้มอบหมายหน้าที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การช่วยเหลือและส่งเสริมทางการเงินจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ SBC เป็นต้น องค์กรเหล่านี้มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจบริบทในการดำเนินงานส่งเสริม SMEs ได้ตรงตามเป้าหมายมากกว่า

หากมองภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า SMBA เป็นเพียงผู้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมให้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้เป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้กับ SMEs การส่งเสริมด้านเงิน เกี่ยวโยงกับหน่วยงานหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็น SBC KOTEC หรือแม้แต่ SMBA เอง ดังนั้น การมอบภาระงานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงซึ่งเชี่ยวชาญมากกว่าจะทำให้ความช่วยเหลือเข้าถึงกลุ่ม SMEs ได้ตรงจุดกว่า

อนึ่ง ภายใต้กรอบนโยบายและทิศทางในการส่งเสริม SMEs ของ SMBA สามารถแบ่งเป็น ๕ แนวทางหลัก ได้แก่

๑) การส่งเสริมกลุ่ม Start-ups

SMBA พยายามที่ผลักดันให้เกิดกลุ่มธุรกิจใหม่ ๆ หรือกลุ่มธุรกิจ Start-ups ด้วยการเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มเด็กนักเรียนและนักศึกษา อยากประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ SMBA ยังได้สร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้ความรู้แก่กลุ่มนักเรียน นักศึกษา

ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจเริ่มต้นประกอบธุรกิจ ด้วยการสร้างศูนย์บ่มเพาะและการเรียนรู้ตาม สถาบันการศึกษาในแต่ละภูมิภาค

๒) การส่งเสริมกลุ่มธุรกิจร่วมทุน (Venture Business)

SMBA ได้จัดตั้งกองทุน “Angel Fund” และ “Future Creation Fund” เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มธุรกิจใหม่ ๆ ได้มีโอกาสเติบโตต่อไปได้ ด้วยการเข้าไปร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจ start-ups ให้พัฒนาต่อยอดแนวทางการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ SMBA ได้ตั้งหน่วยงาน KONEX ขึ้นมาเพื่อให้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านกองทุนร่วมลงทุน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม ตลอดจนช่วยเหลือให้สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ควรได้รับ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษี เป็นต้น

๓) การส่งเสริมกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพสูง (High Potential Enterprise)

SMBA พยายามส่งเสริมให้ SMEs เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ SMEs ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ในระยะยาว เพื่อลดความช่วยเหลือด้านการเงินด้านภาษี รวมถึงกำลังคน และให้ SMEs เหล่านั้นสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน SMBA ยังได้พยายามปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจให้กับกลุ่ม SMEs เพื่อให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและสามารถเติบโตไปองค์กรที่มีศักยภาพสูงได้

๔) การส่งเสริมกลุ่มธุรกิจส่งออก

SMBA วางกรอบเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ SMEs ส่งออกสินค้าและบริการไปต่างประเทศมากขึ้น ทั้งสนับสนุนให้ SMEs ไปออกงานนิทรรศการและงานจัดแสดงสินค้า รวมทั้งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้องค์กรภาคเอกชนด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการส่งออก ตลอดจนจัดตั้งศูนย์ให้บริการในระดับภูมิภาคเพื่อให้บริการแก่กลุ่ม SMEs ให้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือและการส่งเสริมต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

๕) การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำธุรกิจ (Business Environment)

SMBA พยายามสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งการจัดหาเงินทุน การจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ การส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรม การส่งเสริมด้านการตลาด ตลอดจนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ SMEs จะได้รับการยกเว้นอย่างหนึ่งที่ SMEA ได้รับมอบหมาย คือ การสนับสนุนกฎหมายที่มีความเป็นธรรมต่อ SMEs เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบและทำให้ SMEs สามารถเติบโตได้ โดยในการร่างกฎหมายเหล่านั้นจะต้องมีการสำรวจและวิจัยปัญหาของ SMEs เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจของ SMEs และนำเสนอแนะนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ SMEA ยังมีภารกิจในการดำเนินงานเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การสนับสนุนการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) การส่งเสริมนวัตกรรม การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ ศูนย์ One-stop service center เพื่อการแก้ปัญหาทางด้านเงินทุนของ SMEs การให้สินเชื่อแก่ SMEs และการบริหารกองทุนค้ำประกันสินเชื่อสำหรับ SMEs อีกด้วย

รัฐบาลได้วันได้จัดตั้งกองทุนค้ำประกันสินเชื่อแก่ SMEs ขึ้นในปีพ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นสถาบันค้ำประกันสินเชื่อแห่งแรกที่ช่วยค้ำประกันสินเชื่อของ SMEs เมื่อกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ เดิมทีถูกจัดตั้งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตาม กองทุนดังกล่าว

ได้ถูกถ่ายโอนมายังกระทรวงเศรษฐกิจ (MOEA) ในปีพ.ศ. ๒๕๔๖ โดยใช้รายได้จากการค้าประกัน และงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนกลางและรัฐบาลท้องถิ่นในการดำเนินงานเป็นหลัก

กองทุนจะทำหน้าที่ค้าประกันการกู้ยืมให้แก่ SMEs ที่มีโครงสร้างทางการเงินไม่แข็งแรง และขาดแคลนสินทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งระบบการค้าประกันสินเชื่อจะช่วยลดความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ในการปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs และทำให้สถาบันการเงินขยายสินเชื่อให้แก่ SMEs มากขึ้น กองทุน จะค้าประกันสินเชื่อให้ SMEs ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยมีลักษณะคล้ายบริษัทค้าประกันสินเชื่อเพื่อ รายย่อย (บสย.) ของประเทศไทย เนื่องจากให้สถาบันการเงินเป็นผู้ที่คอยตรวจสอบสินเชื่อ ปล่อยสินเชื่อ และติดตามสินเชื่อ โดยมีกองทุนเป็นผู้ค้าประกันทั้งนี้ SMEA ได้ดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการให้ ความช่วยเหลือทางการเงินเนื่องจากการจัดตั้ง SME Instant Solution Service Center ซึ่งเป็นศูนย์ One-stop Service Centerทางการเงินแก่ SMEs

ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์ มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับประเทศ มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะเป้าหมายในการเป็นต้นแบบทาง SMEs ที่มีศักยภาพสูงแต่ความสามารถเชิง การแข่งขันของ SMEs นั้น ไม่ใช่แค่เงิน ไม่ใช่แค่การสร้างทักษะ เพราะนั่นคือเรื่องจำเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว และทุกประเทศดำเนินการกันอยู่ แต่ถ้า SMEs จะไปแข่งกับโลกได้ต้องมี ๓ สิ่งคือ IT, Innovation และ Research

การส่งเสริม SMEs มาจากนโยบายที่สนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ การประกอบธุรกิจ ของผู้เข้ามาอาศัยในดินแดน และพลเมืองสิงคโปร์ ดังนั้น รัฐบาลสิงคโปร์จึงมุ่งส่งเสริมพัฒนา SMEs ไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่อย่างมั่นคงและยั่งยืน สิงคโปร์ไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่นำมาปรับใช้เฉพาะ ในการส่งเสริม SMEs จึงไม่มีการให้คำจำกัดความอย่างเป็นทางการโดยกฎหมายของ SMEs ส่วนคำนิยาม ของ SMEs ที่คณะกรรมการการสร้างมาตรฐานการเพิ่มผลผลิตและการสร้างนวัตกรรม หรือ Standard, Productivity And Innovation Board (SPRING) ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ส่งเสริม SMEs โดยตรงนำมาใช้นี้ ไม่ได้เป็นคำนิยามอย่างเป็นทางการของ SMEs แต่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นระบุถึงผู้ประกอบการ ที่สามารถขอรับการช่วยเหลือตามแผนงานสนับสนุน SMEs ที่คณะกรรมการ SPRING จัดทำขึ้นเท่านั้น กฎหมายให้อิสระแก่องค์กร SPRING กำหนดรูปแบบและวิธีการตามอำนาจอย่างครบวงจรและกว้างขวาง รวมถึงไม่ได้จำกัดให้สมาชิกของคณะกรรมการ SPRING ต้องเป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง ดังนั้น กรรมการมาได้ จากทั้งภาคเอกชนและภาครัฐเช่นเดียวกับไทยก็มีกรรมการส่งเสริม SMEs และกรรมการบริหาร สสว. มาจากทั้งภาครัฐและเอกชนแต่ไทยจะระบุตำแหน่งกรรมการจากภาครัฐไว้ด้วย

อย่างไรก็ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมของสิงคโปร์มีบทบาทสำคัญ ในการจัดตั้งและควบคุมการทำงานของคณะกรรมการ SPRING โดยกฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีเป็นผู้ แต่งตั้งและถอดถอนคณะกรรมการทั้งหมด (ยกเว้นผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร)

SPRING เป็นผู้ทำหน้าที่หลายด้านในแนวเดียวกัน จึงลดการจัดตั้งหน่วยงานรัฐอื่นขึ้นมา ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันลดการขาดเอกภาพ ทำให้การจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงาน มีความเหมาะสม ซึ่งเห็นได้ว่าแตกต่างจากการกระจายงบประมาณส่งเสริม SMEs ไปตามหน่วยงานภาครัฐ ของไทย อย่างไรก็ตามการจัดสรรงบประมาณให้แก่ SPRING จะกำหนดเป็นนโยบายประจำปีงบประมาณ

จึงเป็นตัวกำหนดนโยบาย ซึ่งแตกต่างจากไทยที่ยึดหยุ่นให้คณะกรรมการส่งเสริม SMEs เป็นผู้กำหนดนโยบายในการให้การสนับสนุน SMEs โดยไม่ผูกติดกับการจัดสรรงบประมาณดังเช่นสิงคโปร์

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ SPRING (“Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore”) เป็นองค์กรหลักซึ่งถูกจัดตั้งเพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของเหล่าธุรกิจเพื่อความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ โดยให้ความช่วยเหลือกับผู้ประกอบการ SMEs ในหลายด้าน ตั้งแต่สนับสนุนการวิจัยนวัตกรรมใหม่ๆ การประสานงานเพื่อความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ กำกับดูแลสินค้าและบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นไปตามหลักการรักษาสິงแวดล้อม ตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น โครงการ Local Enterprise Financial Scheme ของ SPRING ผู้ประกอบการ SMEs สามารถขอสินเชื่อจากธนาคารโดยให้วงเงินเครดิต ในอัตราสูงสุดถึงร้อยละ ๘๐ หรือในรูปแบบของการมอบคูปอง Voucher มูลค่าใบละ ๕,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเป็นเงินทุนสนับสนุนการปรับปรุงเทคโนโลยีและคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ต่อไป

๒.๕.๑ สรุปบทเรียนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของต่างประเทศ

การศึกษาโครงสร้างองค์กรส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในหลายประเทศ พบว่า ทุกประเทศจะมีหน่วยงานหลักที่ดูแลนโยบายการส่งเสริม SMEs ในภาพรวม หน่วยงานดังกล่าวจะมีการจัดทำแผนการพัฒนา SMEs ของประเทศรวมทั้งประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมในการส่งเสริม SMEs หน่วยงานหลักที่ดูแลการส่งเสริม SMEs มีรูปแบบที่หลากหลายส่วนมากจะเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการค้าและอุตสาหกรรมเช่น ไต้หวัน มาเลเซีย เกาหลีใต้ เป็นต้น ประสบการณ์ต่างประเทศยังแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ SMEs นั้นมีอยู่หลายหน่วยงานเช่นเดียวกับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในต่างประเทศมักมีการแบ่งหน้าที่การดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่วางแผน กระจายงานและงบประมาณไปสู่หน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือในระดับปฏิบัติการ โดยมีความเชื่อมโยงกับหน่วยภาครัฐในส่วนกลาง หน่วยงานรัฐบาลส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย อย่างเข้มแข็ง

ถึงแม้ประเทศไทยจะมี Model และหน่วยงานส่งเสริมพัฒนา SMEs เหมือนหลาย ๆ ประเทศ แต่ก็เหมือนแค่โครงสร้างแต่วิธีการปฏิบัติต่างกัน ดังนี้

๑) มีกฎหมายและหน่วยงานนโยบายหลัก เช่น สสว. แต่ไม่สามารถบูรณาการหน่วยงานต่างๆมาร่วมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก

(๑) กระทรวงสำคัญที่เกี่ยวข้องไม่ได้ขึ้นตรงกับ สสว.

(๒) สัดส่วนงบประมาณการน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณด้าน SMEs ผ่านกระทรวงต่าง ๆ

(๓) สสว.เป็นผู้ลงมือดำเนินการปฏิบัติเสียเองแทนจะเป็นหน่วยงานจัดสรรงบประมาณ เกิดการซ้ำซ้อนและแข่งขันกันเองจากหน่วยร่วมดำเนินการขาดความเชื่อถือและไว้วางใจ

(๔) ยังไม่มีการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs รายกลุ่มจังหวัด รายจังหวัด รายสาขา เนื่องจากข้อจำกัดและความพร้อมของจังหวัดยังไม่เพียงพอ สสว. ไม่มีหน่วยงานระดับพื้นที่ หรือจังหวัดที่เข้มแข็งพอ ทำให้แผนส่วนใหญ่เป็นแบบ Top Down ไม่มี Bottom Up การบูรณาการแผนงานโครงการเป็นแบบรวมโครงการรายหน่วยงานมากกว่าการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ และดำเนินการร่วมหลายหน่วยงาน โครงการที่จัดลงไปในพื้นที่ไม่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ ขาดการมีส่วนร่วมของพื้นที่

๒) มีเครื่องมือทางการเงินเหมือนกับหลายประเทศทั้ง สถาบันการเงินเฉพาะกิจ กองทุน และมาตรการทางการเงินต่าง ๆ แต่ SMEs ส่วนใหญ่ยังเข้าถึงแหล่งทุน เนื่องจาก

(๑) การใช้มาตรการทางการเงินผ่านสถาบันการเงินภาคเอกชนเพื่อให้ปล่อยสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยต่ำ ไม่ได้แก้ปัญหาด้านความเสี่ยงในการชำระหนี้คืนของ SMEs เนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือข้อมูลไม่น่าเชื่อถือในการเสนอแผนธุรกิจ ต่อสถาบันการเงิน โดยเฉพาะช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและโรคระบาดในปัจจุบัน ถึงแม้มี บสย. หรือภาครัฐรับความเสี่ยงแทนในสัดส่วนที่สูงขึ้นแต่ยังมีส่วนที่สถาบันการเงินยังต้องรับความเสี่ยงอยู่

(๒) การใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปล่อยสินเชื่อผ่าน Soft Loan ที่มีการกำกับจาก ธปท. ที่คล้ายคลึงกับสถาบันการเงินเอกชนทั่วไป ประกอบกับระบบ IT และกระบวนการอนุมัติสินเชื่อยังไม่มีประสิทธิภาพทำให้เม็ดเงินผ่านช่องทางนี้ ยังไม่สามารถสนองตอบนโยบายรัฐในการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ทั้งในช่วงปกติและช่วงวิกฤตได้

(๓) การมีกองทุน แต่รัฐยังคงคาดหวังว่ากองทุนที่ดำเนินการกับกลุ่มเสี่ยงกว่าปกติ จะต้องไม่เสียหาย และติดตามเอาผิดกับหน่วยงาน ผู้บริหารกองทุน และเจ้าหน้าที่ทั้งภาพรวมและเป็นเคสๆไป ทำให้สะท้อนออกมาด้วยความเข้มงวดในการอนุมัติสินเชื่อและร่วมลงทุนเหมือนภาคเอกชน การดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้า และเข้าถึงยาก

(๓) SMEs ไทยไม่ยอมเข้าระบบ ขาดการกำกับดูแลที่ทั่วถึงและยุติธรรม ไม่มีแรงจูงใจในการเข้าระบบ ทำให้ข้อมูลด้านงบการเงินของกิจการขาดความน่าเชื่อถือและได้รับการปฏิเสธจากสถาบันการเงิน

๓) มีหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุน SMEs มากมายแต่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจาก

(๑) นโยบาย Outsourcing งานบริการต่าง ๆ ทำให้หน่วยงานภาครัฐขาด Competency ที่จะให้คำปรึกษาแนะนำโดยตรงต่อ SMEs เหมือนที่เคยทำได้ในอดีต การให้บริการต้องรองบประมาณมาจัดจ้างและดำเนินการตามระยะเวลาและเป้าหมายซึ่งกำหนดไว้จำกัดในแต่ละโครงการ SMEs ไม่สามารถ Walk In มาขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐเมื่อมีปัญหาได้ทันที

- (๒) ระบบงบประมาณไม่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ SMEs เข้ามารับเป็น Agent รับมอบหมายงานและงบประมาณประจำไปทำเลย ต้องรอนงบประมาณจัดจ้างเป็นรายโครงการผ่านส่วนราชการต่างๆ ขาดความต่อเนื่องในการให้บริการ
- (๓) ปริมาณและคุณภาพของที่ปรึกษายังเป็นข้อจำกัด การออกแบบโครงการเน้นวัดผลการจัดกิจกรรมมากกว่าผลสัมฤทธิ์ และการมี Standard Unit Cost ที่ตายตัวและต่ำ ทำให้ที่ปรึกษาคุณภาพที่มีจำกัดไม่สามารถเข้ามาให้บริการได้ การจัดจ้างเน้นทีมงานที่สู้ราคาโดยลดคุณภาพลงเป็นหลัก

หน้าว่าง

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม

จากสถิติข้อมูลและข้อเท็จจริงข้างต้นแสดงให้เห็นว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นวิสาหกิจที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีจำนวนประมาณร้อยละ ๙๐ ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศ หากแต่ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจเหล่านี้กลับพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาจากการที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบสถาบันการเงินได้เท่าที่ควร ซึ่งจากการให้ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ไม่สามารถแยกการวิเคราะห์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ออกจากการเข้าถึงมาตรการที่ไม่ใช่การเงิน เพราะมาตรการที่ไม่ใช่การเงินจะช่วยเปลี่ยน SMEs จากการเป็น Un-Bankable เป็น Bankable ได้

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ไทย ออกเป็น ๓ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) ปัญหาข้อจำกัดด้านนโยบายและมาตรการด้านการเงินของรัฐ
- ๒) ปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ SMEs ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- ๓) ปัญหาด้านโครงสร้างการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

๓.๑ ปัญหาข้อจำกัดด้านนโยบายและมาตรการด้านการเงินของรัฐ

๓.๑.๑ นโยบายและมาตรการทางการเงินหวังผลแบบภาพรวมเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ และไม่ต่อเนื่อง

Package สินเชื่อพิเศษ หรือ Policy Loan และมาตรการทางการเงินต่าง ๆ มักจะออกมาในช่วงที่เกิดปัญหากับระบบเศรษฐกิจ หรือปัญหาบาง Sector เป็นมาตรการเร่งด่วน และเน้นการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบจำนวนวงเงินสินเชื่อ/ร่วมลงทุนสูง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐได้ดูแลปัญหาเหล่านั้น แต่เพื่อให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อได้ตามเป้าหมายที่กำหนดก็มักมีการขยายขอบเขตคุณสมบัติ SMEs ที่อยู่ในข่ายขอรับบริการให้ครอบคลุม SMEs หลายกลุ่มที่มีปัญหาแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ผลที่ตามมา คือ กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ แข็งแรง และเป็นลูกค้าที่ดีของสถาบันการเงินอยู่แล้วเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อมากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาอยู่ และตามมาด้วยปัญหาการร้องเรียนว่า วงเงินไม่เพียงพอ หรือกลุ่มบางกลุ่มเข้าไม่ถึงสินเชื่อ ซึ่งหากมีการเปลี่ยนมาตรการทางการเงินจากการตั้งรับเป็นเชิงรุก โดยทำการสำรวจความต้องการ แยกกลุ่มเป้าหมาย กำหนดขอบเขตผู้อยู่ในข่ายบริการให้ชัดเจน มีเกณฑ์พิจารณาสินเชื่อและการผ่อนปรนด้านหลักประกันและอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนกำหนดเป้าหมายวงเงินสินเชื่อรวมแต่ละ Package ที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยมีใช้ One Fit All

ทั้งนี้ แม้ในแต่ละ Package วงเงินสินเชื่อรวมจะไม่สูงมากเพื่อใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ แต่เมื่อรวมทุก Package แล้ว วงเงินสินเชื่อรวมจะสูงเช่นกัน ทำให้ภาครัฐสามารถใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนดูแล SMEs ได้หลายกลุ่มส่งผลการลดปัญหาการร้องเรียนเรื่องเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนไปได้ นอกจากนี้ Package สินเชื่อที่มักจะถูกออกแบบเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหา

เฉพาะหน้ามักจะมียุทธศาสตร์รับคำขอกู้ที่จำกัดทำให้ SMEs รายย่อยที่มีความไม่พร้อมด้านข้อมูล หรือต้องไปดำเนินการต่าง ๆ ก่อนเพื่อให้เข้าเงื่อนไขการอนุมัติสินเชื่อไม่มีเวลาพอในการยื่นคำขอสินเชื่อ เปิดโอกาสให้ SMEs ที่แข็งแกร่ง และมีความพร้อมอยู่แล้วใช้ประโยชน์ด้านการผ่อนปรนต่าง ๆ

๓.๑.๒ นโยบายและมาตรการดี แต่ล้มเหลวจากการปฏิบัติแบบ Safety First

การสนับสนุนเงินทุนแก่ SMEs ถึงแม้จะมี Package ออกมาหลายโครงการ และมักจะประกาศว่ามีหลักเกณฑ์การพิจารณาผ่อนปรนกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แต่ในกระบวนการขออนุมัติหลักการต่อคณะรัฐมนตรี ข้าราชการที่เกี่ยวข้องที่เจตนาดีไม่ยากให้เกิดความเสียหายจากการใช้งบประมาณของรัฐ ทั้งที่เจตนารมณ์ในการออก Package นั้น ควรต้องผ่อนปรนกว่าปกติเพื่อช่วยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอยู่แล้ว ทั้งนี้ มักจะมีการเพิ่มเติมถ้อยคำที่เป็นอุปสรรคในการออกหลักเกณฑ์สินเชื่อในรายละเอียดหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติ ตลอดจนมักมีการตั้งคณะกรรมการหรือใช้คณะกรรมการของสถาบันการเงินขึ้นบริหารกองทุน หรือ Package นั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นกรรมการและนำเอาแนวทางหลักเกณฑ์การปฏิบัติของหน่วยงานตนเองมาเป็นกรอบในการพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของ Package สินเชื่อนั้นอีก และหากคณะกรรมการนั้นมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านวิชาการ หรือเคยมีประสบการณ์บริหารธนาคารพาณิชย์ หรือมาจากหน่วยงานกำกับตรวจสอบ ซึ่งมักจะเน้นการบริหารความเสี่ยงมากกว่าเจตนารมณ์ของ Policy Loan นั้น ก็จะทำให้หลักเกณฑ์สินเชื่อนั้นไม่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

เมื่อหลักเกณฑ์สินเชื่อถูกประกาศออกไป สถาบันการเงินโดยที่มงานการตลาด และสินเชื่อจะเป็นผู้ปฏิบัติโดยถูกกำกับด้วยหลักเกณฑ์ของกองทุนหรือ Package สินเชื่อนั้น ๆ บวกกับ Credit Policy ของสถาบันการเงินนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติตามประกาศต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) อีกด้วย และท้ายที่สุดเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการทำ Credit Analysis และผู้มีอำนาจอนุมัติทั้งหมด ก็จะพิจารณาถึงความปลอดภัยของตนเองที่มีให้มีการผิดกฎระเบียบที่มีอยู่มากมาย ไม่ต้องการถูกลงโทษตกเดือน ระเบียบการขึ้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน ถูกแขวน ตลอดจนเสียโอกาสในการขึ้นตำแหน่งที่สูงกว่า โดยเฉพาะปัจจุบัน ธปท. มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถาบันการเงินเฉพาะกิจด้วย

ประกอบกับวัฒนธรรมของรัฐวิสาหกิจกับธนาคารพาณิชย์แตกต่างกัน ช่วงการพิจารณาขึ้นตำแหน่งมักจะมีการนำเรื่องในอดีตของคู่แข่งขึ้นเสนอไปยัง ธปท. ทั้งที่เป็นความจริงและไม่เป็นความจริง ทำให้ผู้บริหารจากสายสินเชื่อมีความเสี่ยงมากกว่าปกติในการขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสูงในสถาบันการเงินเฉพาะกิจและระมัดระวังตนเองมากกว่าที่จะมุ่งเน้นดำเนินการตามเจตนารมณ์ที่ออกกองทุนหรือ Package นั้นมา ทำให้ยังคงเลือกที่จะอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกค้าเก่าประวัติดี และ SMEs รายใหม่ที่เข้าระบบ มีงบการเงิน และเอกสารหลักฐานแสดงรายได้ที่น่าเชื่อถือมากกว่า SMEs ที่มีปัญหา ทำให้การใช้เงินกองทุนไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ หรือ การอนุมัติสินเชื่อไม่ครบถ้วนตามวงเงินสินเชื่อที่ตั้งไว้ และมีการร้องเรียนเรื่องการเข้าไม่ถึงเงินทุนของ SMEs ต่อไป ดังนั้น การนำเรื่อง Policy Loan เข้าขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีควรทำในรายละเอียด และระบุหลักเกณฑ์ที่ต้องผ่อนปรนที่ยกเว้นแนวทางปฏิบัติของ ธปท. หรือ สถาบันการเงิน ไว้ให้ชัดเจน หากต้องการแก้ปัญหาของ SMEs ที่ตรงกลุ่มเป้าหมายจริง มิใช่เพียงเพื่อประชาสัมพันธ์ตัวเลขวงเงินความช่วยเหลือ

๓.๒ ปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ SMEs ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

๓.๒.๑ SMEs ขาดความรู้ในการดำเนินธุรกิจ และไม่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากสถานการณ์ธุรกิจปัจจุบันจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการประกอบธุรกิจ และปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ คือ กลุ่มที่มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการนำเทคโนโลยีและการคิดค้นเพื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ๆ หากแต่ SMEs ที่มีปัญหาจะเป็นผู้ที่ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจหรือแผนการตลาด ไม่สามารถให้รายละเอียดของข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้หรือแหล่งที่มาของส่วนทุนได้อย่างชัดเจน การปิดบังข้อมูลหรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้สถาบันการเงินไม่มั่นใจในเรื่อง Ability to Pay ของ SMEs รัฐจึงต้องเชื่อมโยงมาตรการที่มีใช้การเงินเข้ากับมาตรการทางการเงินเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน ของ SMEs ให้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมา นั้น หน่วยงานพัฒนา SMEs มีหลายหน่วยงานและการเชื่อมโยง ในการพัฒนาให้กับ SMEs ยังมีน้อย

๓.๒.๒ SMEs ไม่จัดทำบัญชีที่เป็นระบบและถูกต้อง

SMEs ส่วนใหญ่ยังขาด Financial Literacy และ Digital Literacy ส่งผลให้ ไม่มีประวัติทางการเงินกับธนาคารมาก่อน หรือสามารถตรวจสอบข้อมูล Online ได้ ทั้งในส่วนของประวัติ การฝากเงิน ประวัติการกู้เงิน และไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และการบริหาร ภาษี ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจหรือวงจรธุรกิจที่ไม่ถูกต้องทั้งกระบวนการที่ส่งผลให้ผู้ประกอบ ธุรกิจ SMEs ไม่สามารถแสดงบัญชีของกิจการที่แท้จริงหรือข้อมูลทางบัญชีที่น่าเชื่อถือได้ ทำให้มีการจัดทำ บัญชีหลายเล่ม เช่น เมื่อยื่นภาษี SMEs จะใช้บัญชีที่มีผลประกอบการขาดทุนหรือกำไรสุทธิน้อย เพื่อให้ชำระภาษีต่ำ ในขณะที่เมื่อยื่นขอสินเชื่อจากธนาคารจะใช้บัญชีที่มีผลประกอบการดีเพื่อให้มีโอกาส ในการได้รับสินเชื่อ ส่งผลให้ธนาคารขาดข้อมูลที่นำเชื่อถือมาใช้ในการพิจารณาสินเชื่ออย่างเพียงพอ

๓.๒.๓ SMEs ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือมีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอต่อ วงเงินสินเชื่อ

โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการบริหารหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นระบบ ไม่สามารถแยก หลักทรัพย์ส่วนตัวและหลักทรัพย์ธุรกิจได้ หรือใช้หลักทรัพย์ไปค้ำสินเชื่ออื่นแล้วจนเต็มจำนวน นอกจากนี้ หลักทรัพย์ที่ธนาคารส่วนใหญ่ยอมรับยังคงเป็นหลักทรัพย์ที่จับต้องได้ แม้จะมีกฎหมายหลักประกันทาง ธุรกิจแล้วก็ตาม

๓.๒.๔ SMEs ขาดความเข้าใจในการเข้าถึงแหล่งทุนอื่น ๆ ที่มีในระบบ

สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ไม่ใช่แหล่งเงินทุนเดียว สำหรับวิสาหกิจที่จะสามารถหาทุนได้ ปัจจุบันยังมีแหล่งทุนอื่น ๆ ที่เปิดให้ SMEs สามารถเข้าแสวงหาทุนได้ อาทิ Venture capital ของภาคเอกชนต่าง ๆ การระดมทุนจาก Cloud Funding เพียงแต่ความเข้าใจ ของ SME ต่อระบบการเงินแบบนี้ยังมีน้อย รวมทั้งทัศนคติและความหวาดระแวงที่มีต่อนักลงทุนที่อาจจะ เข้ามายึดธุรกิจหรือนวัตกรรมของตนเอง หรือ SME บางรายต้องการแค่ทุน แต่ไม่ต้องการให้ใครเข้ามาร่วม ลงทุนด้วย ในขณะที่นักลงทุนก็ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อปกป้องทุนของตนเอง ทำให้การเข้าถึงแหล่งทุน ประเภทนี้ของ SMEs จึงมีจำกัดเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

๓.๓ ปัญหาด้านโครงสร้างการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

๓.๓.๑ มีหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม

จำนวนของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดที่ดูแล SMEs นั้นมีเกือบทุกกระทรวง โดยเฉพาะกระทรวงที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจและพัฒนา ตั้งแต่กระทรวงมหาดไทย พาณิชย อุตสาหกรรม เกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐทุกธนาคาร และที่เป็นปัญหาคือ ทุกหน่วยงานต่างคนต่างทำ และหลายกิจกรรมจะซ้ำซ้อนกัน โดยไม่มีการประสานงานกันเท่าที่ควร ทุกหน่วยงานไม่มีการทำงานโดยมองภาพใหญ่และช่วยกันเติมเต็มในแต่ส่วนที่ตัวเองทำได้ดีที่สุด

๓.๓.๒ การกำหนดนโยบายพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาพรวมและการกำกับ ดูแล ติดตามยังไม่มีประสิทธิภาพ

แม้ว่าจะเป็นที่เข้าใจทั่วไปว่าสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จะทำหน้าที่ในส่วนนี้ แต่ในทางปฏิบัติ สสว. ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากระบบงบประมาณด้าน SME นั้น แม้ว่าจะมีงบประมาณแบบบูรณาการ แต่ในที่สุดก็ขึ้นอยู่กับแต่ละหน่วยงานที่จะยื่นสำนักงบประมาณเอง ทำให้หลายหน่วยงานเลือกทำให้งานที่เกี่ยวข้องหรือตอบนโยบายของหน่วยงานตัวเองมากกว่าภาพรวม และ สสว. ไม่ได้มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการกำหนดงบประมาณ การกำหนดความสำคัญและเร่งด่วนของกิจกรรม และการติดตามงานยังเป็นการติดตามแบบผลผลิตของโครงการที่ได้งบประมาณเป็นส่วนมาก แต่ไม่มีการติดตามงานที่เป็นงานประจำหรืองานในหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ องค์กรประกอบของคณะผู้บริหารของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (สสว.) ที่ยังมีองค์กรประกอบตามตำแหน่งของหน่วยงานภาครัฐในสัดส่วนที่สูง และมีตัวแทนภาคเอกชนน้อยทำให้นโยบายส่วนใหญ่ยังไม่ตรงกับความต้องการของ SMEs

๓.๓.๓ การพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ที่มีหลักการพิจารณาคล้ายธนาคารพาณิชย์ โดยสินเชื่อแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ สินเชื่อตามปกติ และสินเชื่อตามนโยบายภาครัฐ อย่างไรก็ตาม แม้ว่า SFIs จะได้รับมอบให้ดำเนินการสินเชื่อตามนโยบายของรัฐ แต่เท่าที่ผ่านมา ยังพบว่า มีข้อจำกัดในการให้สินเชื่อ เนื่องจากการกำกับดูแลของ SFIs ส่วนใหญ่ใช้กฎเกณฑ์เดียวกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้ SFIs ต้องมีความระมัดระวังในการให้สินเชื่อกับ SMEs แม้จะมีการยืดหยุ่นด้านหลักเกณฑ์บางประการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังยากสำหรับ SMEs ที่จะเข้าสู่ระบบสินเชื่อ และบ่อยครั้ง SME ที่ได้รับสินเชื่อตามมาตรการพิเศษของรัฐมักจะเป็น SMEs ที่มีความสามารถในการเข้าสู่ระบบสินเชื่อปกติอยู่แล้ว ส่วนรายที่เข้าไม่ได้ก็ยังคงไม่พร้อมตามเดิม

๓.๓.๔ กลไกการเตรียมความพร้อมให้แก่ SMEs ก่อนเข้ารับสินเชื่อยังไม่เพียงพอ

เนื่องจากความพร้อมของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมในการเข้าสู่ระบบสินเชื่อหรือการเงินที่มีระบบนั้นต้องการข้อมูลทางด้านธุรกิจของ SME ในระดับหนึ่งเพื่อพิจารณาในปล่อยสินเชื่อ ซึ่ง SME มักไม่มีความรู้ทางการเงิน การจัดทำแผนธุรกิจ และการทำบัญชี พอเพียง และหน่วยงานรัฐที่ควรสนับสนุนเพื่อเตรียมความพร้อมให้วิสาหกิจเพื่อเข้าสู่การรับสินเชื่ออย่างเพียงพอ แม้ว่าในปัจจุบันความช่วยเหลือดังกล่าวอาจพอมืออยู่บ้าง อาทิเช่น ระบบพี่เลี้ยงที่ปรึกษา นักวินิจฉัย ที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานต่าง ๆ อยู่บ้าง แต่ก็กระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ และยังไม่เพียงพอกับความต้องการของ SME

นอกจากนี้ ยังขาดการให้ความรู้และคำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด (Coaching) รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการเงิน (Financial Literacy) ให้แก่ SMEs อย่างเป็นระบบ ซึ่งแนวทางนี้ จำเป็นต้องยกเครื่องระบบงานส่งเสริมพัฒนา SMEs ใหม่ทั้งระบบ โดยเฉพาะการปรับโครงสร้างและภารกิจของ สสว. การจัดทำแผนส่งเสริม SMEs และการจัดทำบูรณาการส่งเสริม SMEs ทั้งในระดับประเทศและจังหวัดที่ต้องดึงเอาภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ การบริหารความช่วยเหลือและสนับสนุน SMEs ก่อนเข้าสู่ระบบสินเชื่อและหลังจากได้สินเชื่อต้องบูรณาการและเชื่อมโยงกัน

หน้าว่าง

บทที่ ๔

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ ข้อสรุป

จากการศึกษามาตรการและโครงการในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านแหล่งเงินทุนแก่ SMEs รวมถึงการวิเคราะห์ผลของมาตรการและโครงการของรัฐ และการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME ในบทที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการด้านการเงินพบข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ตามมาตรการและโครงการต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมากทั้งมาตรการช่วยเหลือทางการเงินและมาตรการที่ไม่ใช่การช่วยเหลือด้านการเงิน โดยมีหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ SMEs หลายหน่วยงานเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในด้านต่าง ๆ หลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน SMEs ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับ ควบคุม ติดตาม และบูรณาการการทำงานอย่างแท้จริง รวมทั้ง ขาดความเชื่อมโยงในเป้าหมายการส่งเสริมระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้ไม่สามารถเสริมการดำเนินงานกันและสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนา สามารถตอบโจทย์ที่ครบถ้วน จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพที่แท้จริงเพื่อทำหน้าที่และมีบทบาทในการมองภาพของการพัฒนา SMEs ในภาพรวม และเป็นแกนกลางที่มีอำนาจอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการบูรณาการวางแผนและจัดทำแผนร่วม การกำหนดเป้าหมายร่วม และการกำหนดงบประมาณประจำปีที่ใช้ในการพัฒนา SMEs

นอกจากนั้น หากพิจารณาความสามารถในการประกอบธุรกิจของ SMEs จะพบว่าปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการ SMEs ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเท่านั้น หากแต่ยังมีปัญหาอื่น ๆ ซึ่งควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขควบคู่กันไปเพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำเนินกิจการซึ่งสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ไทย ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ

- ๑) ปัญหาข้อจำกัดด้านนโยบายและมาตรการด้านการเงินของรัฐ
- ๒) ปัญหาข้อจำกัดของผู้ประกอบการ SMEs ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- ๓) ปัญหาด้านโครงสร้างการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ของประเทศไทย

ดังนั้น คณะอนุกรรมการด้านการเงินจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

ตามที่ได้สรุปการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมของประเทศต่าง ๆ ในพื้นที่เอเชีย ซึ่งประเทศเหล่านี้มีวัฒนธรรมและลักษณะพฤติกรรม ความคิดของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางขนาดเล็กคล้ายๆกับประเทศไทย และในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่าหน่วยงานส่งเสริม SMEs และตัวผู้ประกอบการ SMEs ของประเทศไทยได้มีการศึกษาดูงาน และมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกันในทุกระดับมาแล้วเป็นเวลานาน โดยจะเห็นได้ว่า

ประเทศต่าง ๆ ในประเทศเหล่านี้มีลักษณะหน่วยงาน รูปแบบบริหาร SMEs คล้าย ๆ กัน และจากการศึกษาของคณะทำงานฯ ของคณะกรรมการฯ พบว่าในประเทศไทยนั้นมีหน่วยงานและแนวทางดำเนินการที่เหมือนกับประเทศเหล่านั้นแต่ก็ยังมีประสิทธิภาพการช่วยเหลือ SMEs ในประเทศยังไม่ดีพอ หน่วยงานที่มีในประเทศไทยเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จนั้นถือว่าครบถ้วน แต่ที่การศึกษาครั้งนี้พบก็คือ หน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นมานั้นกระจัดกระจายอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ จำนวนมาก และที่สำคัญยังขาดการประสานงานกัน ไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์และเป็นเจ้าภาพที่กำหนดภาพการพัฒนาส่งเสริม กำกับ ติดตาม ประสานงาน หน่วยงานต่าง ๆ ให้ไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ

ในส่วนของมาตรการทางการเงินเข้ากับมาตรการที่มีใช้ทางการเงิน อาทิ ด้านการตลาด การบริหารธุรกิจและองค์กร หรือด้านการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่อความเข้มแข็งและความพร้อมในการเข้าถึงเงินทุนของ SMEs ดังนั้นจึงต้องมีการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างที่เป็นรากฐานในการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางการเงินในปัจจุบัน โดยคณะกรรมการด้านการเงินมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) **ปรับบทบาท สสว. เป็น Policy Body และผู้จัดสรรงบประมาณส่งเสริมพัฒนา SMEs ที่ยิ่งใหญ่แท้จริง และมีประสิทธิภาพ**

๑.๑ **ยกเลิกบทบาทการเป็นหน่วยงานปฏิบัติของ สสว. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและลดความขัดแย้งกับหน่วยงานปฏิบัติของกระทรวงต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยร่วมดำเนินการ (ถึงแม้เป็น Pilot Project ก็ไม่ต้องดำเนินการเอง ส่งให้หน่วยร่วมดำเนินการปฏิบัติแทน)**

๑.๒ **จัดทำแผนบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs ให้ตรงความต้องการของ SMEs เป้าหมายในแต่ละพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ**

๑.๒.๑ **เพิ่มสัดส่วนงบประมาณแผนบูรณาการต่องบประมาณด้าน SMEs รวมไม่น้อยกว่าสัดส่วน GDP ของ SMEs ต่อ GDP ของประเทศ และปรับคณะกรรมการ สสว. ให้มีผู้แทน SMEs มากขึ้น**

๑.๒.๒ **จัดทำแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs รายกลุ่มจังหวัด และรายจังหวัด โดยมีกลไกดำเนินการ ดังนี้**

๑.๒.๑.๑ **จัดตั้งสำนักงาน สสว. ระดับภาค เพื่อจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานและประสาน/สนับสนุนกับจังหวัดในการจัดทำแผนบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs ในแต่ละพื้นที่**

๑.๒.๑.๒ **จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs รายกลุ่มจังหวัด และรายจังหวัดเพื่อกำหนดตัว SMEs เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการส่งเสริมพัฒนา SMEs ที่สอดคล้องกับ SWOT Analysis ของแต่ละพื้นที่โดยหน่วยงานในพื้นที่ไม่ต้องเสนอแผนงาน/โครงการเข้ามาที่กระทรวงในส่วนกลาง และกระจายอำนาจให้คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นมีอำนาจในการคัดเลือกแผนงาน/โครงการ อนุมัติและบริหารงบประมาณโดยการกำกับของหน่วยงานตรวจสอบท้องถิ่น และการติดตามประเมินผลจาก สสว.**

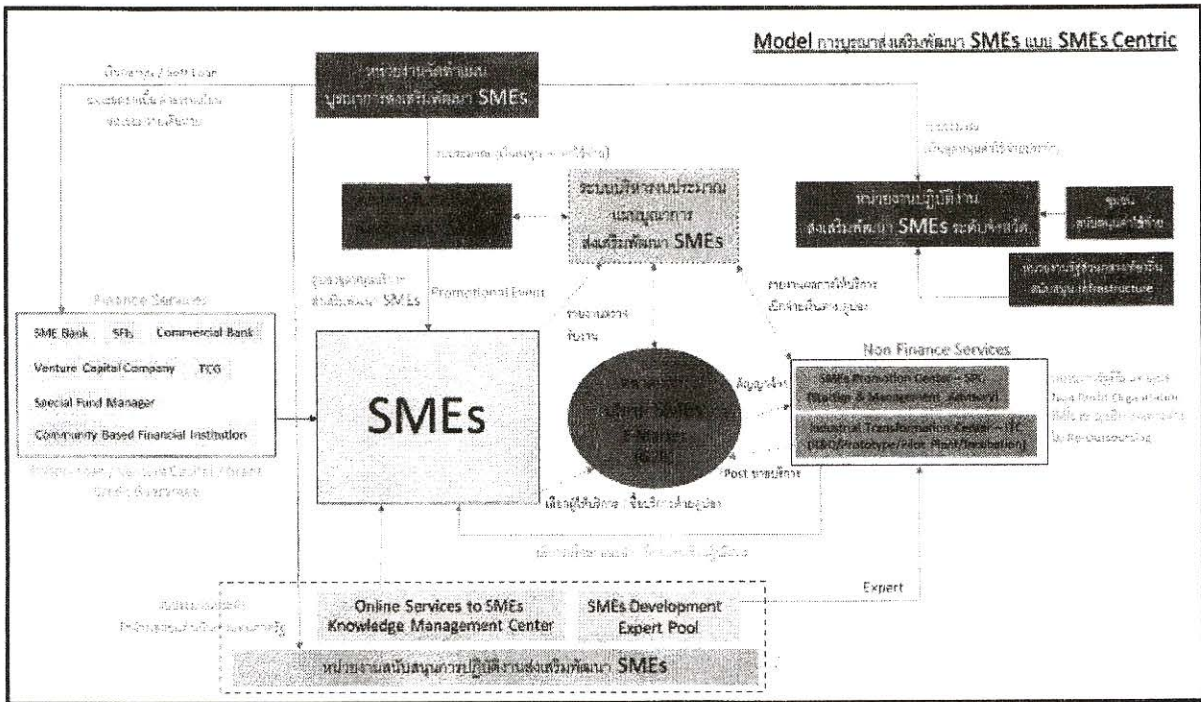
๑.๒.๓ **ปรับกระบวนการวางแผนจากการรวมแผนงาน/โครงการตามหน่วยงานที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับแผนระดับชาติ เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานแต่ละแห่ง**

ร่วมระดมสมองพัฒนาแผนงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน และประสานร่วมกันดำเนินงานเป็นโครงการร่วม (ปรับทั้งในภูมิภาคและส่วนกลาง) โดยการแนะนำจาก สสว. โดยมีประเด็นที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้

๑.๒.๓.๑ SMEs ทุกรายควรได้รับบริการจากภาครัฐโดยเท่าเทียมกัน
ผ่านการได้รับข้อมูล ความรู้ คำแนะนำ และความช่วยเหลือผ่านระบบ Online หรือ G2B (Government to Business) ทุกหน่วยงานต้อง Post ขายบริการให้ SMEs เข้ามาเลือกใช้โดยรัฐอาจแจกคู่มืออุดหนุน ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ หน่วยงานใดให้บริการไม่ดีจะได้รับ Rating ต่ำ หรือขายบริการไม่ได้ และถูกตัดทอนงบประมาณ หรือ ยกเลิกการเป็นหน่วยร่วมดำเนินการไปในที่สุด โดยรัฐสนับสนุนให้ SMEs แต่ละรายมี Digital / Financial Literacy และศูนย์ Digital ชุมชนอำนวยความสะดวกด้าน Hardware และความช่วยเหลือแก่ SMEs เข้าถึงบริการ Online จากรัฐได้โดยสะดวกและเท่าเทียม นอกจากนี้ ยังเป็นการประหยัดงบประมาณในการจัดกิจกรรมของภาครัฐด้วย เพราะปัญหาของ SMEs ส่วนใหญ่ คล้ายคลึงกัน สามารถนำ Case ความช่วยเหลือรายหนึ่งมาเป็นต้นแบบแก่รายอื่น ๆ ได้ สามารถให้บริการ แบบ Mass เข้าถึงพร้อมกันได้ด้วย Online Knowledge Center, Online Course/Seminar/Workshop และ Online Advisory/Consultancy เป็นต้น และเองงบประมาณที่ประหยัดได้มาใช้ในเรื่องอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นและไม่สามารถให้บริการ Online ได้

๑.๒.๓.๒ จัดสรรงบประมาณให้แผนงาน/โครงการแบบเน้นผลลัพธ์ (Result Based) แทนการกำหนด Standard Unit Cost (Activity / Output Based) ที่ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ เสนอโครงการที่เน้นการจัดกิจกรรม และจำนวนคนเข้าร่วมกิจการมากกว่าผลลัพธ์ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันด้านต้นทุนและมีคุณภาพต่ำลง

ภาพที่ ๔-๑ ข้อเสนอ Model การบูรณาการส่งเสริม SMEs ที่ยึด SMEs เป็นแกน

ที่มา: คณะทำงาน (๒๕๖๓)

๒) เพิ่มหน่วยงาน และความเชี่ยวชาญของผู้ให้บริการส่งเสริมพัฒนา SMEs ในแต่ละพื้นที่

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐแทบไม่ได้ให้บริการแก้ปัญหาโดยตรงแก่ SMEs เนื่องจากนโยบายการควบคุมอัตราค่าจ้างของส่วนราชการ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค การตลาด การจัดการที่แท้จริงได้เกษียณอายุ หรือเป็นผู้บริหารไปกันหมดแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐเปลี่ยนมาเป็นผู้จัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้บริการแก่ SMEs แทน ก่อให้เกิดปัญหาการให้บริการไม่ทั่วถึง เพราะแต่ละโครงการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวน SMEs ที่เข้าร่วมโครงการ ระยะเวลารับสมัคร และดำเนินการไว้จำกัด ซึ่งแต่ละปีหากนำทุกโครงการมารวมกันจะให้บริการได้น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวน SMEs ทั้งหมด แต่ตามความเป็นจริงปัญหาและความต้องการของ SMEs เกิดขึ้นทุกวัน แต่ SMEs จำนวนมาก Walk In เข้าไปหาหน่วยงานราชการแต่ไม่ได้รับการต้อนรับเข้าโครงการปีหน้าที่ไม่มีความแน่นอนว่าหน่วยงานนั้นจะได้รับการสนับสนุนอีกไหม หรือ SMEs รายนี้จะขอรับบริการหรือไม่ จากปัญหาดังกล่าวนี้จึงต้องมีการเพิ่มเติมและปรับปรุงหน่วยงานปฏิบัติผู้ให้บริการแก่ SMEs โดยตรง ดังนี้

๒.๑ แยกหน่วยงานให้บริการ SMEs เป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) หน่วยงานปฏิบัติ และ ๒) หน่วยงานจัดจ้างที่ปรึกษา เพื่อลดจำนวนหน่วยงานจัดจ้าง และเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ปฏิบัติให้บริการโดยตรงมากขึ้น

๒.๒ เปลี่ยนบทบาทหน่วยงานจัดจ้าง จากการจ้างที่ปรึกษารายเดี๋ยวมารับเหมาดำเนินโครงการ หรือให้บริการแก่ SMEs มาเป็นหน่วยงานแจกคูปองแก่ SMEs ไปเลือกที่ปรึกษาที่มีคุณภาพและขึ้นทะเบียนไว้แล้วเอง ลดขั้นตอนการดำเนินงาน และ Overhead ลงได้อย่างมาก

๒.๓ พัฒนาระบบที่ปรึกษาให้บริการ SMEs ที่มีประสิทธิภาพ

๒.๓.๑ เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้าน SMEs ที่ไม่แสวงหากำไรเข้ามารับงบประมาณจากรัฐ และดำเนินการให้บริการแก่ SMEs ที่เป็นงานประจำต่อเนื่องและมีคุณภาพแทนการจ้างงานเป็นรายโครงการในปัจจุบัน ดังนี้

๒.๓.๑.๑ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนา SMEs เมือง สนับสนุนให้หน่วยงานท้องถิ่น สถาบันการเงิน และเอกชนในพื้นที่จัดตั้งมูลนิธิทำหน้าที่ให้บริการ SMEs ในพื้นที่โดยได้รับเงินบริจาคจากงบประมาณหน่วยงานท้องถิ่น/ส่วนกลาง และเงินบริจาคจากชุมชน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำทั้งหมดและค่าดำเนินการบางส่วน โดยมีรายได้จากการรับดำเนินการตามแผนงาน/โครงการภาครัฐ และรายได้จากคูปองที่ปรึกษาที่ SMEs ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและมาเลือกใช้ศูนย์นี้เป็นผู้ให้บริการ ศูนย์นี้จะบริหารแบบเอกชนมีผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต การตลาด การเงิน/บัญชี กฎหมาย และการจัดการให้บริการแก่ SMEs ทุกรายที่ Walk In เข้ามารับบริการทุกวัน รวมทั้งบริการ Online 24 Hrs. ทั้งที่ฟรี คิดค่าบริการบางส่วน และคิดค่าใช้จ่ายเต็ม ตามศักยภาพของ SMEs และโครงการสนับสนุนภาครัฐโดยวัดผลการทำงาน จากจำนวนและความสำเร็จในการสร้างยอดขาย กำไร และการจ้างงานในชุมชนของกิจการ ทั้งนี้หากต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือรายสาขาสามารถร้องขอการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางได้โดยมีงบประมาณอุดหนุนจากส่วนกลาง ศูนย์นี้อาจริเริ่มจัดตั้งโดยเทศบาลใหญ่ ๆ ก่อน เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น เพราะถือเป็นบริการชุมชนของเมืองที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นมิใช่หน่วยงานส่วนกลาง

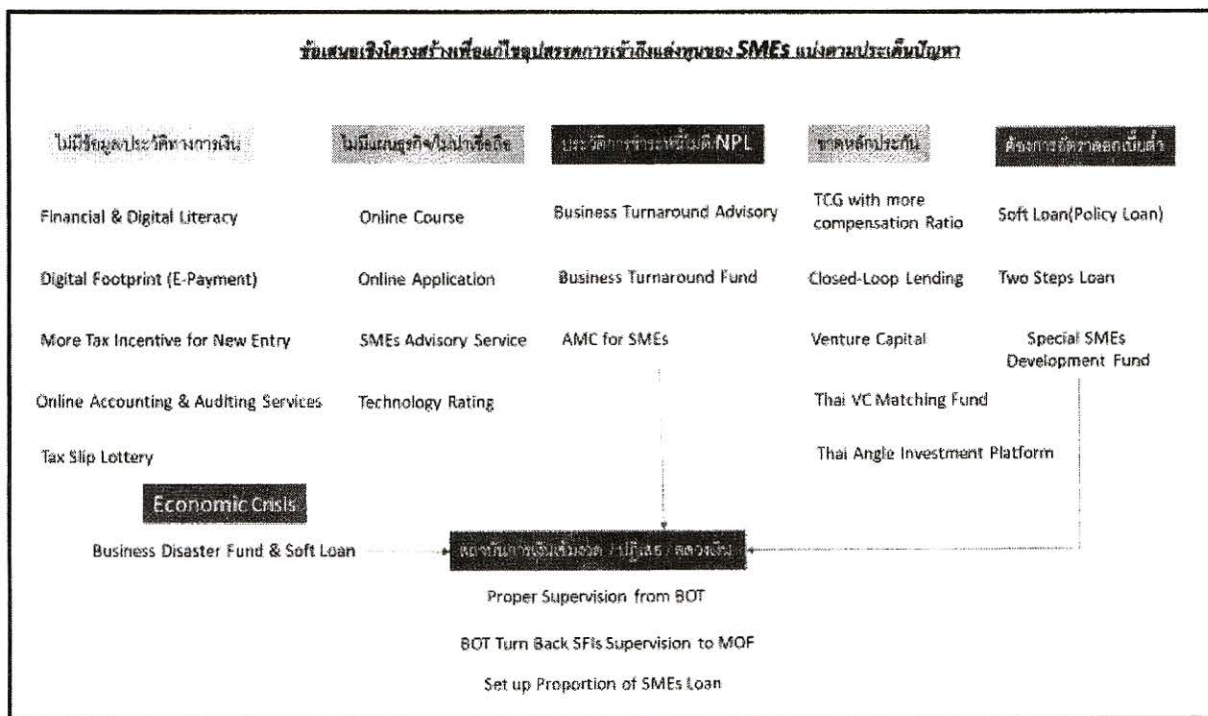
๒.๓.๑.๒ ศูนย์สนับสนุนที่ปรึกษา SMEs แห่งชาติ รัฐสนับสนุน ให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ SMEs รวมตัวกันจัดตั้งมูลนิธิเพื่อรับจ้างภาครัฐด้านการบริหารงานให้บริการ ที่ปรึกษา SMEs โดยมีภารกิจด้านขึ้นทะเบียน คัดเลือกและส่งที่ปรึกษาสนับสนุน “ศูนย์ส่งเสริมพัฒนา SMEs เมือง” ติดตามประเมินผล เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่ปรึกษา จัดทำ Case Study การให้บริการปรึกษา แนะนำเผยแพร่ Online โดยปกปิดข้อมูลที่อาจสร้างความเสียหายแก่กิจการที่รับคำปรึกษา เป็นต้น

๒.๓.๑.๓ Industrial Transformation Center (ITC) : เป็น Incubation Center ของเมืองที่สนับสนุนให้เกิดการค้นคว้าวิจัย การแปรรูปวัตถุดิบท้องถิ่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนา Prototype และการทดสอบผลิตและจำหน่ายครั้งแรกของ SMEs ตลอดปมเพาะให้เกิด Startup และผู้ประกอบการใหม่ของเมือง จัดตั้งคล้ายคลึงกับ “ศูนย์ส่งเสริมพัฒนา SMEs เมือง” แต่ไม่ใช่แค่สำนักงาน ศูนย์ ICT นี้ต้องมี Pilot Plant พร้อมให้บริการแก่ SMEs ที่มีแนวคิดดี ๆ จนถึงขั้นการผลิตออกสู่ตลาด โดยรัฐทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นสนับสนุนเงินลงทุน ค่าใช้จ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายดำเนินการบางส่วน และมีรายได้จากการร่วมลงทุน และให้บริการจากคู่แข่งต่าง ๆ ที่ SMEs มาเลือกใช้บริการที่ศูนย์นี้ที่มีใช่เป็นเพียงค่าจ้างที่ปรึกษา แต่ต้องครอบคลุมค่าใช้จ่ายการจัดทำ Prototype และการทดลองผลิตทดสอบตลาดด้วย (อาจใช้สถานที่ เครื่องจักรอุปกรณ์ของภาครัฐที่มีอยู่แล้วให้มูลนิธิ ที่จัดตั้งขึ้นเข้าไปดำเนินการ หรือสร้างใหม่ตามความจำเป็น)

๓. ประสานบริการทางการเงินเข้ากับระบบส่งเสริมพัฒนา SMEs ของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการทางการเงินในปัจจุบันมีทั้ง เงินให้เปล่า (Grant) สินเชื่อ (loan) และเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) ครบถ้วนเหมือนประเทศต่าง ๆ ช่องทางการให้บริการมี ๓ ช่องบริการ คือ ๑) ผ่านหน่วยงานของรัฐที่มีใช้สถาบันการเงินโดยตรงแก่ SMEs ๒) ผ่านสถาบันการเงินของรัฐ ๓) ผ่านหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันการเงินของรัฐให้สถาบันการเงินเอกชนดำเนินการต่อ ที่ผ่านมารัฐพยายามทำเอง หรือใช้สถาบันการเงินของรัฐดำเนินการมาโดยตลอด (๑+๒) แต่ข้อจำกัดที่สำคัญคือ ชัดความสามารถในการให้บริการอย่างทั่วถึง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพยังทำได้จำกัด มีอุปสรรคจากกฎระเบียบภาครัฐที่ไม่สอดคล้องกับความเสี่ยง หรือวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือ SMEs ส่วนช่องทางที่ ๓ พยายามมาหลายครั้ง แต่มักมีการปล่อยสินเชื่อได้น้อยไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่ SMEs ที่เป็นลูกค้าดี แข็งแรงมักได้รับประโยชน์มากกว่า บางครั้งกำหนดอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขการอนุมัติสินเชื่อเข้มงวด หรือสร้างภาระทางการเงินแก่สถาบันการเงินเอกชนมากกว่าการดำเนินธุรกิจตามปกติจึงไม่ได้รับความร่วมมือและปล่อยสินเชื่อไม่ได้ตามเป้าหมาย จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงต้องยกเครื่องมาตรการทางการเงินของรัฐใหม่ทั้งหมด ดังนี้

ภาพที่ ๔-๔ ข้อเสนอเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ไขอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุนของ SMEs แยกตามปัญหา

ที่มา: คณะทำงาน (๒๕๖๓)

๓.๑ กำหนดประเภทมาตรการทางการเงินที่ชัดเจน เพื่อให้มีเงื่อนไข กระบวนการอนุมัติ และการชดเชยความเสียหายที่เหมาะสม

๓.๑.๑ มาตรการการเงินเชิงรุกเพื่อยกระดับขีดความสามารถการแข่งขัน เป็นการเลือก Sector หรือประเด็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสำคัญของ SMEs ที่ภาครัฐอยากเห็นที่เร็วขึ้นมากขึ้น โดยการใช้อัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนเป็นตัวกระตุ้น SMEs และไม่มีความเสี่ยงกับสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น โดยรัฐประกาศให้ทุกสถาบันการเงินเข้าร่วมโครงการ และอุดหนุนอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงต่ำกว่าปกติ นั้นแก่สถาบันการเงินด้วยการอุดหนุนดอกเบี้ยโดยตรง หรือให้สถาบันการเงินของรัฐจัดหาเงินทุนต้นทุนต่ำ ให้สถาบันการเงินที่ร่วมโครงการ ตัวอย่างเช่น Transformation Loan ที่ธนาคารออมสินดำเนินการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และเอกชนแบบ Soft Loan หรือ Two Steps Loan หรือกองทุนพิเศษ เช่น กองทุนพัฒนา SMEs ตามแนวพระราชรัฐของกระทรวงอุตสาหกรรม หากเป็นกรณี Startup รัฐควรจัดตั้งกองทุนพิเศษให้ผู้เชี่ยวชาญภาคเอกชนบริหารตามเกณฑ์ที่ผ่อนปรนกว่าปกติ หรือจัดตั้งเป็นกองทุนที่ร่วมลงทุนใน Startup พร้อมไปกับ Venture Capital Company ในลักษณะ Matching Fund และยอมรับความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

๓.๑.๒ มาตรการการเงินเพื่อเปิดโอกาสให้ SMEs ที่มีศักยภาพเข้าถึงเงินทุนเพื่อปรับปรุงกิจการ เป็นบทบาทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่จะสนับสนุนนโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐที่มีต่อ SMEs คล้ายกับ ๒.๑.๑ แต่ดำเนินการกับกลุ่ม SMEs ที่ยังอ่อนแอ และไม่มีข้อมูลหรือเอกสาร

ทางการเงินเพียงพอผ่านการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินเอกชน แต่มีศักยภาพพอ รัฐจะช่วยเหลือผ่าน Soft Loan หรือ Two Step Loan หรือ กองทุนพิเศษ ผ่านสถาบันการเงินของรัฐเท่านั้น โดยเฉพาะ SMEs Bank โดยอาจจะพิจารณาชดเชยความเสียหายให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมากขึ้นตามความเสี่ยงของกลุ่มเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น สินเชื่อบัญชีเดียว, Local Economy Loan ของ SMEs Bank

๓.๑.๓ มาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือ SMEs ที่มีปัญหา เรื่องนี้สามารถดำเนินการได้ ๒ แนวทาง ดังนี้

๓.๑.๓.๑ ตั้งกองทุนหรือโครงการพิเศษที่รัฐชดเชยความเสียหายให้ SFIs บริหาร เป็นการแทรกแซงกลไกการตลาดโดยคาดว่าสถาบันการเงินเอกชนไม่ให้โอกาสมากพอแก่ลูกค้าในการพลิกฟื้นกิจการ และ SFIs มีขีดความสามารถมากพอในการแยกแยะ SMEs ที่มีโอกาสฟื้นตัวออกจากหนี้เสียของสถาบันการเงิน โดยมีเงื่อนไขสินเชื่อที่ผ่อนปรนทุกด้าน พร้อมบริการปรึกษาแนะนำด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทางการเงินเพื่อฟื้นฟูกิจการที่มีศักยภาพอยู่กลับมา โดยตั้งเป็นกองทุนพิเศษประเภท Off Balance Sheet ที่สถาบันการเงินดำเนินการบริหารสินเชื่อตามหลักเกณฑ์ที่ภาครัฐกำหนด แต่ไม่มีภาระจากความเสียหายที่เกิดขึ้น รับเพียงค่าบริหารโครงการเท่านั้น หรือใช้เงินของ SFIs เอง แต่ได้รับการชดเชยด้านอัตราดอกเบี้ยและความเสียหาย ทั้งนี้ รัฐต้องกำหนดให้ SFIs เป็นหน่วยงานรับงบประมาณ และเสนอแผนงาน/โครงการขอรับงบประมาณจากแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs ด้วย

๓.๑.๓.๒ สนับสนุนให้สถาบันการเงินเอกชนดูแลลูกค้าเอง เป็นการปล่อยให้กลไกการตลาดทำงาน สนับสนุนให้สถาบันการเงินเป็นผู้ดูแลพัฒนาลูกค้าของตนเอง ถ้าลูกค้าชำระหนี้ไม่ได้ก็ปรับเงื่อนไขการชำระหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ หากถึงที่สุดแล้วไม่ไหวก็ปล่อยให้กระบวนการทางกฎหมาย เพราะไม่มีทางเลือกฟื้นกิจการได้แล้ว และ SFIs เองไม่ควรเข้าไป Re-Finance หรือให้สินเชื่อเพิ่ม ทั้งนี้ รัฐอาจพิจารณาให้สถาบันการเงินได้รับงบประมาณสนับสนุน หรือได้รับประโยชน์จากบริการที่ไม่ใช่ทางการเงินจากรัฐเพื่อจัดหาที่ปรึกษามาพลิกฟื้นกิจการแก่ลูกค้าด้วย

๓.๑.๓.๓ สร้างกลไกการตลาดใหม่รองรับหนี้ที่มีปัญหา ปรับบทบาท AMC รัฐที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อรับซื้อหนี้ SMEs ที่มีปัญหาและมีเจ้าหนี้หลายรายรวมไว้ที่เดียวกัน โดยพัฒนาระบบการซื้อขายหนี้ระหว่าง AMC(Asset Management Company) กับ สถาบันการเงินที่สะดวกรวดเร็ว โดยมีกระบวนการดังนี้

- SMEs ที่มีปัญหาการชำระหนี้กับเจ้าหนี้เดิม และกำลังจะถูกส่งฟ้องศาล สามารถยื่นคำร้องขอให้เจ้าหนี้ทุกรายขายหนี้ให้ AMC ตามเงื่อนไขที่มีการตกลงไว้ล่วงหน้า ในเรื่องราคาซื้อขาย การทำ Profit Sharing หรืออื่น ๆ
- สถาบันการเงินพิจารณาคำขอตามเกณฑ์ที่ตกลงไว้กับ AMC และทำการซื้อขายหนี้
- AMC ร่วมกับที่ปรึกษาฟื้นฟูกิจการที่ได้รับการสนับสนุนด้านคู่มือที่ปรึกษา หรืองบประมาณตามแผนบูรณาการส่งเสริม SMEs จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ เงื่อนไขการชำระหนี้ใหม่ สินเชื่อเพิ่มเติม และติดตามดูแลให้ SMEs ฟื้นตัวได้ตามแผน
- AMC ส่งคืนหนี้ให้สถาบันการเงินตามข้อตกลง

๓.๑.๔ มาตรการทางการเงินช่วงวิกฤต เป็นมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขผลกระทบต่อ SMEs จากวิกฤตเศรษฐกิจ และอื่น ๆ เช่น โรครະบាต ซึ่งต้องผ่อนคลายเป็นพิเศษเพราะ SMEs มีความเสี่ยงสูงด้านการตลาด การผลิต และโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ไม่ชัดเจน รัฐต้องออกเกณฑ์ การพิจารณาสินเชื่อผ่อนปรนเป็นพิเศษกึ่งเงินให้เปล่า โดยใช้ทั้ง Soft Loan หรือ Two Steps Loan และการจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อเยียวยาและฟื้นฟู SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตดังกล่าว โดยมีการชดเชย ความเสียหายที่เหมาะสมกับสถาบันการเงินที่เข้าร่วมดำเนินการ

๓.๑.๕ มาตรการทางการเงินสำหรับ Startup เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงาน ของกองทุนร่วมลงทุนที่มอบหมายให้ SMEs Bank ธนาคารออมสิน และ ธนาคารกรุงไทย ไปจัดตั้งกองทุน เพื่อร่วมลงทุนแห่งละ ๒,๐๐๐ ล้านบาท พบว่า ยังมีความคืบหน้าน้อยมาก โดย SMEs Bank มีความ คืบหน้าไม่มากนักเนื่องจากจากการจัดตั้ง Trust Manager มาดูแลกองทุน ซึ่งมาจากกลุ่ม Wealth Management มากกว่ากลุ่ม Venture Capital Company (VCC) จึงมีความเข้มงวดในการหาโครงการ มาร่วมลงทุน และหนีไปลงทุนในกลุ่มที่ไม่ใช่ Seed Capital แต่เป็นการลงทุนในธุรกิจที่ไม่ใช่ Startup หรือเป็นการสนับสนุนการร่วมทุนแบบสินเชื่อแบบไม่มีหลักประกันมากกว่า ธนาคารกรุงไทย ยังไม่ได้ เริ่มดำเนินการที่ดีที่สุด คือ ธนาคารออมสินที่เลือก Trust Manager ที่เชี่ยวชาญด้าน Venture Capital มาบริหารกองทุน จึงสามารถลงทุนใน Startup ได้จริง รัฐจึงควรพิจารณาหาทางเลือกใหม่ โดยสนับสนุน ให้มี Platform การเสนอโครงการร่วมทุนจาก Angle ของประเทศไทย แต่ระดมทุนจากทั่วโลก เน้นเงินทุน ที่เป็น Seed Capital พร้อม Strategic Partner นอกจากนั้น รัฐควรจัดตั้ง VC Matching Fund ขึ้น เพื่อร่วมลงทุนในสัดส่วน ๑ : ๑ หรือตามที่ตกลง กับ Venture Capital Company ในโครงการ Startup ที่ VCC ได้พิจารณาร่วมลงทุนไปแล้ว และ Exit ในการเพิ่มทุนครั้งถัดไปที่เปิดโอกาสให้ Startup และ VCC ซื้อหุ้นคืนในราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการทำกำไรสูงขึ้นให้ VCC และมีจำนวน โครงการร่วมลงทุนได้มากขึ้น

๓.๒ เพิ่มขีดความสามารถดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ในการดำเนินมาตรการทางการเงินแต่ละประเภทรัฐต้องการให้เป็นไปอย่างทั่วถึง และรวดเร็ว ดังนั้น สถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องนำ IT หรือ Digital Banking เข้ามาดำเนินการด้านการ บริหารสินเชื่อ และร่วมลงทุน แต่การลงทุนค่อนข้างสูง จึงเห็นควรมีการพัฒนาระบบงานด้านสินเชื่อ และร่วมลงทุนกลางขึ้น โดยอาจใช้ธนาคารกรุงไทย หรือธนาคารออมสินเป็นแกนนำพัฒนาระบบ และให้ธนาคารเฉพาะกิจอื่น ๆ ใช้ระบบร่วมกัน นอกจากนี้ ควรพิจารณาใช้ Loan Agent ที่เป็นสถาบันการเงิน ชุมชน หรือ หน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เข้าร่วมให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นช่องทางรับคำขอ สินเชื่ออย่างทั่วถึงด้วย สำหรับธนาคารเฉพาะกิจที่มีปัญหาด้าน BIS Ratio หรือ สภาพคล่อง ควรพิจารณา เพิ่มทุนให้เหมาะสม หรือ จัดตั้งกองทุนให้บริหาร เช่น SMEs Bank

ปรับเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้รับความเสี่ยงได้มากกว่า
ธนาคารพาณิชย์: ความพยายามของ ธปท. และ สคร. ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นสิ่งที่ดี แต่ในช่วงที่ SMEs ยังไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่ระบบบัญชีเดียว และยังมีขนาดเล็กไม่แข็งแรงมากพอ แต่ยังเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของรัฐควรเปิดโอกาสให้สถาบันการเงินของรัฐใช้ข้อมูลคุณภาพเชิงประจักษ์ ควบคู่ไปกับข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นเอกสารในการวิเคราะห์สินเชื่อ ตลอดจนทบทวนเกณฑ์การแต่งตั้ง

ผู้บริหารให้แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์เพราะมีวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง มีประเด็น ร้องเรียนกลั่นแกล้งมาก อาจเป็นปัญหากับผู้บริหารที่ตั้งใจสนับสนุนนโยบายรัฐบาลโดยสุดจิตอาจถูกกลั่น แกล้งได้ และเป็นเหตุในการเสียโอกาสเติบโตในองค์กร และจะนำมาซึ่งแนวคิด Safety First และไม่รับ ความเสี่ยงเพิ่มเติม ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์การจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ควรโอนอำนาจนี้กลับมาให้ กระทรวงการคลังเหมือนเดิม

๓.๓ เพิ่มบทบาทธนาคารพาณิชย์ในการสนับสนุนเงินทุนแก่ SMEs เงินทุนที่สนับสนุน ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และกองทุนต่าง ๆ ของรัฐยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพ ของระบบสถาบันการเงินทั้งระบบ จึงควรให้สถาบันการเงินภาคเอกชนเข้ามามีบทบาท มากขึ้น นอกเหนือจากมาตรการเข้าร่วมใช้ Soft Loan หรือ Two Steps Loan โดยสมัครใจแล้ว ควรมีการ กำหนดสัดส่วนการสนับสนุนเงินทุนแก่ SMEs เช่นเดียวกับที่เคยกำหนดสัดส่วนสินเชื่อเกษตร โดยนับรวมทั้ง ที่ดำเนินการเอง และการใช้ Soft Loan หรือ Two Steps Loan

๓.๔ บรรจุมาตรการทางการเงินและงบประมาณที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนบูรณาการส่งเสริม พัฒนา SMEs ประจำปี

ที่ผ่านมาการจัดทำแผนงานหรือโครงการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ประจำปี เน้นแต่การจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานภาครัฐ ไม่เปิดโอกาสให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเสนอ ขอรับงบประมาณ หากจะมีการดำเนินโครงการหรือมาตรการทางการเงินต้องไปใช้ช่องทาง ผ่านกระทรวงการคลังเป็นครั้ง ๆ ไป ซึ่งเกณฑ์ที่ออกมาจะเป็นภาพกว้างไม่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย หรืออาจจะเฉพาะกลุ่มเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง และมักจะคิดว่าเรื่องการเงินเป็นเรื่องที่ SMEs ที่เข้าร่วม โครงการต้องไปติดต่อสถาบันการเงินเอง ดังนั้น เพื่อให้การใช้งบประมาณของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด ควรจัดให้มีงบประมาณที่เกี่ยวกับมาตรการทางการเงินไว้รองรับแผนงานประจำปีพร้อมกันไป ทั้งที่เป็นงบประจำ และงบโครงการ เช่น งบประมาณจัดตั้งและเพิ่มเงินในกองทุนพิเศษต่าง ๆ, งบประมาณ อุดหนุนค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย, งบประมาณเพิ่มทุนสถาบันการเงินเฉพาะกิจ, งบประมาณชดเชยค่าใช้จ่าย ดำเนินการและความเสียหายของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น โดยการใช้งบประมาณดังกล่าว SMEs ที่เข้าร่วม โครงการอาจติดต่อขอรับบริการโดยตรงจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือนำคู่มือจากหน่วยงานภาครัฐ ไปใช้กับสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินไปเบิกจ่ายต่อไป

ทั้งนี้ สสว. ต้องเปิดให้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็น “หน่วยร่วมดำเนินการ” และ สำนักงบประมาณ กำหนดให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็น “หน่วยงานรับงบประมาณ” โดยตรงได้ ไม่ต้องผ่านกระทรวงต่าง ๆ หรือถือเป็นหน่วยงานเทียบเท่ากรมของกระทรวงการคลังในกระบวนการจัดทำ งบประมาณ ซึ่งจะช่วยให้แผนบูรณาการส่งเสริมพัฒนา SMEs มีงบประมาณทั้งด้านการเงินและมีใช้การเงิน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ โดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะได้รับงบประมาณทั้งด้านการเงิน และมีใช้การเงินมาดูแลลูกค้าในปัจจุบันและรายใหม่ โดยจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะดูแลลูกค้าต่อเนื่อง 5-7 ปี และต้องดูแลให้ SMEs ที่เป็นลูกค้าเติบโตและสามารถชำระหนี้ ได้ด้วยมิเช่นนั้นจะสร้างความเสียหายกับธนาคาร เปรียบเทียบกับหน่วยราชการที่มักดำเนินการเป็นรายปี เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายไปเรื่อย และไม่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จและเติบโตของ SMEs แต่ละรายที่ เข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง เพราะมักวัดผลเพียง Activity หรือ Output Based ไม่ใช่ Result Based ถึงแม้บางครั้งมีการเขียนผลลัพธ์ไว้ แต่ขาดการติดตามประเมินผลต่อเนื่องและน่าเชื่อถือ

๔. ยกระดับ SMEs เข้าสู่มาตรฐานการวิเคราะห์สินเชื่อของสถาบันการเงินเอกชน

ที่ผ่านมามีข้อร้องเรียนมากมายว่า SMEs ขอสินเชื่อ หรือเงินร่วมลงทุนจากสถาบันการเงินภาคเอกชนไม่ได้ และถึงแม้มีสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และกองทุนต่าง ๆ จากรัฐมาให้บริการด้วยเงื่อนไขที่ผ่อนปรนแล้วก็ยังมี SMEs ที่ไม่ได้รับบริการอีกเป็นจำนวนมาก และ SMEs ก็จะโทษว่าหลักเกณฑ์ไม่ผ่อนปรน เจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เข้าใจธุรกิจ ขั้นตอนการดำเนินงานยุ่งยาก ลำบาก เรียกเอกสารมากมายหลายครั้ง เรียกหลักประกันที่ SMEs ส่วนใหญ่ไม่มี ไม่ช่วย SMEs ที่มีปัญหา แต่ในความเป็นจริงแล้ว การสนับสนุนด้านการเงินทุกประเภทถึงแม้เป็นเงินให้เปล่าก็มีการคาดหวังว่าจะได้รับการชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือนำเงินให้เปล่าไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์มีผลกระทบตามที่รัฐคาดหวังไว้ สถาบันการเงินต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมตามที่ ธปท. กำหนด และผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัดมิเช่นนั้นจะมีความผิดส่งผลกระทบต่อรายได้ ความก้าวหน้า และการมีงานทำ หากเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะมีโทษทางวินัย ละเมิด และอาญาตามมาได้ ดังนั้น การโทษฝั่งสถาบันการเงินอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ SMEs เข้าถึงเงินทุนได้ เพราะรัฐได้พยายามผ่อนปรนมาจนถึงที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว ดังนั้น SMEs ต้องช่วยตัวเองโดยปรับปรุงและยกระดับตัวเองให้เข้าเกณฑ์การอนุมัติสินเชื่อ เพื่อแก้ปัญหาการปฏิเสธ หรือลดวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงิน ดังนี้ (๑) SMEs ไม่มีประวัติธุรกรรมทางการเงินและภาษีและใบอนุญาตประกอบการที่ถูกต้อง (๒) ไม่มีเอกสารรายได้รายจ่ายของธุรกิจที่น่าเชื่อถือ (๓) SMEs ขาดแผนธุรกิจที่น่าเชื่อถือ และ (๔) SMEs ขาดหลักประกันตามเกณฑ์ของสถาบันการเงิน

๔.๑ ตัดสินใจพาตนเองและธุรกิจเข้าสู่ระบบโดยรัฐมีแรงจูงใจและความช่วยเหลือสนับสนุนไม่ใช่บังคับให้ SMEs เสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วนทันที แต่ต้องมีขั้นตอนการสนับสนุนให้ SMEs เห็นประโยชน์ในการทำบัญชีที่ถูกต้อง จัดการภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงเงินทุนธุรกิจเติบโต มีกำไร เสียภาษีสอดคล้องกับขีดความสามารถ และยุติธรรม โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๔.๑.๑ รัฐจัดกิจกรรม และรณรงค์ให้ SMEs มี Financial/Digital Literacy เพื่อให้มี Financial / Digital Footprint เป็นเอกสารประกอบการขอสินเชื่อ โดยสื่อสารผ่าน Social Media และ Online Course ตลอดจนระบุเงื่อนไขการขอรับบริการต่าง ๆ จากภาครัฐต้องมีองค์ประกอบด้าน Financial / Digital Literacy เช่น การเปิดบัญชีเงินฝากผูกบัญชี Prompt Pay การใช้ QR Code และช่องทางการชำระเงิน Online อื่น ๆ เอกสารการบันทึกรายรับรายจ่าย หลักฐานการยื่นเสียภาษี เป็นต้น

๔.๑.๒ รัฐจัดหาสิ่งจูงใจและอำนวยความสะดวกในการเข้าระบบ ดังนี้

๔.๑.๒.๑ เพิ่มวงเงินรายได้ขั้นต่ำที่อยู่ในข่ายเสียภาษี และปรับโครงสร้างอัตราภาษีให้ SMEs รายย่อยที่มีรายได้น้อยได้เสียภาษีในอัตราต่ำมาก ๆ เพื่อจูงใจให้ SMEs เข้าสู่ฐานภาษีมากขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้จากภาษีของรัฐไม่ลดลง และอาจเพิ่มขึ้นได้ในอนาคตด้วย

๔.๑.๒.๒ รัฐพัฒนา หรือจัดจ้างผู้พัฒนา Software ด้านบัญชีให้บริการฟรี หรืออุดหนุนค่าใช้จ่ายในการให้คำปรึกษาแนะนำการวางระบบบัญชี การจัดทำเอกสารลงบัญชี การลง และผ่านรายการทางบัญชี การปิดงบและเสียภาษี แก่ SMEs แบบ Online และมีการลดภาษีให้ SMEs ที่ใช้ระบบนี้เป็นพิเศษด้วย ในกรณีรายย่อยรายได้น้อยมากอาจให้ SMEs รับรองงบการเงินของตนเองได้

๔.๑.๒.๓ ลีดเดอร์ใบกำกับภาษี เพื่อป้องกันการเลี่ยงภาษีรัฐควรรณรงค์ให้มีการออกใบกำกับภาษีเมื่อมีธุรกรรมทางการเงิน โดยจูงใจให้ผู้จ่ายเงินเรียกใบกำกับภาษีเพื่อนำไปชิงโชคแบบลีดเดอร์โดยใช้เลขที่ใบกำกับภาษีที่ได้รางวัลทั้งผู้ออก และผู้รับใบกำกับภาษี

๕. เตรียมความพร้อมของ SMEs รองรับ Digital Disruption, Economic Crisis และ New Normal หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ Covid 19

ปรับแนวทางการพัฒนาประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง รักษาสมดุลที่เหมาะสมระหว่างภาคเศรษฐกิจภายใน และภายนอกประเทศ กำหนด Sector เป้าหมายที่จะพัฒนารองรับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับอาหาร และแปรรูปสินค้าเกษตรแบบ Premium, ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้าง Brand และการเป็นผู้นำในตลาดโลก ทั้งนี้ต้องมีการเพิ่มเติมงบประมาณการวิจัยเพื่อผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า และกระจายคู่ค้าออกไปทุกภูมิภาคและประเทศทั่วโลก ลดการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่ง ตลอดจนให้ความสำคัญมากขึ้นการค้าชายแดน โดยมีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

- ปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น
- เร่งรัดการแก้ปัญหาการค้าชายแดน และ การใช้ Local Currency
- จัดตั้งกองทุนอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการปรับตัวของ SMEs เข้าสู่ตลาดใหม่ และการค้า Online การทำ R&D เพิ่มขึ้นร่วมกับสถาบันการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการรวมตัวของ SMEs ในแต่ละ Supply Chain เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน
- จัดทำแผนรองรับวิกฤติเศรษฐกิจและโรคระบาดพร้อมงบประมาณรองรับในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้มีระบบรองรับการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
- จัดตั้งศูนย์ติดตามและพัฒนาสิทธิบัตรหมดยุ เพื่อส่งเสริมให้ SMEs ทำการผลิตในประเทศทดแทนการนำเข้าและการพึ่งพาตนเอง

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๙๓ ก หน้า ๑๗. วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕
- กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๗ ตอนที่ ๑ ก. วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓
- ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. การสำรวจสถิติและสถานภาพธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ปี ๒๕๖๑. <https://www.smebank.co.th/news/detail/473>. มิถุนายน ๒๕๖๑.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย. ที่ สกส๑. ๒ /๒๕๖๓. เรื่อง การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/027/24.PDF>. ๑๙ เมษายน ๒๕๖๑.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙). <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔). <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙). <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๑. <https://www.sme.go.th>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๒. <https://www.sme.go.th>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. แผนงานบูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20190322091436.pdf.
- สำนักงานประมาณ. เอกสารงบประมาณवादแดง ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๑๘ (๒) หน้า ๑ - ๓๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล. ๒๕๖๒
- ThammarakMoenjak&VorapatPraneeprachachon&TanatasBumpenboon&Pornchanok Bumrungruan&ChompoonootMonchaitrakul, 2019. *Gaining from Digital Disruption: The Financial Landscape in the Digital Era*. PIER Discussion Papers 120, Puey Ungphakorn Institute for Economic Research, revised Dec 2019.
- Terence O' Donnell and David Golding. *SME Support Overseas – Learning from International Peer Reviews*. Enterprise and Industry. European Commission. 7 November 2012

